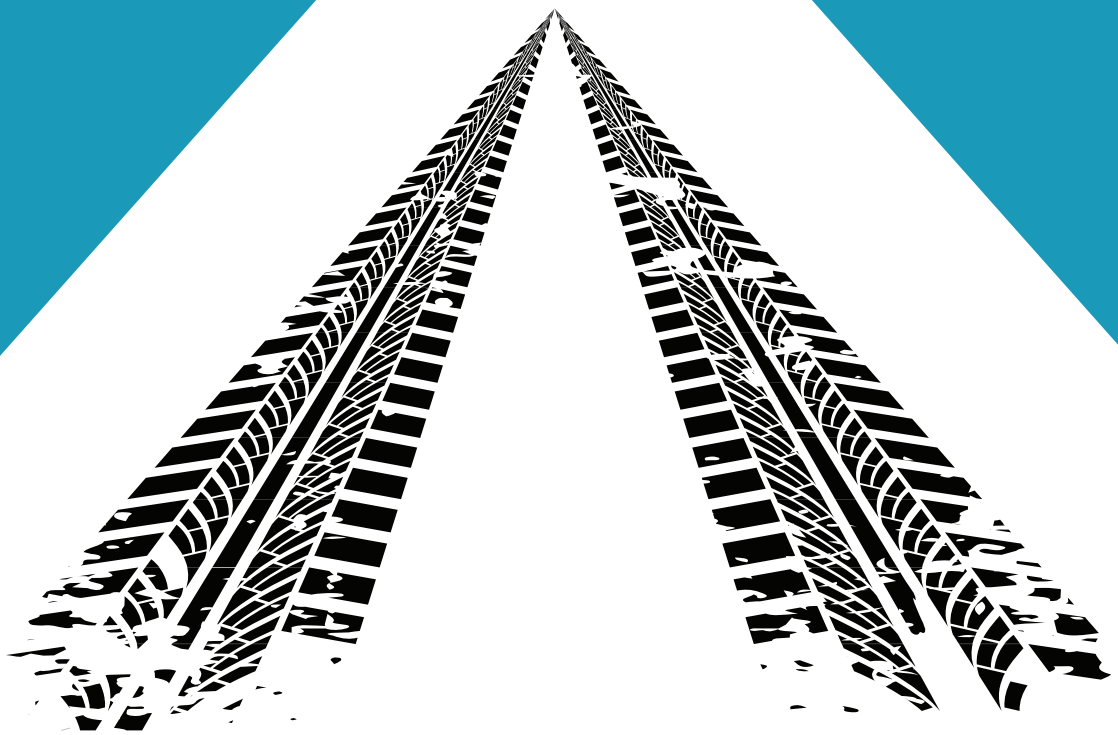

CREȘTEM ÎN SIGURANȚĂ

Proiect cofinanțat de Primăria Sectorului 2

PRIMĂRIA SECTORULUI 2 MUNICIPIUL BUCUREȘTI

DIRECȚIA GENERALĂ DE POLIȚIE A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Itsy fm Bitsy

I.S.M.B.

Asociația Părinților Isteți

Dragi profesori din învățământul primar,

Pentru că ne dorim cu toții să-i știm pe copii în siguranță, am ales să conlucrăm și să creăm un material didactic valoros, inspirat din cazuistică poliției și problematicile actuale ale societății românești, care să ajungă la cei mici, cu ajutorul dumneavoastră, și să le ofere o minimă educație pentru siguranța lor fizică, psihică și emoțională. Demersul face parte din campania socială „Creștem în siguranță", care îi sprijină pe copii să afle bune practici și soluții concrete de viață, pentru a nu cădea victime ale agresorilor, oriunde s-ar afla: acasă, la școală, pe stradă sau în mediul on-line.

Aceste materiale didactice – resursă, create de Leon Magdan și Mirela Marinescu, cuprind o serie de douăzeci de povestiri urbane contemporane, însoțite de fișe de activități transdisciplinare, pe care le puteți folosi la oricare dintre clasele a-I-a și a-IV-a, la orele de dezvoltare personală, educație civică, arte vizuale și abilități practice sau chiar de la comunicare în limba română, respectiv limba și literatura română. Totodată, există și variante dramatizate ale povestirilor, însoțite și de sfaturile polițiștilor, și acestea pot fi ascultate gratuit pe www.asociatiaparintiloristeti.ro .

Toate materialele educaționale au la bază cele 100 de mesaje antivictimale pe care orice copil trebuie să le cunoască și să le aplice în viața de zi cu zi. Mesajele sunt realizate de specialiști din Poliția Capitalei - Serviciul de Analiză și Prevenire a Criminalității.

„ Am ales să ne adresăm școlarilor mici pentru că ei sunt la vârsta la care apartenența la grup prinde teren în detrimentul apartenenței la familie, vârstă la care primesc primul telefon sau prima tabletă care le asigură „ieșirea în public prin internet", vârstă la care încep să stea singuri în casă sau să meargă singuri la școală. Așadar, vârsta școlarilor mici este una prielnică învățării de obiceiuri sănătoase, care să îi mențină în siguranță.", Nadia Tătaru, președinta Asociației Părinților Isteți.

"Un copil bine informat va ști să facă alegeri mai bune la școală, pe stradă sau oriunde relaționează cu alți oameni. Este mereu mai util să previi, decât să suporți consecințele unor fapte de nedorit.", comisar-șef de poliție Florin-Liviu Bejan, șef serviciu la Serviciul de Analiză și Prevenire a Criminalității, din cadrul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București.

Sperăm că elevii din clasele dumneavoastră nu vor mai fi în postura de victime sau chiar de făptuitori ai unor infracțiuni și vă mulțumim pentru implicare în educația copiilor pentru siguranță.

Colectivul de autori

CUPRINS

1. Pe stradă nu ne grăbim
2. La plimbare pe două roți
3. Fii prevăzător și ascultător!
4. Nu aștepta, cere ajutor!
5. Noaptea nu-i pentru copii
6. Când călătorești, trebuie să plătești!
7. Cu trenul la bunici
8. La mare, la soare, fără grabă mare
9. Când te rătăcești, soluția s-o găsești!
10. Nu deschide ușa unui zâmbet!
11. Nu te cunosc, nu îți deschid!
12. Nu te laudă cu ce-i în casa ta!
13. Educă-te frumos și crești sănătos!
14. Nu crede tu, tot ce postează altu'
15. Nu deschide ușa calculatorului!
16. Atenție mare la orice postare!
17. Nu pleca, fără știrea altcuiva!
18. Fii inteligent, nu fi violent!
19. Nu te lăsa atras de un prieten fals
20. Prima zi de școală

100 de Mesaje antivictimale pentru copii

PE STRADĂ

PE STRADĂ NU NE GRĂBIM!

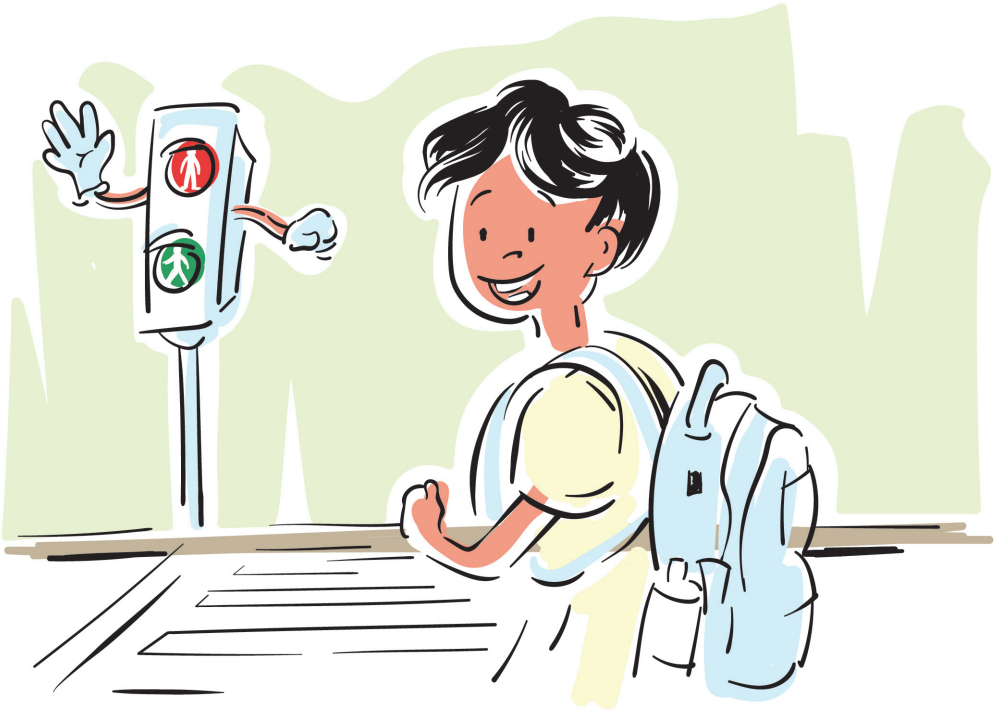

E dimineață. Răducu, alintat de toată familia Ducu, deschide ochii leneși, încă adormiți, cască și se întinde. Deodată, face ochii mari, sare din pat și aleargă la fereastră. Soarele îi zâmbește, trimițându-i raze calde de bună dimineața.

- Tată, tată, ce noroc avem: e superb afară!

Răducu aștepta cu nerăbdare această zi de sâmbătă. De câteva săptămâni plănuiseră toți colegii din clasă un meci de fotbal împreună cu tații. Deși ultimele zile fuseseră mohorâte, astăzi soarele li se aliase bucuros. Ducu era nerăbdător. Știa că lângă tatăl lui, cu care bătea mingea ori de câte ori acesta avea timp, o să petreacă o zi fantastică, împreună cu colegii de clasă.

- Hei, voinice, gata, te-ai trezit? Hai repede, spală-te și la masă! Mama ne așteaptă cu frigănele calde.

Înviorat de apa rece aruncată în grabă peste față, Ducu se îndreptă spre bucătărie:

- Sărut-mâna, mamă, mi-ai făcut frigănele?

- Da, dragule, hai și mănâncă! Știu că-ți plac mult. Să ai energie și să te distrezi bine azi, împreună cu tata și cu colegii tăi!

După puțin timp, părculețul din cartier se însufleți de glasurile vesele ale copiilor. Tații, însoțitori mândri ai odraslelor lor, se salutau și făceau cunoștință unii cu alții.

- Hai să facem echipele, că timpul zboară!
- Păi, să dăm cu banul, să vedem ce aleg căpitanii.
- Eu îl aleg pe Mircea, zise Ducu hotărât.
- Iar eu pe George, răspunse celălalt căpitan.
- Eu îl vreau pe Alex, continuă Ducu.
- Eu nu pot juca! Am venit doar să vă susțin.
- De ce, Alex?! întrebară toți copiii într-un glas. Tu ești unul dintre cei mai buni la fotbal. De ce nu vrei să joci?
- Păi, a fost vorba că jucăm împreună cu tații și, cum tata nu poate juca și el, nu putem face parte din nicio echipă.

- De ce nu poate, nu a venit cu tine?

- Hai, măi Alex, a fost vorba că îi anunțăm din timp pe tătici, ca să participe toți! se repezi alt băiețel.

- Dar tata e aici, a venit, îi răspuse Alex cu o urmă de tristețe în glas. Doar că nu poate juca.

Privirea lui Alex se îndreptă spre marginea terenului, unde un domn, zâmbind calm, cu o privire duioasă, îl privea cu drag.

- El este tata. După cum vedeți are picioarele în ghips și acum stă într-un căruț. A avut un accident și nu poate juca.

- Dar ce s-a întâmplat, îngăimă Ducu.

- Mai bine să vă povestească el. Tată, te rog, le spui tu ce ai pățit?

- Ei, dragilor, n-o să pierdeți voi minune de dimineață numai bună de fotbal... Vă povestesc după meci.

- Dar, vă rugăm, spuneți-ne ce s-a întâmplat, că nu ne putem concentra la joc! zise un glas zglobiu și șugubăț.

- Ei bine, dacă vreți, vă spun, dar pe scurt. Iar la ce vă spun acum, să luați aminte cu toții! Cu o lună în urmă, într-o seară, mă întorceam de la serviciu. Era întuneric și se pornise o ploaie de te pătrundea imediat până la piele. Am coborât grăbit din autobuz, nu aveam umbrelă și am traversat repede prin spatele autobuzului. M-am gândit că mă ud prea tare dacă mă duc până la trecerea de pietoni. Și apoi, nici nu era așa trafic. Nu m-am asigurat suficient, ploaia bătea în rafale grele și n-am văzut mașina care venea din sens opus. Sau poate am zărit-o totuși și mi-am zis că am timp să trec. Nu-mi mai amintesc sigur. Cert este că șoferul a încercat să frâneze, dar, din cauza ploii și a drumului ud, nu a reușit să mă evite și m-a lovit din plin. M-am trezit la spital, cu amândouă picioarele rupte. Nu vă pot spune prin ce dureri am trecut. Și mai am de stat așa, în ghips. Iar recuperarea e grea. Nici nu știu după cât timp voi putea să joc iar fotbal cu Alex. Dar sunt sigur că la următorul meci pe care îl veți organiza, voi fi și eu pe teren, împreună cu fiul meu. Acum mergeți și bateți mingea, că trece timpul și se face prânzul. Dar să luați aminte la ce v-am povestit și să aveți grjă pe unde traversați. Totdeauna să vă asigurați. Uite ce se poate întâmpla doar într-o clipă de neatenție.

Unul dintre ceilalți tătici, care până atunci nu spusese nimic, interveni:

- Dragi copii, eu sunt tatăl lui Andrei și sunt polițist, agent de circulație. Nici nu vă puteți imagina câte accidente au loc zilnic din cauza neatenției!... Din fericire, tatăl lui Alex o să își revină, dar alte cazuri sunt mult mai grave.

- Tata, sări Andrei cu o idee grozavă, o să o rog pe doamna învățătoare să te invite la noi la clasă, să ne povestești tot ce mi-ai spus și mie acasă. Așa o să știm cu toții cum să ne ferim.

- Sigur, vin cu drag. Dar acum hai la joacă! Ați făcut echipele? Alex ce o să facă? Nu-i corect să rămână pe margine.

- Am eu o idee, spuse chiar tatăl lui Alex. Dacă mă întrebați pe mine, vă recomand un arbitru excelent: Alex s-ar descurca de minune.

- Da, sigur ! săriră cei mici încântați. Hai, Alex, tu vei fi arbitrul!

Copiii și tăticii lor se întoarseră pe teren și meciul începu cu chicoteli și multă veselie, în părculețul scăldat de soare. De pe margine, tatăl lui Alex, chiar dacă era în căruț, participa și el, devenind comentatorul meciului. Și uite așa trăi alături de ceilalți o zi minunată tată-fiu, privindu-și cu drag băiatul care arbitra, dirijând „concertul” susținut de toți cu un singur instrument: o minge de fotbal.

ŢINE MINTE!

- **Nu traversa niciodată prin faţa sau prin spatele autobuzului oprit în staţie! Aşa te vei feri de accidente.**
- **Traversează numai pe culoarea verde a semaforului sau prin locurile indicate cu zebră!**
- **Când traversezi pe zebră, asigură-te înainte că nu vine nicio maşină. Priveşte mai întâi la stânga, apoi la dreapta. Dacă nu există niciun pericol, traversează!**
- **Nu traversa strada prin locuri nesemnalizate.**
- **Nu confunda indicatorul care semnalizează trecerea pentru pietoni cu cel destinat şoferilor!**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde plănuia Răducu să plece cu tatăl său?

b) De ce Alex nu putea juca fotbal?

c) Ce păţise tatăl copilului?

d) Care sunt regulile pe care trebuie să le respectăm atunci când traversăm strada?

e) Dacă te-ai întâlni cu tatăl lui Alex, ce sfat i-ai da?

2. Colorează doar semaforul pentru pietoni.

Ştii care este diferenţa dintre semaforul pentru pietoni şi cel pentru şoferi?

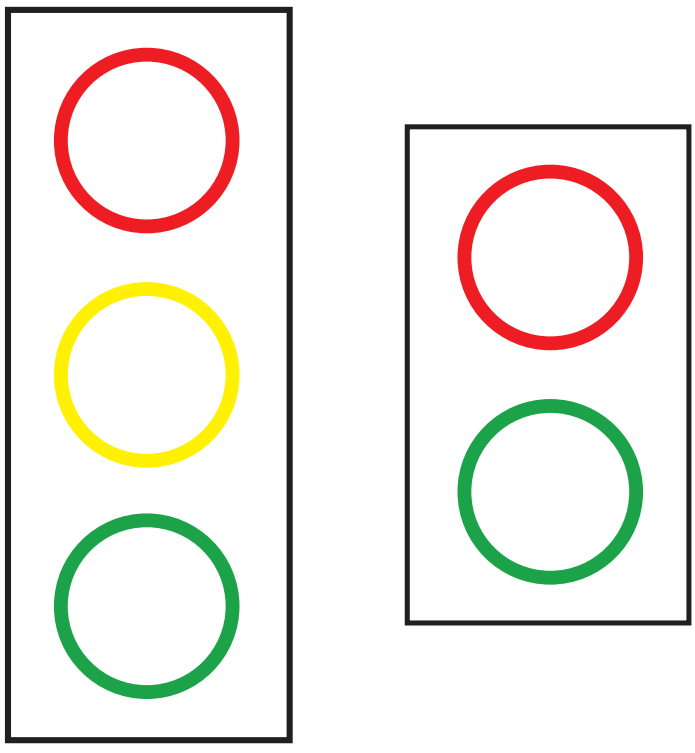

3. Observă cu atenţie cele două indicatoare!

Ce asemănări şi deosebiri observi între ele? Ştii că primul este destinat pietonilor, iar al doilea şoferilor? Cel pentru şoferi îi anunţă din timp că urmează o trecere pentru pietoni.

4. Realizează cubul semnelor de circulaţie!

Joacă împreună cu colegii „Recunoaşte semnul!”. Este un joc distractiv şi foarte educativ. Este simplu de jucat. Se formează grupe de câte şase elevi. Aceştia sunt aşezaţi în jurul unei mese. Cineva aruncă zarul la un copil. El recunoaşte semnul de deasupra zarului. Dacă îl ştie, capătă dreptul să continue jocul şi să arunce zarul unui alt coleg. Dacă greşeşte semnul, este eliminat din joc. Câştiga elevul care reuşeşte să rămână în joc până la sfârşit datorită faptului că ştie foarte bine toate semnele de circulaţie de pe zar. Jocul poate reîncepe de câte ori se doreşte.

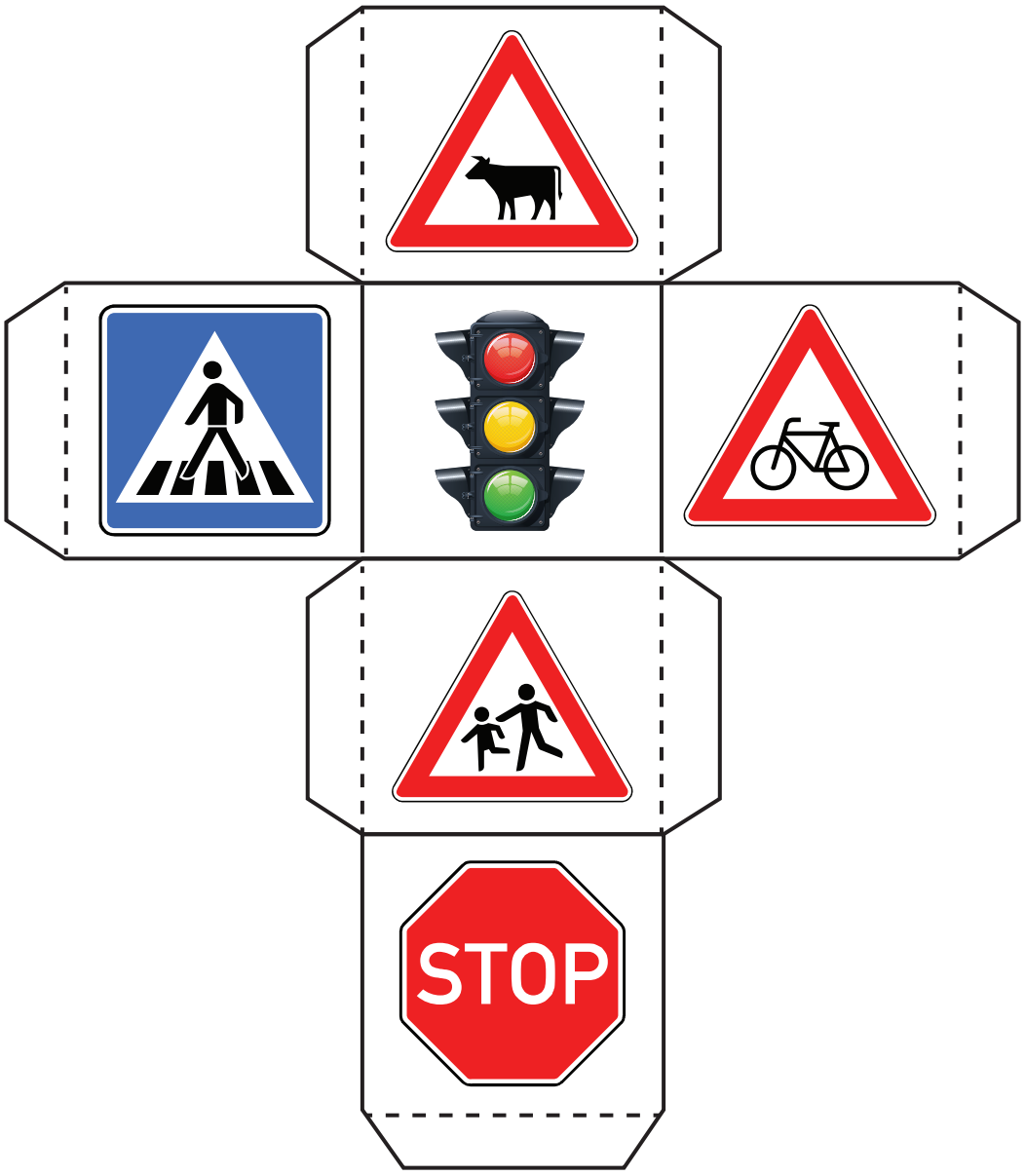

PE STRADĂ

LA PLIMBARE PE DOUĂ ROȚI

În cameră e liniște. Alexia și Matei își fac temele. E o după-amiază plăcută și cei mici se grăbesc ca să prindă cât mai mult timp de joacă afară.

- Eu am terminat! zise Matei. Tu mai ai?

- Mai am puțin. Vreo câteva rânduri și gata.

- Bine, mă duc în bucătărie, să-mi iau ceva de rontăit. Vrei și tu?

- Nu, lasă-mă să mă concentrez la teme!

Matei pleacă spre bucătărie.

- Gata, Matei, ai terminat temele? îl întrebă mama, care trebăluia prin bucătărie.

- Da, mamă!

- Foarte bine! Astăzi vă duc în parc cu bicicletele. Vine și Ioana cu copiii.

- Vin și Rareș cu Bogdan, Super! Abia aștept să-i văd!

Între timp, Alexia își terminase temele. Strânse caietele și le așeză frumos în ghiozdan.

- Alexia, mergem cu bicicletele!

- Grozav. Hai mai repede! Abia aștept să îmi văd verișorii.

Copiii își trag treningurile în grabă și își iau bicicletele care stau cuminți, așteptându-i în balcon. Mama îi urcă în mașină și pornesc spre parc. Le place să meargă în parc, dar cu bicicletele parcă e și mai bine. În scurt timp ajung. Mătușa și verii lor sunt deja acolo.

- Sărut-mâna, salut Rareș, salut Bogdan! strigă Matei repezindu-se spre verii lui.

- Bună, dragilor, ce mai faceți? Parcă ați mai crescut! Mai ales tu, Matei.

- Sigur! Mereu îmi spui așa, mătușă. Cresc văzând cu ochii!

- Luați-vă bicicletele și plecați la plimbare! Aveți grijă să mergeți doar pe pistă și fiți atenți la pietoni, mai ales la copiii foarte mici.

- Da, mami, stai liniștită! Am eu grijă de băieți, spuse Alexia.

- Mă bazez pe tine, draga mea, îi spuse mătușa. Fratele tău și ai mei sunt cam zvăpăiați. Noi vă așteptăm pe bancă. Mai treceți pe aici din când în când, să vă vedem.

- Bine, pa! ziseră cei mici cu entuziasm și porniră pedalând de zor.

Cei patru năzdrăvani plecară în cursă. Le plăcea să se întrecă cu bicicletele. Chiar și Rareș, deși era cel mai mic și avea încă roți ajutătoare, se avânta cot la cot cu ei. Era plăcut afară. Parcul nu era foarte aglomerat, iar bicicliști foarte puțini. După câteva ture, Bogdan veni cu o propunere dulce și răcoroasă:

- Ce ziceți de niște înghețată?

- Da, hai la gelateria din blocul turn! Nu e departe de parc.

- Și eu vreau de acolo!

- Alexia, mergem, ce zici?

- Da, hai să lăsăm bicicletele la mami și să mergem pe jos!

- Ce rost are? Ajungem mai ușor și mai repede cu bicicletele, spuse Bogdan. E doar o stație de mașină. Traversăm prin colțul parcului și mergem puțin. Ajungem imediat!

Cei patru copii căzură de îndată de acord. La urma urmei era foarte aproape și, mergând cu bicicletele, economiseau timp.

Ajunși la ieșirea din parc, copiii așteptară să se schimbe semaforul, apoi porniră pedalând spre gelaterie. Bogdan era primul și Alexia încheia plutonul vesel. În fața ei, sub atentă supraveghere, pedala vânjos micuțul Rareș. Mașinile treceau încetinind în dreptul lor și ocolindu-i de departe.

- Hei, nu aveți voie pe aici! Sunteți prea mici! le strigă un șofer.

Dar, în curând, copiii ajunseră la înghețată.

Fiecare își luă câte o porție mare. Își savurau înghețatele sprijiniți de ghidonul bicicletelor. Bogdan avea dreptate: înghețata era delicioasă. Când terminară, urcară pe biciclete să meargă înapoi. Mașinile veneau acum din fața lor și claxonau întruna. Copiii nu înțelegeau ce au cu ei; când veniseră nu-i claxonase nimeni. De după colț apăru un polițist, atras de zgomotul prelungit al claxoanelor. Se îndreptă repede spre copii.

- Ce-i cu voi pe aici? Nu aveți voie cu bicicletele pe drum! Veniți imediat pe trotuar!

- Dar de ce? Când am venit doar un domn ne-a spus ceva că n-am avea voie. În rest, ceilalți ne-au lăsat în pace. Acum parcă toți nu ar avea ce face, decât să ne claxoneze, spuse Bogdan precipitat la vederea domnului polițist care le spuse cu blândețe:

- Vouă nu v-a spus nimeni că nu aveți voie pe stradă cu bicicletele până când nu împliniți 14 ani? Unde mai puneți că nu știți cum să circulați corect! Șoferii vă claxonează pentru că mergeți pe contrasens cu mașinile din față. Bicicliștii trebuie să meargă în același sens cu mașinile, nu invers. Doar pietonii circulă în sens opus, ca să vadă mașinile venind din față. Trebuie să mai creșteți și să învățați semnele de circulație ca să vă puteți comporta corect în trafic, atât pentru siguranța voastră, dar și pentru a nu-i incomoda pe șoferi. Voi nu știți nimic din toate astea?

- Ne pare rău, domnule polițist! spuse Alexia spășită. Eu știam. Ne-au spus la școală, dar acum am uitat... Nu m-am gândit prea bine înainte. Am zis că e aproape și chiar nu mi-am dat seama. În plus, i-am și promis mamei că o să am grijă de băieți. Știam că trebuie să purtăm mereu cască de protecție când mergem cu bicicleta.

- Da, interveni repede și Bogdan. Și eu știu că atunci când traversăm pe zebră trebuie să coborâm de pe bicicletă și să mergem liniștiți pe lângă ea. Așa am făcut. Dar nu știam că trebuie să mergem doar pe trotuar...

- Bine că nu s-a-ntâmplat nimic de data aceasta! spuse polițistul. Dar să știți de acum înainte să nu mai faceți această greșeală. În plus, ar trebui să aveți ceva reflectorizant, ca șoferii să vă poată vedea ușor. Unde locuiți ca să vă conduc până acasă?

- Păi, noi venim din parc, Mamele noastre sunt acolo. Am plecat fără știrea lor.

- Haideți să vă duc înapoi! Vă las la intrarea în parc și mă întorc la treaba mea. Să nu se mai întâmple!

- Promitem, promitem! glăsuiră în cor copiii bucuroși că nu vor fi pedepsiți nici de polițist, nici de mame, care nu vor afla de isprava lor.

Ajunși în parc, copiii respirară ușurați. Acum erau în afara oricărui pericol.

Chițăiau și se bucurau, pedalând veseli pe pistă. Doar Alexia era puțin abătută. Nu știa de ce. Abia după o vreme și-a dat seama: da, îi va spune mamei ce s-a întâmplat. Nu a fost vina ei întru totul, dar a greșit și ea. Mama îi va ierta, cu siguranță, iar ei și-au învățat lecția. Liniștită după acest gând, Alexia se avântă pe urmele fratelui și verișorilor ei. Ziua era superbă și mai era destul până la înserat.

ŢINE MINTE!

- **Poți merge pe bicicletă pe drumurile publice numai după ce împlinești 14 ani și numai după ce ai învățat semnele de circulație!**
- **Întotdeauna trebuie să cobori de pe bicicletă la traversarea străzii pe trecerea de pietoni.**
- **Atunci când mergi cu bicicleta trebuie să porți o cască de protecție pentru cap. Asigură-te că bicicleta funcționează perfect. În special frânele.**
- **Dacă ești mai mic de 1 metru 20, poartă mereu ceva reflectorizant. Te va feri de accidente!**
- **Nu traversa strada prin locuri nesemnalizate!**
- **Discernământul vine atunci când înțelegi urmările faptelor tale.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde vor să se ducă copiii împreună cu mama lor?
b) Cu cine se întâlnesc ei în parc?
c) Ce idee le-a venit pe când se jucau?
d) Unde se afla gelateria la care doreau copiii să meargă?
e) Pe unde s-au deplasat ei cu bicicletele?
f) Au procedat corect? (Justifică răspunsul.)
g) Vouă vă plac plimbările cu bicicleta? Pe unde vă plimbaţi de obicei?

2. Încercuieşte obiectele absolut necesare pentru a fi în siguranţă atunci când te plimbi cu bicicleta.

3. Recompune regulile pe care trebuie să le respecte fiecare biciclist:

Verifică starea tehnică a bicicletei	○	○ la traversarea străzii pe trecerea pentru pietoni!
Mergi cu bicicleta	○	○ casca de protecţie înainte de a pleca cu bicicleta!
Coboară de pe bicicletă	○	○ numai prin locurile special amenajate!
Fii vizibil	○	○ purtând haine de culori aprinse!
Pune-ţi	○	○ înainte de a porni la drum!

4. Tu ştii ce semnificaţie au indicatoarele de mai jos? Uneşte indicatorul cu eticheta potrivită.

Sfârşitul pistei pentru bicicliști

Pistă pentru biciclete

Accesul interzis bicicletelor

Delimitarea pistelor pentru pietoni şi cele destinate bicicletelor

5. Pune în ordine etichetele pentru a reface imaginea cu biciclistul.

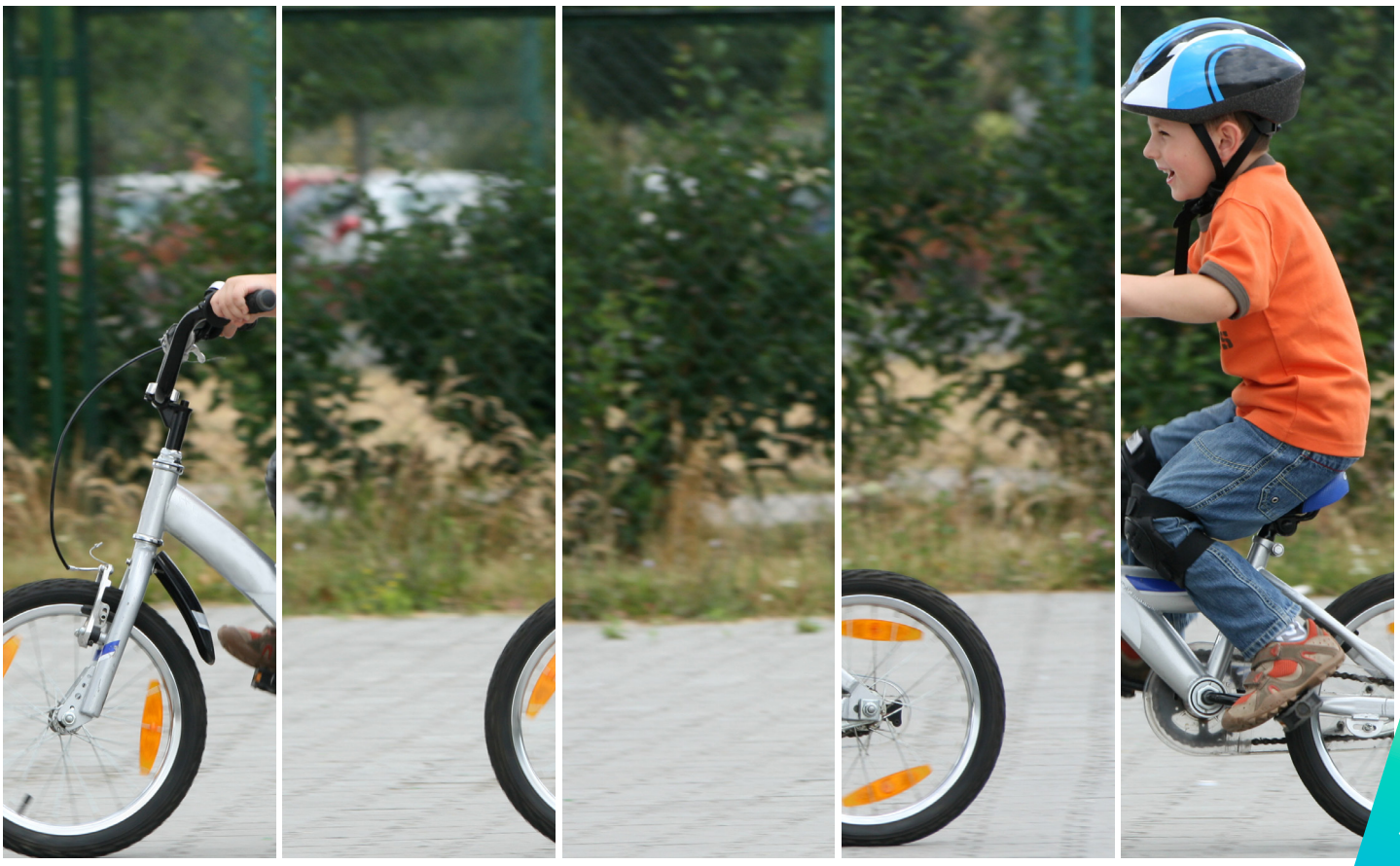

PE STRADĂ

FII PREVĂZĂTOR ȘI ASCULTĂTOR

Sala de mese a taberei de copii se umplu cât ai bate din palme. Prichindeii se așează fiecare la locul stabilit de dinainte. Așteaptă micul dejun cu nerăbdare. Nu că le-ar fi foame, dar vor să plece cât mai repede la plajă. Soarele îi îmbie cu raze calde, pescărușii brăzdează cerul, iar plaja cu valurile mării îi atrage ca un magnet.

- Ce avem astăzi? întreabă Tudor venind mai târziu și așezându-se la masă.

- Ouă ochiuri cu șuncă și cașcaval. Și legume, bineînțeles.

- Super! Mi-e o foame de lup! Mai spuse el începând să înfulece cu poftă dintr-un colț de pâine.

Tudor e mai dezvoltat decât ceilalți colegi ai săi. Deși are doar 10 ani, arată de 12. Îi plac și practică mai multe sporturi: joacă fotbal, aleargă, dar și înoată binișor.

- Gata, ați terminat? îi întreabă profesorul-îndrumător, văzând că mulți copii s-au ridicat de la masă. Să vă fie de bine!

- Gata, hai la plajă! strigară copiii bucuroși.

Toți se îmbulzesc spre ușă. Ziua începe plină de voie bună și va continua așa până seara târziu. Ajunși pe plajă, băieții aruncă hainele de pe ei și o zbughesc în apă. Fetele, mai liniștite, își întind cu grijă cearșafurile și apoi își pun rochițele în ordine.

- Andreea, ai aparatul de fotografiat?

- Da, sigur! Uite-l!

- Ce bine! O să facem o mulțime de poze!

- Minunat! Acum hai în apă!

Fetițele aleargă chiăind, zgribulite. Apa pare mai rece pentru ele decât pentru băieții care deja se joacă, se stropesc și se aruncă în valuri. Astăzi este o zi superbă. Sunt mai multe valuri decât de obicei și care copil nu adoră asta?!

- Domnule profesor, aveți grijă! Astăzi marea e cam învolburată și se pare că va fi și mai și. Atenționați-vă copiii să țină cont de steagul care se află pe catarg! îi spuse salvamarul îndrumătorului.

- Desigur, mulțumim!

După ce s-au bălăcit, fetele s-au hotărât să facă poze. Se așează pe nisip, aruncă cu apă în sus. E minunat! După câteva minute, fetițele aleargă iar spre apă.

- Hai și tu, Andreea! Vino!

- Da, vin imediat. Mai fac câteva poze cu marea. Andreei îi place foarte mult să facă poze: cu toți colegii, cu pescărușii în zbor și vapoarele din depărtare.

- Andreea, hai odată! o strigară colegele ei.

Fetița puse aparatul pe cearșaf și alergă iute în valuri, spre prietenele sale. Dar vântul începe să se întețească și valurile să se înalțe. Salvamarul schimbă steagul cu unul galben. Fluieră spre turiști să se apropie de mal. Profesorul își strigă elevii.

- Haideți mai aproape! Veniți la țărm să vă văd și să vă știu în siguranță!

Copiii îl ascultară și se îndreptară spre mal.

- Mai înot puțin și vin și eu, le spuse Tudor colegilor. Nu-s chiar așa de mari valurile, ci exact pe gustul meu.

Tudor este cel mai experimentat la înot și nimeni nu-și face griji. Salvamarul merge de-a lungul plajei, chemându-i pe cei mai îndepărtați înotători. Deodată, un val uriaș, venit parcă de nicăieri, lovește turiștii împrăștiați peste tot. Unii cad acoperiți de apă, cei mai mulți râd și se distrează.

- Haideți, copii! Toată lumea afară din apă! S-a supărat marea. Lăsați-o un pic să își revină, glumi profesorul cu ei. Dar unde e Tudor? întrebă el brusc îngrijorat.

- Era aici, în spatele nostru. A zis că mai înoată puțin și vine.

Salvamarul, alertat, se aruncă imediat în valuri. Ceva mai încolo, printre valuri, se zărea Tudor înotând voinicește, dar dezordonat. Salvamarul ajunse la el, îl prinse și îl trase spre mal. Ajunși la țărm, Tudor se întinse pe nisip, complet epuizat.

- Ce faci, Tudore, ești bine?

- Îmi pare rău! Nu știu cum s-a întâmplat. Înotam fără nicio problemă și dintr-o dată am simțit că nu mai pot înainta spre mal. Voiam să mă întorc și nu puteam. Înotam pe loc.

- Odihnește-te acum și pentru azi vă ajunge. Nu mai aveți voie în apă. Se pare că s-a pornit o furtună în larg și uitați-vă ce valuri uriașe au început să apară.

După ce au asistat neputincioase la scenă, fetele s-au îndreptat spre cearșafuri.

- Mi-a văzut cineva aparatul? întrebă nedumerită Andreea.

- Nu, spuseră fetele, uitându-se în jur. Unde l-ai lăsat?

- Chiar aici, dar nu îl mai văd.

- Nu l-ai pus în geantă sau să-l fi acoperit cu ceva măcar?

- Nu, m-am grăbit să vin la voi și l-am lăsat aici.

După ce căutară peste tot, copiii ajunseră la concluzia că cineva furase aparatul.

- Vai, aparatul meu!... Ce rău îmi pare! Și i-am promis mamei că o să am grijă de el...

Și Andreea începu să plângă.

- Ce mai e acum?! întrebă profesorul, care abia își revenise după năzbâtia lui Tudor. Ce s-a întâmplat?

- Cineva i-a furat Andreei aparatul foto!

- Vino cu mine repede! Acolo este un punct al poliției. Poate îl vor găsi. Vino să îl descrii. Sunt câțiva șarlatani care umblă pe plajă după furtișaguri. Poliția îi cunoaște și de multe ori reușește să recupereze bunurile furate, îi spuse salvamarul care auzise pățania.

Andreea plecă în fugă, cu speranță, după salvamar, iar ceilalți copii se strânseră zgribuliți, punându-și prosoapele pe ei. Vântul din larg îngrămădise norii peste soarele binefăcător.

ŢINE MINTE!

- **În parc sau la mare, nu-ți lăsa bunurile nesupravegheate.**
- **La mare, respectă indicațiile salvamarilor: steagul roșu înseamnă ”scăldatul interzis”, steagul galben înseamnă ”marea este agitată, scăldatul este permis numai înotătorilor experimentați”, steagul roșu cu galben, ”salvamarul este prezent, scăldatul este permis”, iar un steag roșu cu galben alături de un steag galben înseamnă că „salvamarul este prezent, dar înotul nu este recomandat”.**
- **Ascultă sfaturile părinților și ale profesorilor. Ei îți vor întotdeauna binele.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde se aflau copiii împreună cu profesorul lor?

b) De ce se grăbeau să termine micul dejun?

c) Cum era marea în ziua aceea?

d) Ce l-a sfătuit salvamarul pe profesor?

e) Cine nu a ascultat?

f) Ce era să păţească Tudor?

g) Cine l-a scos din apă?

h) Voi cum procedaţi când mergeţi la mare şi sunt valuri mari?

2. Ce activităţi faci atunci când mergi la mare?

Colorează activităţile preferate pe care le poţi desfăşura când mergi la mare.

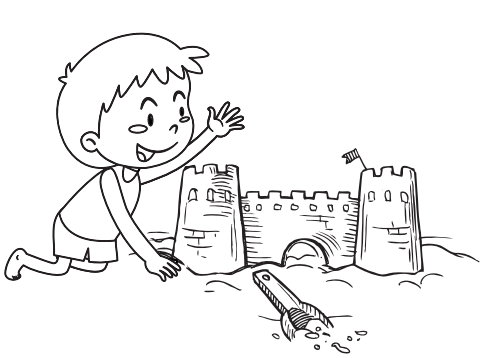

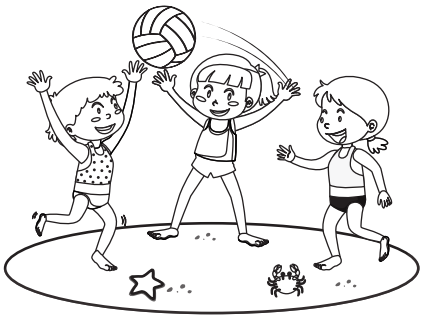

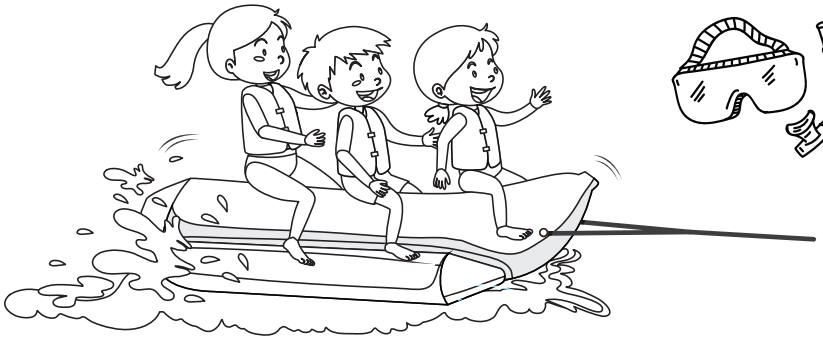

3. Pregăteşte-ţi bagajul pentru a pleca la mare. Ce pui în el?

Colorează obiectele pe care le iei cu tine.

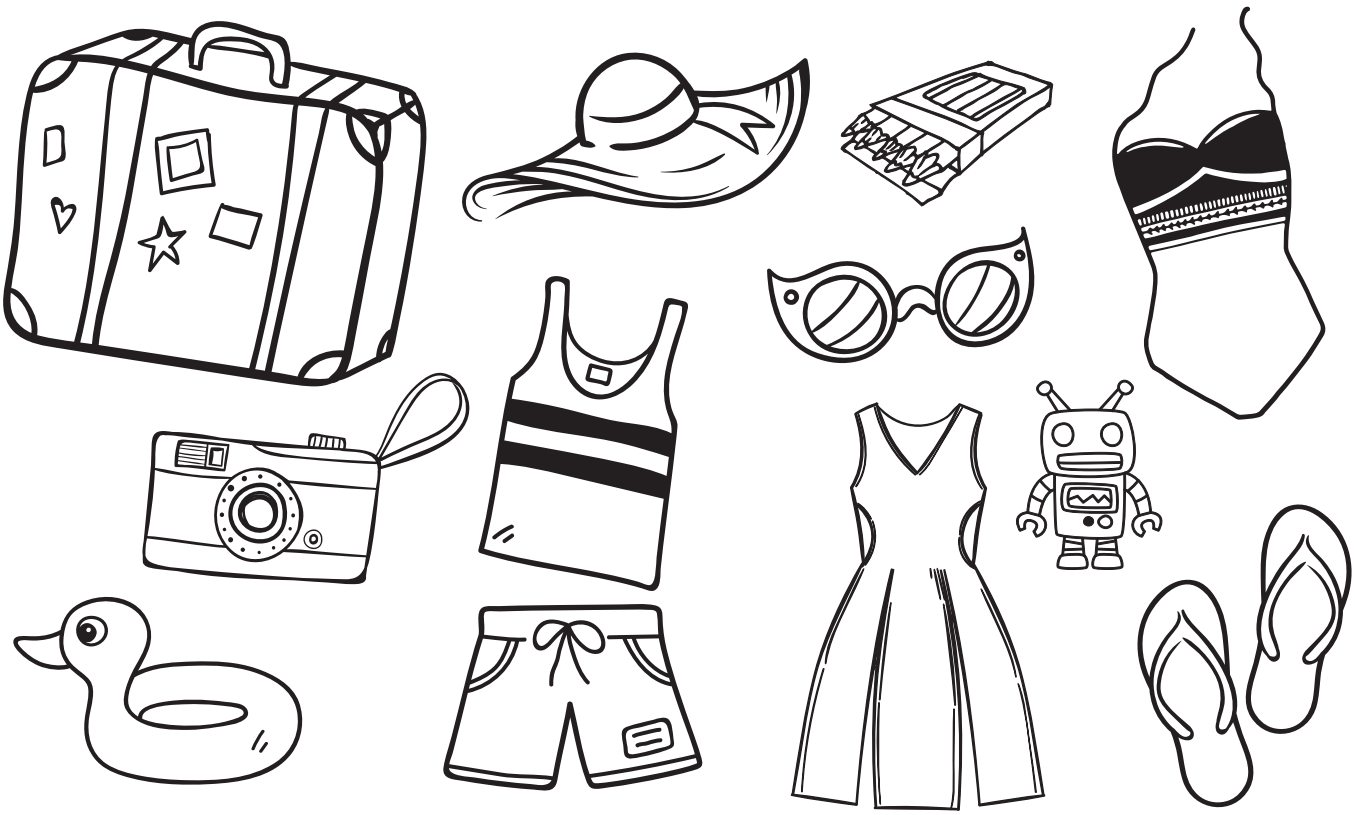

4. Uneşte corespunzător.

○	○ Zonă cu salvamar prezent, mare agitată, înot recomandat doar pentru experimentați;
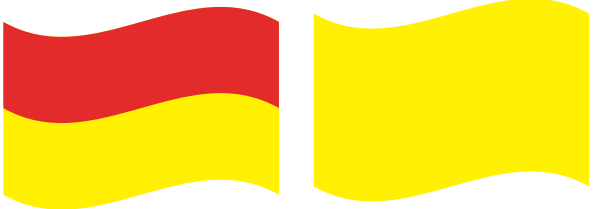 ○	○ Nu se intră în apă. Curenți puternici, valuri mari. Nu se face baie!
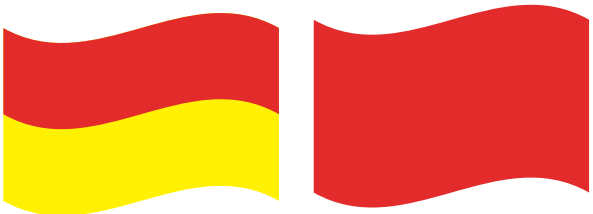 ○	○ Plaja este supravegheată de salvamar și vremea e favorabilă pentru baie.

PE STRADĂ

NU AȘTEPTA, CERE AJUTOR!

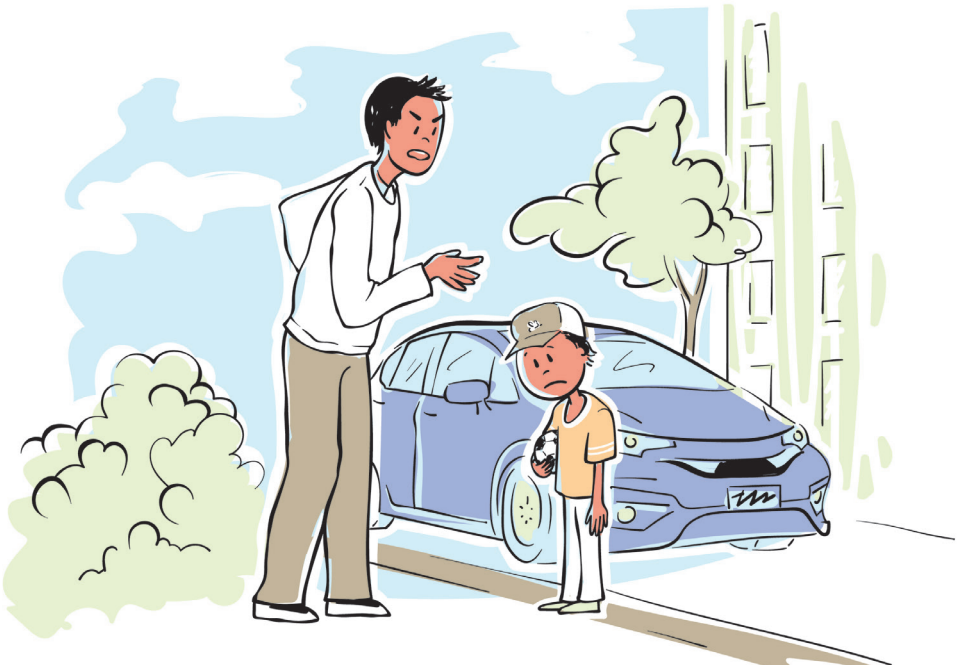

Abia ieșit din scara blocului, Darius îi aruncă mingea lui Teo. Acesta o preluă cu piciorul și se pregăti să i-o paseze înapoi. Până să ajungă în parc, cei doi prieteni exersau pasele pe trotuar, având grijă să se oprească atunci când treceau oamenii. Așa procedau de fiecare dată. Își făceau încălzirea înaintea meciului de fotbal, pe care aveau să-l încingă în parc, unde se întâlneau cu ceilalți prieteni ai lor.

La un moment dat, profitând de faptul că pe trotuar nu se zărea niciun pieton, Teo îi spuse lui Darius, șutând:

- Hai să văd cum o prinzi pe-asta!

Mingea țâșni din piciorul lui Teo, iar Darius o lovi și el cu sete. Aceasta, în loc să se întoarcă cuminte la prietenul său, lovi un stâlp, ricoșă și zbură peste gardul viu care străjuia trotuarul, poposind pe capota unei mașini din trafic. Șoferul frână brusc, speriat de izbitura mingii. Din fericire, în spatele său nu se afla nicio mașină, așa că nu se produse niciun accident. Trase pe dreapta și ieși din mașină, repezindu-se spre copiii care stăteau cuminți și vinovați pe trotuar, încercând să-și recupereze mingea.

- Ce-i cu voi, mă, unde vă treziți?! Aici se bate mingea? și urmă o ploaie de țipete și insulte la adresa celor mici.

Teo, neînțelegând tonul individului recalcitrant și pus pe ceartă, ripostă după ce-și ceruse scuze degeaba:

- Dar ne-am cerut scuze și nu s-a-ntâmplat nimic grav... Doar nu v-am spart parbrizul, de ce faceți așa un scandal?!

- Ce spui, mă, mucosule, ai chef de ceartă? și-l apucă zdravăn de braț, zmucindu-l. Cei doi copilași încremeniră. Omul era foarte nervos și nu părea că are de gând să se liniștească prea curând.

- Vă rog să-mi dați drumul, spuse Teo cu vocea smiorcâită, mă doare brațul!

- O să-ți dau drumul când vreau eu, piticanie! Ce, ți s-a-nmuiat glasul? Nu mai ești viteaz?

Darius se uită iute în jur, căutând ajutor, dar în continuare trotuarul era gol, de parcă toată lumea refuza să ia parte la disputa lor. Ce să facă? Individul era foarte pornit și lui Darius

îi era teamă să nu-i lovească prietenul. Văzu la câțiva pași mai încolo, la parterul blocului, un magazin. Alergă iute la vânzătoare.

- Vă rog frumos, faceți ceva! Un bărbat se poartă urât cu prietenul meu!

Vânzătoarea, o tânără subțirică și firavă, se duse și privi în stradă prin geam. Imediat puse mâna pe telefon:

- Alo, domnule polițist, sunteți prin zonă? Avem aici o situație. Da, chiar lângă magazinul meu. Un individ agresează un copil.

Pe trotuar, cearta încă nu se terminase. Bărbatul îi dăduse drumul lui Teo, dar continua să țipe la el. Probabil că avea niște nervi mai vechi și acum se descărca pe copil.

Imediat, în spatele mașinii trase pe dreapta, parcă mașina poliției și din ea coborî polițistul de cartier:

- Bună ziua! Ce se-ntâmplă aici?

- Uite, dom`le, copiii ăștia bat mingea pe stradă și tot ei sunt obraznici. Era cât pe ce să se întâmple o nenorocire. Noroc că nu era nimeni în spatele meu când am frânat, atunci când mingea mi-a lovit capota.

- Dar ne pare rău, ne-am cerut scuze! spuse Darius hotărât, dar politicos. Am greșit, a fost vina noastră, dar domnul a devenit din ce în ce mai violent. Parcă nici nu asculta ce spunem.

- Iar pe mine m-a strâns tare de braț și m-a smucit, spuse Teo ținându-se de braț cu cealaltă mână.

- Domnule, vă rog să vă legitimați! Și vreau să știu exact ce și cum s-a întâmplat. Trebuie să vă calmați și să îmi povestiți toți cum s-au petrecut lucrurile.

După ce ascultă spusele copiilor și ale bărbatului, polițistul le spuse:

- În primul rând, voi, copii, nu aveți ce să căutați cu mingea pe stradă! Țineți mingea în mână până la locul de joacă. Din fericire, acum nu s-a întâmplat nimic, dar putea să fie o tragedie. Deci, de acum încolo să nu se mai întâmple! O să iau legătura și cu părinții voștri, să le povestesc ce s-a întâmplat. Faptul că cineva v-a bruscat și v-a vorbit urât, e foarte grav. Totdeauna să spuneți când se întâmplă astfel de lucruri, în primul rând părinților voștri. Faptul că ați vorbit cu un adult, care a putut să mă anunțe imediat, este foarte bine. Totdeauna căutați ajutor la cei mai mari, când sunteți în astfel de situații. Acum luați-vă mingea și duceți-vă la joacă! Și amintiți-vă mereu tot ce am vorbit acum! le mai spuse polițistul cu voce mustrătoare, dar blândă. Cu dumneavoastră, domnule, mai am de discutat, se adresă el bărbatului, dar după ce trageți mașina. Aici nu este permisă parcarea.

Copiii porniră repede spre parc, ținându-și mingea strâns în brațe, puțin speriați, dar mai înțelepți. Cu siguranță că nu vor mai face aceeași greșeală niciodată. Și soarele, sus pe cer, alergă odată cu ei spre meciul de fotbal ce urma să înceapă.

ȚINE MINTE!

- **Joacă-te în spații special amenajate. Joaca pe stradă poate fi periculoasă.**
- **Nu vă jucați pe partea carosabilă a drumurilor publice.**
- **Spune părinților tăi dacă cineva te agresează verbal sau fizic în mod repetat.**
- **Dacă cineva te urmărește sau te necăjește pe stradă, intră în cel mai apropiat magazin și cere ajutor.**

ŢINE MINTE!

- **Nicio persoană nu are voie să te atingă, fără acordul tău. Spune adultului de încredere dacă cineva a încercat acest lucru.**
- **Dacă ești în pericol, strigă după ajutor și cere sprijinul celor din jur. Pentru a scăpa de un pericol poți țipa, fugi sau chiar lovi. Apoi poți suna la 112.**
- **Nu face anunțuri false la 112 pentru că familia ta va primi o amendă.**
- **Un copil hipoacuzic (care nu aude bine), dar nu numai, poate anunța un pericol prin mesaj text la 113 (număr de urgență)!**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde se duceau Darius şi Teo?
b) Ce făceau ei în drum spre parc?
c) Unde a ajuns mingea?
d) Cum a reacţionat şoferul maşinii lovite?
e) Ce a făcut Darius ca să îşi salveze prietenul?
f) Cine a venit să îi ajute pe copii?
g) Ce sfaturi le-a dat poliţistul?

2. Priveşte cu atenţie imaginile. Sunt în siguranţă toţi copiii care apar în ele?

Taie cu o linie acolo unde locul nu este potrivit pentru joacă.

3. Scrie o scurtă povestire pornind de la imaginea de mai jos.

5. Bifează varianta corectă. Justifică-ţi răspunsul.

SITUAŢIA	DA	NU
Mă pot juca în siguranţă la locul de joacă.		
Dacă un prieten de joacă este în pericol, cer ajutorul unui adult.		
Mă pot plimba cu rolele pe şosea dacă nu trec maşini.		
Pe o şosea în pantă te poţi da cu sania când este zăpadă.		
Dacă parcarea este liberă, mă joc acolo ca să nu mai bat drumul până în parc.		
Sun la numărul unic de urgenţă 112 când nu am cu cine să vorbesc.		

6. Ajut-o pe Itsy să ajungă la Bitsy.

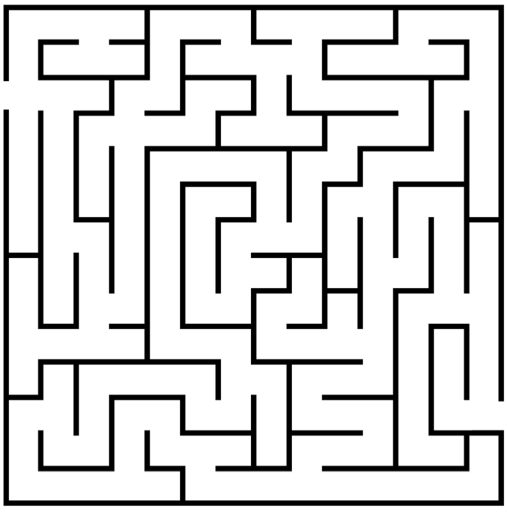

PE STRADĂ

NOAPTEA NU-I PENTRU COPII

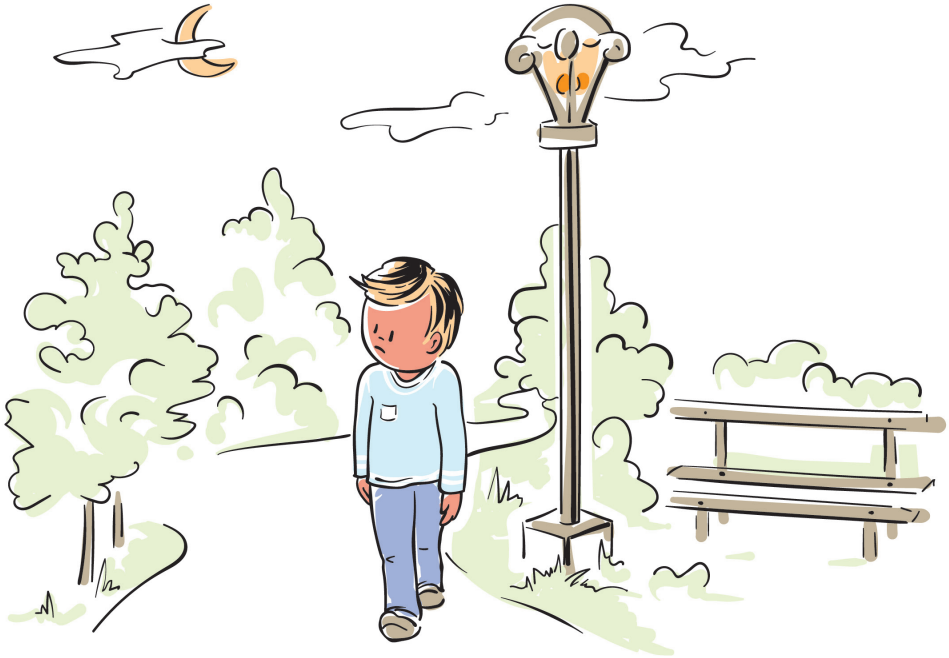

Pentru cei doi copii, frate și soră, sufrageria spațioasă nu era o simplă cameră, ci un loc magic, ce se putea transforma în orice doreau ei: uneori era un tărâm magic unde Alexandra era prințesă, iar Damian cavaler, alteori era o planetă îndepărtată unde se întâlneau cu ființele de la marginea galaxiei, și, din când în când, pentru un ceas sau două, mai era și clasa de la școală, căci pe masa mare din mijloc făceau lecții și teme.

Acum însă, sufrageria lor a devenit sală de cinema, iar filmul începuse deja când mama Alexandrei și a lui Damian intră cu floricelele. Cei trei copii îi mulțumesc, repezindu-se la gustarea lor preferată. Împreună cu cei doi frați este și prietenul lor, Andrei, venit în vizită. Copiii se uită la un film de desene animate.

- Mulțumim frumos, mami!

- Cu plăcere, dragilor. V-am adus și limonadă.

Copiii se delectează cu floricele, comentând ici-colo secvențe din filmul de aventură care este mai ales pe placul băieților. Dar nici Alexandra nu-i mai prejos.

După vreo oră, mama intră din nou în cameră.

- Dragii mei, trebuie să merg la bunici, să le duc niște medicamente. Am să întârzii. Mai stau și eu puțin cu ei de vorbă. Sunteți bine?

- Da, mami, du-te liniștită!

- Mai e mult din film? Andrei, vrei să aștept până se termină să te duc acasă?

- Nu, doamnă, mă descurc singur. Mulțumesc!

Andrei nu locuiește departe de prietenul lui. Traversează doar parcul și mai merge câteva minute. Nu-i mare lucru. De obicei merge pe jos.

- Bine, atunci am plecat. Vă îmbrățișez, frumoșilor!

- Pa, mami! Pa!

În spatele ușii închise de mama, copiii își continuă aventura alături de eroii din film. Mai este puțin din film, iar cei mici așteaptă cu nerăbdare finalul, să vadă deznodământul. De fapt, doar Andrei, pentru că Damian și Alexandra l-au mai văzut înainte. Dar și pentru ei emoția e la fel de mare. Doar vorbim de un film, de o poveste, de o aventură pe care nu o

poți urmări nepăsător. Firul filmului curge mai departe, până la sfârșitul neașteptat, terminat cu suspans.

- Ce tare! Mi-a plăcut mult, spune Andrei încântat. Ai avut dreptate! Mă bucur că m-ai chemat să-l vedem.

- Știi, am și partea a doua. Ce zici? Ne uităm acum? Nu am văzut-o nici noi.

- Știu și eu, mi-ar plăcea, dar nu e cam târziu?

- Și ce dacă?! Părinții tăi vin târziu de la serviciu. Ce faci singur acasă?

- Hai, Andrei, și eu abia aștept să-l văd! Uitasem cât de tare a fost prima parte, insistă și Alexandra nerăbdătoare.

- Bine, haide, pune-l!

Și copiii, cocoțați pe canapeaua încăpătoare din sufragerie, savurând fiecare secvență din film, nici nu băgară de seamă cum afară, încet-încet, se întuneca. Era deja întuneric de-a binelea atunci când filmul se termină.

- Oau, ce târziu e! spuse Alexandra ducându-se la fereastră. E noapte! Nici nu mi-am dat seama că se face întuneric.

- Da, așa e, spuse Damian. Nu ți-e teamă, Andrei, să pleci singur pe întuneric? Ar trebui să o aștepți pe mama, să te ducă acasă.

- Ei, mare lucru! Mie nu mi-e frică de întuneric. Cine știe când se întoarce mama voastră. Merg repede și ajung numaidecât. N-aș vrea să vină ai mei și să nu mă găsească acasă.

- Bine atunci, pa, Andrei!

- Pa, Damian! Pa, Alexandra!

Andrei coborî repede treptele blocului și ajunse în stradă.

„Chiar că e întuneric!" își zise cu o strângere de inimă. Dar parcul era luminat ca ziua, așa că nu avea de ce să se teamă. O luă pe aleea principală, unde câteva perechi de tineri se plimbau ținându-se de mână. De ce ar putea să-i fie teamă? De niște îndrăgostiți?! se încurajă el zâmbind. Dar continuă să meargă cu pas grăbit. Aproape de ieșirea din parc se întunecă dintr-o dată. Becul unui felinar se arsese. Dar mai era puțin, așa că Andrei nu se gândi să ocolească pe altă alee luminată.

- Hei, ce faci, puștiulică?! Ai să-mi dai și mie un ban?

Andrei tresări speriat la auzul vorbelor venite din întuneric. Imediat zări un bărbat care, clătinându-se, se îndrepta spre el.

- Nu, nu am, spuse el repede, grăbind pasul.

- Ei, ce te grăbești așa! Stai, că nu-ți fac nimic. Dar nu ai cumva un foc?

Andrei se grăbi și mai tare, dar bărbatul nu avea de gând să se oprească.

- Hei, dă-mi și mie telefonul! Vreau să sun un prieten.

Andrei își strânse telefonul mai tare în mână.

- Ce e, băiete? Nu vrei să vorbești cu mine? De ce?

Andrei se sperie așa de tare că-i scăpă un țipăt.

- Plecați de aici! Ce aveți cu mine?

Atras de țipătul copilului, de pe o alee alăturată apăru un tânăr.

- Ce e, ce s-a-ntâmplat?

- Omul acela e beat și s-a luat de mine! spuse repede, dintr-o suflare, Andrei.

- Of, iar a apărut aici! zise tânărul. Stai liniștit, nu e periculos. E doar gura de el. A stat o perioadă aici în parc, dar l-a luat poliția. Acum văd că s-a întors. Sun eu acum la poliție să vină să-l ridice. Ești mai bine acum?

- Da, sigur... Mulțumesc! spuse Andrei revenindu-și după spaima trasă.

- Cum de ești așa de târziu afară, singur?

- Am fost la un prieten și am stat cam mult să ne uităm la un film. Dar mai am puțin și ajung acasă. Stau chiar în blocul de la capătul străzii.

- Hai, fugi acasă! Pe stradă, la ora asta, sunt tot felul de oameni. Încearcă să ai mai multă grijă altă dată!

- Da, mulțumesc! O seară bună!

Și Andrei ieși alergând din parc, spre strada luminată, care-l purta spre casă.

ŢINE MINTE!

- **Nu umbla pe străzi necirculate noaptea. Evită să te deplasezi pe alei întunecate sau străzi lăturalnice!**
- **Nu purta la vedere obiecte de valoare (telefoane, bijuterii etc.).**
- **Dacă trebuie să ieși pe strada seara târziu alege să fii însoțit de un adult!**
- **Dacă ești în pericol strigă după ajutor și cere sprijinul celor din jur! Pentru a scăpa de un pericol poți ţipa, fugii sau chiar lovi. Apoi poţi suna la 112.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Ce fac Alexandra şi Damian?
b) Cine este în vizită la ei?
c) Unde pleacă mama?
d) Ce hotărăsc să facă cei trei copii după terminarea filmului?
e) Când se termină a doua parte a filmului?
f) Cu cine pleacă Andrei acasă?
g) Cine îl acostează la ieşirea din parc?
h) Cum reuşeşte să scape de bărbat?
i) Ce credeţi că a înţeles Andrei în urma incidentului?
j) Voi cum aţi fi procedat dacă eraţi în locul lui Andrei ?

2. Găseşte trei însuşiri pentru Andrei, băieţelul care a plecat singur acasă, noaptea. Introdu-le în propoziţii.

3. Citeşte povestea "Fricosul", de Emil Gârleanu. Dacă nu ştii să citeşti, roagă un adult să o facă. Cum este iepuraşul din poveste spre deosebire de Andrei ?

4. Povesteşte o scurtă întâmplare în care şi tu ai fost curajos fără să faci lucruri care să te pună în pericol.

5. Priveşte cu atenţie imaginile de mai jos. Ce greşeli au făcut copiii ?

6. Pornind de la imaginile exerciţiului 5, formulează o serie de sfaturi pe care toţi colegii tăi ar trebui să le respecte. Scrie-le pe rândurile de mai jos.

PE STRADĂ

CÂND CĂLĂTOREȘTI, TREBUIE SĂ PLĂTEȘTI

Stația e aproape goală. Denis, Matei, Irina și Maria așteaptă autobuzul. Sunt deja în clasa a IV-a și se descurcă să meargă singuri acasă de la școală. Părinții ies târziu de la serviciu, iar ei merg oricum cu același autobuz, așa că totul este în regulă. Frânând ușor, autobuzul oprește în stație.

– Pune-ți telefonul în ghiozdan, trebuie să urcăm! îi spuse Irina lui Matei.

– Mai am puțin și termin nivelul. Mă mai joc în autobuz.

Scaunele sunt toate ocupate. Copiii știu că nu au voie să stea pe scară, așa că înaintează un pic și rămân în picioare, ținându-se de bară. Matei butonează telefonul, încercând să-și țină echilibrul. Ceilalți își validează cardul. Dar Matei este prea atent la joc, nu îl poate întrerupe chiar acum. Este momentul cel mai important al jocului și nu vrea să îl piardă.

– Ține-te de bară, strigă la el un domn, care îl prinse de braț pe Matei, când era gata-gata să cadă la o curbă.

– Hai că te țin eu, îi spuse Denis, agățându-l de braț, nedezlipindu-și nici el ochii din telefonul lui Matei.

Stațiile trec una după alta și iată că, la un moment dat, urcă controlorii. Copiii sunt foarte aproape de ușă, așa că sunt întrebați imediat. Irina, Maria și Denis întind imediat cardurile domnului controlor. Abia acum Matei realizează că a uitat să își valideze cardul. Speriat, închide repede telefonul și îl pune în buzunarul din spate de la pantaloni.

– Cardul tău, te rog! îi spuse controlorul cu blândețe.

– Păi, știți, am uitat să îl validez... M-am jucat pe telefon, mi-am zis că mai amân puțin și am uitat.

– Asta nu e bine deloc. Între timp, colega controlorului verifică ceilalți călători și se apropie de copii.

În jurul lor se îmbulzesc imediat și câțiva vlăjgani, dornici de spectacol gratuit.

- Vă rog să mă iertați! spuse Matei. Am cardul la mine, doar că am uitat. Nu mi-am dat seama. E prima oară când mi se întâmplă.

- Trebuie să te dăm jos din autobuz și să îi anunțăm pe părinții tăi!

- Dacă trebuie, cobor și eu cu el, spuse Irina. Nu-l las singur.

- Da, și noi! spuseră ceilalți doi colegi.

- Știu că a greșit, spuse Irina, dar e și vina noastră. Noi mergem întotdeauna împreună de la școală și le-am promis părinților că vom avea grijă unul de altul. Trebuia să insistăm să își valideze cardul. Ne-am lăsat furați de jocul lui, așa că toți suntem vinovați. Dacă vreți, pedepsiți-ne pe toți! mai spuse ea, apărându-și prietenul.

- Da, așa e! prinseră și ceilalți curaj. Coborâm toți din autobuz.

- Cum doriți, mai spuse controloarea, făcându-le loc spre ușa autobuzului, care tocmai oprise în stație.

Copiii coborâră și acum stăteau cuminți și spășiți pe trotuar.

- Cum te numești și la ce școală înveți?

Matei le dă informațiile necesare, în timp ce doamna își nota datele.

- Acum trebuie să vorbim cu unul dintre părinți. Poți să îl suni?

- Da, sigur, spuse Matei ducând mâna la buzunarul din spate al pantalonilor. Dar buzunarul era gol.

- Aoleu, telefonul meu! strigă Matei, abia acum speriat cu adevărat.

- Hai, lasă, nu te mai preface, sună-i odată!

- Dar nu mă prefac. Am pus telefonul în buzunar și acum nu-l mai am... Ce mă fac?!

Matei avea dreptate să fie supărat. Abia primise telefonul de la părinți și promisese să aibă grijă de el. Era un telefon nou.

- Da, așa este, am văzut și eu când l-a pus în buzunar. Cred că i l-a furat cineva în autobuz.

Controloarea îl privea neîncrezătoare. Dar, când văzu că Matei începe să plângă, se convinse. De îndată se înmuie și îi spuse:

- Îmi pare rău că s-a-ntâmplat asta! Trebuia să îl pui în ghiozdan când ai urcat în autobuz. Așa poate îți aminteai și de card. Probabil ți l-a luat unul dintre băieții care se îmbulzeau în jurul vostru atunci când te-am luat la întrebări.

- Ce mă fac?! Părinții or să mă pedepsească, nu cred că o să mai primesc altul... se văicărea Matei.

- Știi ce, îi spuse controloarea, cred că îți ajunge pe ziua de azi. Nu-ți dăm amendă, dar ai grijă să nu mai circuli în neregulă. Indiferent dacă tu consideri că ai alte priorități, când urci în autobuz, mai întâi validează cardul. Sinceră să fiu, nu cred că mai ai șanse să îți găsești telefonul. Poate totuși nu ți l-a furat cineva, ci ți-a căzut din buzunar. Anunță imediat poliția, fiindcă s-ar putea ca telefonul să ajungă la ei. Și acum, haideți, urcați în autobuzul următor și mergeți acasă!

- Mulțumim, spuseră copiii, dar fără vreo urmă de bucurie în glas. Le părea rău de prietenul lor.

- Hai, Matei, îl încurajă Denis luându-l de după umeri, la urma urmei e doar un telefon. Poate că vei primi altul, la un moment dat. Până atunci ți-l mai împrumut pe al meu din când în când.

- Da, ți-l dau și eu pe al meu, dacă ai nevoie, spuse și Maria bătându-l pe umăr.

- Hai, că a venit autobuzul! Și de data asta, fără surprize neplăcute! spuse Irina.

Și cei patru copilași urcară în autobuz mai triști, dar cu o nouă lecție învățată. De acum vor fi mai atenți și vor avea mai multă grijă de lucrurile lor când urcă în mijloacele de transport în comun.

ŢINE MINTE!

- **În mijloacele de transport în comun, nu purta banii sau telefonul mobil în buzunarele din spate ale pantalonilor. Acestea sunt cele mai vulnerabile. Așa previi furtul.**
- **Validează-ți cardul ori de câte ori circuli într-un mijloc de transport în comun. Transportul public nu e gratuit, iar tu te poți alege cu o amendă!**
- **Nu circula pe scările mijlocului de transport. E pericol de accidente.**
- **De la vârsta de 6 ani un copil trebuie să aibă legitimație de călătorie într-un mijloc de transport în comun.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde se duc Denis, Matei, Irina și Maria?
b) Cu ce circulă ei?
c) Ce fac Denis, Irina și Maria la urcarea în autobuz?
d) De ce Matei nu îşi validează cardul?
e) Cine urcă în autobuz după câteva staţii?
f) Cum procedează controlorii când văd că Matei nu are cardul validat?
g) Ce observă băiatul în momentul în care i se cere să îşi sune părinţii?
h) Ce greşeli a făcut Matei?
i) Cum au demonstrat Denis, Irina și Maria că îi sunt prieteni buni lui Matei?
j) Ce ar mai fi putut ei să facă în plus ca să îl ajute?

2. Recunoaşte şi denumeşte mijloacele de transport. Colorează mijlocul de transport preferat.

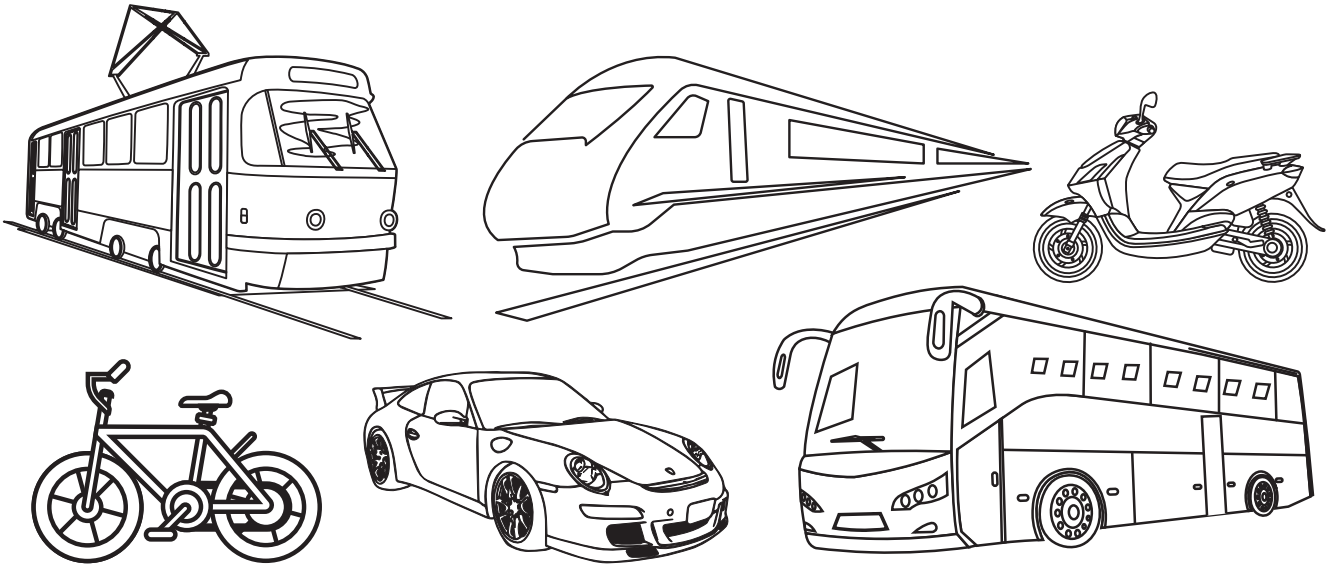

3. Ghici ghicitoarea mea!

Are roţi, dar nu-i maşină
Aleargă fără benzină
Şi te duce de-a călare,
Nu-i pasă de depărtare.

.....

4. Ajută-i pe Itsy si Bitsy să ajungă la şcoală.

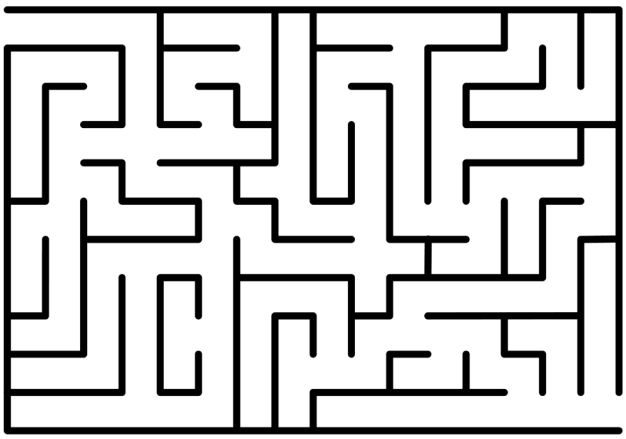

5. Dă exemple de trei reguli pe care trebuie să le respectăm în situaţia în care călătorim cu autobuzul. La Rubrica "Ţine minte!" poţi găsi şi altele.

PE STRADĂ

CU TRENUL LA BUNICI

Gara forfotește de lume. E dimineața și oamenii grăbiți urcă în trenuri cu destinații diferite. David e nerăbdător. Nu a mai mers niciodată cu trenul. Așteaptă liniștit, lângă geamantanul mare, parcat lângă un perete. Alături, sora sa, Maia, moțăie zgribulită. Mama mai are doar o persoană în față, la casa de bilete. Pleacă la bunici și au mult de mers. Vreo patru ore cu trenul. În toate vacanțele merg și stau acolo chiar și câteva săptămâni. Totdeauna i-a dus tati cu mașina, dar acum este plecat într-o delegație.

- Puteți să mă așteptați trei zile până vin sau mergeți cu trenul, le-a propus el.

David a sărit încântat la gândul unei noi aventuri.

- Vreau cu trenul, tati! Mami, putem merge cu trenul, te rog?

- Sigur, răspunse mama zâmbind. Știu cât de mult îți dorești asta și cred că a sosit momentul.

- Ura, se entuziasmă David și aproape că nu dormi de bucurie, cu gândul la călătoria de a doua zi.

Mama se apropie de cei doi copilași, ținând în mâna biletele cumpărate.

- Mami, pot să țin eu biletele?

- Sigur, doar ai grijă să nu scapi vreunul.

- Cred că deja ai scăpat tu unul, mami. Mi-ai dat doar două.

- Nu, dragul meu, zâmbi mama, Maia e prea mică, nu are nevoie de bilet.

David luă cele două bilete și le privi cu atenție. Nu mai văzuse până acum bilete de tren și era tare curios.

- Mami, dar unul e mai ieftin. De ce?

- Pentru că tu ești copil și am plătit doar jumătate.

- A, mă bucur! Ce economie! Pot avea eu cealaltă jumătate din bani? Știi, bani de buzunar...

- Da, o să-ți dau și bani de buzunar, dar hai să urcăm în tren.

David o luă înainte spre peronul indicat, iar mama venea în urma sa trăgând trolerul cu o mână și ținând-o cu cealaltă pe micuța Maia. Urcară în tren și căutară locurile. David se

așeză la geam. Era tare încântat. Mama puse geamantanul sus, la locul lui, apoi luă loc alături, cu Maia în brațe. Nu după mult timp, cu un țiuit scurt, trenul o porni la drum. David privea pe geam încântat cum ies din gară, apoi din oraș. Priveliști minunate i se deschideau în fața ochilor: câmpuri, păduri și localități. După puțină vreme, David începe să se plictisească.

- Mai e mult?

- Dragule, nu e nicio oră de când am plecat... mai este destul. la cartea pe care ți-am pregătit-o, sau joacă-te cu ceva!

Dar David nu prea are chef.

- Pot ieși pe hol?

Mama privi pe culoarul vagonului. Era puțină lume afară din compartimente.

- Bine, dar ai grijă să nu te îndepărtezi. Rămâi aici, în dreptul compartimentului nostru, să te văd. Și lasă-mi mie biletele!

David ieși fericit, trăgând ușa după el. Privi în stânga și în dreapta și văzu câțiva copilași mai mari decât el, în fața altui compartiment. Plecă spre ei să-i cunoască.

- Biletele la control! se auzi vocea controlorului care tocmai intrase în vagonul lor.

Deschidea ușa fiecărui compartiment compostând biletele.

- Biletele voastre? îi întrebă el pe copii.

- Sunt înauntru, spuseră noii prieteni ai lui David.

- Iar al meu e la mami, în compartimentul următor.

Controlorul trecu de ei și curând ajunse la capătul vagonului unde stăteau doi tineri.

- Biletele, vă rog?

- Păi, nu avem bilet, răspunse unul dintre ei.

David întoarse curios capul. Ceva nou și interesant se întâmpla și el nu voia să piardă nimic. Controlorul anunță în stație situația. Trenul încetinea ușor, semn că se apropia de următoarea gară. Tinerii alergară spre ușă și o deschiseră înainte ca trenul să oprească, vrând să coboare, scăpând astfel de amendă. Suflul trenului îl trase pe cel ce deschise ușa, dezechilibrându-l. Din fericire, din următorul vagon tocmai intrase polițistul chemat prin stație (supracontrolul). Reuși să-l prindă de braț pe tânărul nesăbuit. Cu scrâșnet de roți trenul opri în gară.

- Ce faci, tinere, ți s-a urât cu viața?! spuse polițistul închizând ușa care nici nu dădea spre peron. Aveți idee câte accidente s-au întâmplat din cauza acestei greșeli? Noroc că ești mai solid! Altfel zburai afară ca o pană. Forța de absorbție a aerului care intră pe ușa deschisă a unui tren în mișcare este uriașă. Poate absorbi brusc lucruri ușoare, bagaje și chiar și copii sau oameni. Să nu mai faceți niciodată așa o prostie! Merită riscul?!

Mama lui David ieși pe hol, auzind gălăgie.

- David, ce este, ce se întâmplă?

- Sunt niște băieți fără bilete și a venit poliția.

- Intră în compartiment! Ai stat destul pe culoar.

David intră, lăsând afară conflictul în desfășurare. Ar fi vrut să vadă ce se mai întâmplă, dar mama fusese categorică, așa că o ascultă.

- Uite, hai să jucăm ceva împreună să nu te mai plictisești! Ceva ușor, să poată juca și Maia, ce zici?

- Bine, ce propui?

- Hai să jucăm „Eu văd". Trebuie să-mi spui ce vezi în momentul acesta în tren sau pe geam. Unul descrie și ceilalți ghicesc acel lucru.

Și mama împreună cu cei doi copii începură jocul. Veselia și buna dispoziție umplură compartimentul trenului care îi ducea sigur spre o bucurie și mai mare: revederea cu bunicii.

ŢINE MINTE!

- **Transportul cu trenul este gratuit pentru copiii până la 5 ani, dacă nu se cere loc separat.**
- **Copiii cu vârsta între 5 și 10 ani au reducere 50% la biletul de tren.**
- **Dacă mergi cu trenul, nu sta lângă ușă când trenul oprește în gară. E pericol de accidente.**
- **Nu circula pe scările mijlocului de transport! E pericol de accidente.**
- **Când mergeți cu trenul, aveți grijă să nu adormiți. Un hoț ar putea să vă ia bagajele.**
- **Unii copii se urcă pe trenuri pentru a-și face poze. Din păcate unii dintre ei se electrocutează din cauza curentului electric invizibil dintre acoperișul trenului și firele electrice de deasupra. Anunță întotdeauna un adult dacă vezi un copil care încearcă să se urce pe tren.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde se duc David şi Maia?
b) Cu ce călătoresc ei?
c) Ce a cumpărat mama înainte de urcarea în tren ?
d) De ce Maia nu are bilet?
e) Ce a făcut Matei ca să nu se plictisească?
f) De ce a venit poliţia?
g) Ce a vrut să facă bărbatul fără bilet pentru a scăpa de amendă?
h) De ce este periculos să deschizi uşa trenului când acesta este în mişcare?
i) Tu ai călătorit cu trenul? Dacă ai făcut-o, unde ai fost?

2. Citeşte lectura "Domnul Goe", de I.L. Caragiale. Dacă nu ştii să citeşti, roagă un adult să îţi lectureze.

Unde este biletul lui Goe?

Ce nu trebuie să facem în timpul unei călătorii cu trenul?

3. Subliniază numai trăsăturile care îl caracterizează pe Matei.

răbdător | entuziast | încăpăţânat | agitat | înţelegător | politicos | obraznic | cuminte

4. Uneşte cuvintele cu acelaşi înţeles:

agitaţie	○	○	peisaj
zgribulit	○	○	valiză
privelişte	○	○	forfotă
geamantan	○	○	fermecat
încântat	○	○	îngheţat

5. Joacă şi tu alături de colegii de clasă şi doamna învăţătoare jocul „Eu văd!”
Va fi distractiv.

6. Priveşte imaginile de mai jos şi scrie cât mai multe idei de activităţi pe care le poţi face în timpul călătoriei cu trenul ca să nu te plictiseşti.

PE STRADĂ

LA MARE, LA SOARE, FĂRĂ GRABĂ MARE

Bagajele au fost puse în mașină de cu seară. Au mai rămas lucruri mărunte, de ultim moment. Cristina și Andrei coboară scările somnoroși, ducând fiecare în mână câte un bagaj.

– Cristina, ai luat tu geanta cu mâncarea?

– Da, mami, e la mine. Iar apa e la Andrei.

Ajunși în parcare copiii îi întind lucrurile tatălui, care îi aștepta la mașină. Acesta le așează în portbagaj, după ce prinsese cu grijă scaunul lui bebe, pe bancheta din spate.

– Cum stăm în mașină? întrebă Andrei.

– Ca și data trecută: Cristina stă în față, iar mama stă în spate cu bebe. Tu o să stai tot în spate. Sau vrei să conduci?

– Hi-hi, se înveseli Andrei, mi-ar plăcea! Dar știu că nu am voie până la 18 ani. Dar n-aș putea, tati, să stau eu în față, în locul Cristinei? încercă el să își înduplece tatăl.

– Da, sigur!

– Da?

– Da, peste trei ani. Până atunci are voie doar Cristina căci ea deja are vârsta potrivită. Tu mai aștepți.

Mama coboară cu bebe în brațe. După ce se asigură că toți stau bine în mașină, tatăl urcă la volan. A sosit clipa mult așteptată: pleacă toți în vacanță la mare. E dimineață, foarte devreme, dar, vorba proverbului, „Cine se scoală de dimineață, departe ajunge”. Acum se circulă mai bine, nu este aglomerație și prind și ziua de astăzi la plajă.

– Toată lumea-i gata? întrebă tatăl. Puneți-vă centurile de siguranță!

– Să și-o pună Cristina, că doar ea stă în față, comentă Andrei, încă nemulțumit că nu-și convinsese tatăl.

– Toți ne punem centurile! Și tu, Andrei, chiar dacă stai pe bancheta din spate. Acum, hai, la drum! Doamne-ajută!

În scurt timp nimeni nu mai moțăia, toată lumea era bucuroasă și plină de viață. Tata puse muzică și toți fredonau melodiile cunoscute. Dupăo vreme, mama îi întrebă:

- Dragilor, dar vouă nu vă este foame?

- Daa, spuseră copiii într-un glas.

Și mama le împărți sandvișurile făcute de acasă. Curând ajunseră la autostradă. De aici nu mai era chiar așa mult. Tata acceleră, iar Andrei simți cum îi vine mâncarea înapoi.

- Tati, te rog, condu mai încet! Nu mă simt bine.

- Hai că încetinesc, voiam doar să ajungem mai repede.

- Da, dar să ajungem cu bine, spuse mama făcându-și de lucru cu bebelușul. Tatăl trecu pe banda întâi, pentru că pe banda a doua mașinile zburau pe lângă ei.

- Cât mai avem? întrebă Andrei plictisit.

- Mai este puțin! Ai răbdare, spuse mama. Hai să jucăm ceva!

Și atmosfera din mașină începu să se mai dezmorțească. Mama le explica regulile jocului, iar Andrei asculta cu atenție, horărât să câștige jocul.

Deodată, simți că e smuls din scaun și aruncat parcă în față. Din fericire, centura de siguranță îl aduse la loc pe scaun. Mama lăsă să-i scape un țipăt scurt.

- Ce e? Ce s-a-ntâmplat? întrebă Andrei nedumerit.

- Scuze! Am frânat brusc. Ia uitați ce e în față!

Pe șosea se vedeau mai multe mașini lovite, prinse într-un accident.

- Noroc că nu aveam viteză! Altfel m-aș fi înfipt direct în mașina din față, spuse tatăl. Apoi, întorcându-se spre cei din spate, spuse: voi sunteți bine?

- Da, bine că am avut centurile! Altfel sigur ne loveam, spuse mama liniștită. Acum ce facem?

În fața lor drumul era blocat. O mașină a poliției ajunsese deja la fața locului și cerceta cazul.

Tatăl coborî și se apropie de polițiști. După ce discută cu ei se întoarse.

- S-au ciocnit două mașini, apoi încă trei, care veneau cu viteză. N-au mai putut opri și au intrat în ele. Din fericire, nimeni nu este rănit, dar mașinile sunt destul de șifonate, spuse tatăl.

Privind spre îmbulzeala din fața lor, mama spuse și ea:

- Săracii, cum și-au început vacanța! Cu un accident... Bine că tu ai mers încet! Mașina noastră nu a pățit nimic.

- Așa este! Trebuie doar să așteptăm puțin până se eliberează drumul.

- Nu-i nimic! Facem plajă pe autostradă, nu, tati?! zise Cristina zâmbind.

Au început cu toții să râdă. Erau fericiți, un mic incident nu trebuia să le strice vacanța. care de-abia începuse. Vor face baie mai târziu, dar acum se bucurau că sunt toți împreună, că vremea era frumoasă și soarele le zâmbea, scăldând cu razele sale binefăcătoare întreaga lume.

ȚINE MINTE!

- **Dacă părinții tăi conduc cu viteză prea mare, spune-le că te-ai simți mai liniștit dacă ar conduce mai încet, astfel încât să ajungeți cu toții în siguranță la destinație.**
- **Toți pasagerii din mașină trebuie să poarte centuri de siguranță, inclusiv cei de pe bancheta din spate. Centura de siguranță poate salva vieți în caz de accident.**
- **Un copil poate sta pe scaunul din față al mașinii numai după împlinirea vârstei de 12 ani.**
- **Când călătorești cu mașina, folosește de fiecare dată scaunul de mașină și centura de siguranță. Așa poți fi ferit de accidente.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde pleacă Cristina, Andrei şi fratele lor mai mic?
b) Cine conduce?
c) Unde s-a aşezat Andrei în maşină?
d) Unde şi-ar fi dorit să stea?
e) De ce tatăl său nu îl lasă?
f) Cum conducea tatăl lui Andrei?
g) Ce îl roagă băiatul?
h) De ce se opresc pe autostradă?
i) Ce s-ar fi întâmplat dacă maşina avea viteză?

2. Dacă mergi cu automobilul, tu unde te poţi aşeza? Încercuieşte varianta corectă.

a. Pe locul de lângă şofer.
b. Pe unul din locurile din spate.
c. La volan.
d. În portbagaj ca să pot dormi.

3. După ce te aşezi pe scaun, care este următorul lucru pe care trebuie să îl faci?

a) Îmi pun căştile ca să pot asculta muzică.
b) Îmi pun centura de siguranţă.
c) Fixez parasolarul ca să nu mă derajeze soarele.
d) Îmi scot sandvişul că am timp suficient să mănânc.

4. Completează regulile de care trebuie să ţii cont când călătoreşti ca pasager în maşină.

a) Discut încet ca să nu deranjez şoferul. Acesta trebuie să fie atent la drum ca să nu producă accidente.
b) Stau corect în scaun ca să nu mă lovesc când maşina frânează.
c) Cobor din maşină când aceasta este oprită.
d) Deschid uşa doar după ce mă asigur că nu lovesc niciun pieton.
e) Folosesc uşa dinspre trotuar, nu pe cea dinspre şosea. Pot trece maşini care să mă accidenteze.
f) _____
g) _____
h) _____

5. Care dintre copii nu procedează corect? Taie cu o linie imaginea.

PE STRADĂ

CÂND TE RĂTĂCEȘTI, SOLUȚIA S-O GĂSEȘTI!

Strada e plină de lume. E seară și toți au ieșit la plimbare pe litoral. De o parte și de alta a străzii sunt felurite atracții, de la jucării și îmbrăcăminte până la cele mai interesante și neobișnuite feluri de mâncare. Răzvan se plimbă încântat, oprindu-se la aproape toate standurile cu jucării. Părinții stau mai mult la haine și cărți. Din când în când, cumpără câte ceva de mâncare. Mama o ține de mână pa Alexa, iar tata îl poartă pe umeri pe micul Toma.

– Răzvan, stai aproape! Ai grijă să nu te pierzi de noi!

– Da, mami, spuse Răzvan cu ochii la toate lucrurile acelea strălucitoare. Sunt tot timpul aici, lângă voi.

Seara e plăcută, răcoarea e binevenită după ziua caniculară care a trecut. La un moment dat, Răzvan vede o jucărie care îi place mult. Știe că are voie să își ia una în seara aceasta, dar nu se poate decide pe care să o ia. Văzuse una câteva standuri mai sus.

„Ia să mă duc, să văd care e mai frumoasă!” Trage cu ochiul către părinți și o vede pe mama cum răsfoiește o carte și se consultă cu tata.

„Am timp, își spuse Răzvan. Mă întorc numaidecât.” Și plecă înapoi, să vadă prima jucărie care îi făcuse cu ochiul. Ajuns la stand, Razvan începu să admire jucăria pe toate părțile și pierdu noțiunea timpului. Se uită, se gândește... grea decizie de luat. Până la urmă se hotărăște: o va cumpăra pe aceasta. Încântat, se întoarce la părinți, să le ceară bani.

Dar, ajuns la standul cu reviste și cărți, nu-și mai vede părinții.

„Sunt pe aici, sigur nu au plecat! își spuse el, căutându-și cu ochii familia prin mulțimea îmbulzită pe alee. Dar nu-i vede oricât de mult încearcă. Speră să-l vadă pe Toma, cocoțat în spatele tatei. Dar nici urmă de el. Sunt mai mulți copilași purtați pe umeri de tații lor.

Dar niciunul nu-i Toma.

„Ce mă fac?!”, își spuse el cuprins de panică. După o vreme începu să plângă.

- Ce e, puișor? îl întreabă o doamnă binevoitoare.

- M-am pierdut de părinți. Am plecat puțin și nu i-am mai găsit când m-am întors.

- Vino cu mine, îi spuse doamna, încercând să îl scoată afară din aglomerație, la marginea aleei. La câțiva pași mai în față era un supermarket. Hai să vedem dacă nu-s cumva aici.

Intrară în magazin. Doamna merse la o vânzătoare tânără și îi explică ce se întâmplase.

- Anunț imediat prin stație, spuse domnișoara vânzătoare. Dacă sunt aici, vor auzi.

Și anunță imediat în megafon că s-a pierdut un băiețel pe nume Răzvan. După câteva minute, veni spre ei un domn tânăr, bronzat și în pantaloni scurți. Alături erau soția sa și o fetiță cam de vârsta lui Răzvan.

- Bună ziua, am auzit anunțul.

- Sunteți părinții? întrebă domnișoara încântată.

Răzvan se uita uimit la familia drăguță care venise. Nu înțelegea cine sunt...

„Cred că și ei și-au pierdut copilul... Dar nu sunt eu!”

- Nu, răspunse domnul, nu suntem părinții lui. Dar sunt polițist și pot da o mână de ajutor. Vreau să vorbesc cu Răzvan. Și, apropiindu-se de copil, îi spuse cu blândețe:

- Uite, dragule, eu sunt polițist, iar aceasta este familia mea. Suntem în vacanță ca și voi. Am auzit ce s-a întâmplat și am venit să te ajut să îți găsești părinții.

Răzvan privi cu ochii mari la domnul din fața sa și se lumină.

- Vă mulțumesc, murmură el.

- Ia spune-mi, știi vreun număr de telefon al părinților?

- Da, pe al mamei, dar ai mei nu au telefonul la ei, l-au lăsat în apartament.

- Știi la ce hotel sunteți cazați?

- Nu stăm la hotel, ci într-un apartament din Constanța. Nu știu adresa. Am venit aici cu mașina, spuse Răzvan, care părea că își pierde speranța...

- Nu-i nimic, spuse calm domnul polițist. Dă-mi numărul de telefon și voi suna eu până vor răspunde. Cu siguranță că ai tăi, după ce te vor căuta o vreme, vor anunța poliția și apoi, vor merge la apartament. E foarte bine că știi un număr de telefon. Vei vedea că în curând îți vom găsi părinții. Ai încredere în mine. Uite, le trimit chiar acum un mesaj să-i anunț că ești cu noi și că totul este bine.

- Vă mulțumesc mult, spuse Răzvan ștergându-și lacrimile, în sfârșit liniștit. Până atunci îți propun să petreci seara cu noi. Ce zici de o înghețată?

- Da, mulțumesc frumos, se învioră băiatul. Chiar ne gândeam și noi să luăm câte o înghețată, dar m-am rătăcit.

- O să rămânem pe aici, prin zonă, căci părinții tăi te vor căuta pe unde ați fost împreună.

Și seara continuă plină de voie bună. Răzvan era complet relaxat, știa că totul se va termina cu bine. Acum voia să se bucure de tot ce vedea. După vreo jumătate de oră telefonul domnului polițist sună. Acesta răspunse imediat.

- Alo, da! Stați liniștiți, Răzvan e aici și totul e foarte bine! Nu mai plângeți, doamnă, totul e în regulă. I-am dat o înghețată, sper că e în regulă. Uitați, vi-l dau la telefon.

- Bună, mami, sunt bine, stai liniștită. M-am întors un pic, să văd o jucărie și nu v-am mai găsit. Noroc cu domnul polițist! Da, vă aștept aici. Ți-l dau pe dânsul înapoi la telefon.

Adulții stabiliră un loc de întâlnire. Răzvan va pleca de la mare cu o nouă amintire, una neprevăzută, dar din care a avut ce învăța și de care își va aminti peste ani.

ŢINE MINTE!

- **Dacă te pierzi de părinţi în magazin, rămâi pe loc şi vorbește cu un polițist sau cu casierele; acestea vor anunţa la recepţie cum te numești, iar părinții te vor găsi de îndată.**
- **Dacă te rătăcești într-un loc public deschis (târg, concert etc.), poți apela cu încredere la un polițist în uniformă, la un jandarm, polițist local, la un pompier, ambulanțier sau un angajat al unei firme de pază. Rămâi în locuri circulate până când cineva de la poliție ori părinții tăi ajung la tine.**
- **Memorează numărul de telefon al unui părinte. În cazul în care te rătăcești, poți ruga pe cineva de încredere să îl sune.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde se aflau Răzvan, Alexa şi Toma?
b) La ce era atent Răzvan?
c) De ce s-a pierdut de părinţi?
d) Cine l-a ajutat?
e) Care a fost informaţia care l-a salvat?
f) Ce credeţi că a înţeles Răzvan din această întâmplare?
g) Voi ştiţi numărul de telefon al mamei sau al tatălui?
h) De ce ar fi bine să îl memoraţi?

2. Ce faci dacă te rătăceşti? Citeşte cu atenţie paşii de mai jos. Încearcă să îi reţii.

a. Opreşte-te!
b. Asigură-te că eşti într-un loc sigur. Dacă nu, retrage-te imediat în cel mai sigur loc pe care îl poţi vedea. De exemplu, îţi dai seama că eşti singur atunci când eşti în mijlocul trecerii de pietoni. Nu poţi sta acolo! Mergi pe unul dintre trotuare.
c. Transformă-te într-un copac: stai drept, cu capul sus şi încearcă să rămâi calm.
d. Priveşte în jurul tău după adultul care te însoţea. De cele mai multe ori el se află în imediata apropiere şi este suficient să te uiţi în jur ca să îl găseşti.
e. Dacă adultul care te însoţea nu se află în raza vizuală, strigă-l cât de tare poţi de mai multe ori. Strigă-l oriunde te-ai afla: în magazin, pe stradă, la restaurant, nu are importanţă. Strigă numele adultului. Dacă strigi doar "Mama!" sau "Tata!" este posibil ca vocea ta să se amestece cu vocile celorlalţi copii din locul respectiv. Oamenii îşi aud mai repede numele şi reacţionează.
f. Dacă nici asta nu a funcţionat, cere ajutor. Cel mai bine este să apelezi la ajutorul unei femei cu copii.
g. Dacă nu este nicio femeie cu copii în apropiere, mergi la cel mai apropiat adult care pare calm. Cere-i ajutorul, dar refuză să pleci din locul în care eşti.

3. Victoria s-a dus în oraş cu părinţii. Deodată a realizat că s-a rătăcit...
Continuă povestirea încercând să incluzi în ea paşii de mai sus pe care orice copil care se rătăceşte ar trebui să îi urmeze. Găsește-i un titlu potrivit.

4. Ajută-l pe Bitsy să ajungă la prietena lui, Itsy. Nu mai ştie care este drumul cel bun.

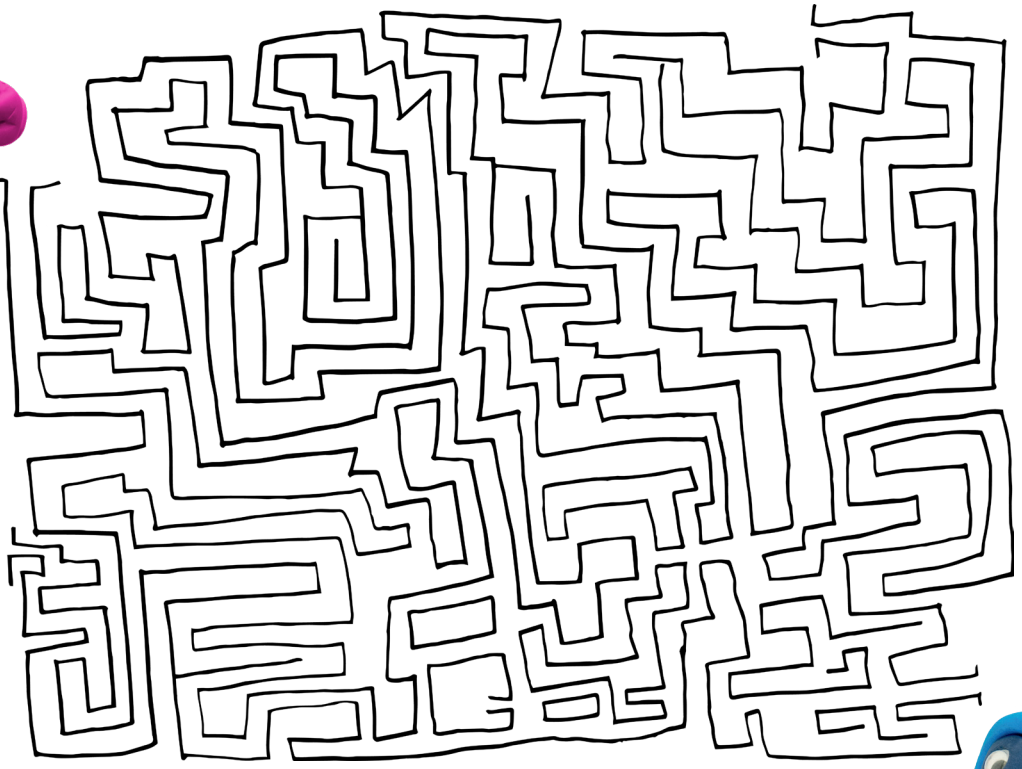

5. Citeşte povestea "Franklin s-a rătăcit", scrisă de Paulette Bourgeois.
Este o poveste captivantă cu o broască ţestoasă pe nume Franklin care s-a rătăcit în pădurea în care mama ei îi interzisese să meargă. S-a jucat cu prietenii de-a v-aţi ascuns şi a uitat de ceea ce îi spusese mama. Franklin este înspăimântat când realizează că s-a pierdut, dar rămâne în cochilie şi aşteaptă să fie găsit.

NU DESCHIDE UȘA UNUI ZÂMBET

Alexandru intră în scara blocului și se îndreptă spre lift. Jos erau deja doi bărbați care așteptau liftul.

- Bună ziua! salută el.

- Să trăiești, îi spuseră cei doi. Hai, urci și tu cu noi?

- Nu, mulțumesc, mai aștept.

După ce urcară cei doi, Alex chemă din nou liftul. Știa că nu e bine să urce cu persoane necunoscute în lift și mereu avea grijă. Când erau vecini pe care îi știa din vedere și pe care părinții lui îi cunoșteau, urca. Dar pe acești doi domni nu-i văzuse niciodată. Alex urcă, scoase cheia din ghiozdan, deschise ușa apartamentului și intră. Se spălă pe mâini și mâncă ce îi lăsase mama pe aragaz. Săptămâna aceasta mama lucrează după-amiaza, iar tata e plecat din oraș cu treabă, așa că Alex stă singur câteva ceasuri, până vine mama de la serviciu. După ceva timp, auzi soneria. Se duse să privească pe vizor. În fața ușii, un domn foarte simpatic, zâmbea.

- Da, ce doriți? întrebă Alex.

- Bună ziua, sunt de la o companie de jocuri video. Aș vrea să vă prezint câteva noutăți. Promovăm doar jocuri de calitate, la prețuri foarte mici.

Deși știe că nu ar trebui, Alex deschide ușa, dar lasă lanțul pus.

- Uite, îi arată domnul, acestea sunt câteva jocuri dintre cele promovate. Îți place vreunul? și îi arătă lui Alex cinci carcase. Acesta văzu printre ele jocul pe care și-l dorea cel mai mult. Era destul de scump și aștepta momentul potrivit să le ceară bani părinților. Curios și dornic să le vadă mai bine, Alex scoase lanțul și ieși afară din apartament, pe holul blocului. Luă în mână carcasa cu jocul mult dorit.

- Pe acesta ți-l dorești? Uite, ți-l fac cadou!

- Mi-l faceți cadou?! întrebă Alex entuziasmat.

- Da, sunt promoționale: primești unul gratis și apoi poți cumpăra câte vrei, dacă îți place calitatea jocurilor. Și avem reduceri și la aparate, avem și laptopuri foarte peformante. Se pot plăti în rate, direct la noi.

Și tânărului nu-i mai tăcea gura lăudându-și marfa.

- Pot intra să-ți arăt mai multe, spuse el, arătând spre trollerul mare de lângă el.

- Știți, ai mei nu sunt acasă... Nu cred că e bine să intrați.

- Numai puțin, uite, și îți dau și câteva pliante pentru tatăl tău. Să mă contacteze. Aici sunt numerele de la firmă, iar acesta este al meu personal.

Alex, convins de sinceritatea omului, îi dădu voie să intre, apoi închise încet ușa.

- Pot să văd ce fel de aparate ai? Ca să știu exact ce să-ți recomand, spuse el și porni spre sufragerie fără să-l mai întrebe pe Alex.

Acesta privea încântat la comorile din geamantanul individului. Tot ce avea acolo era interesant și și-ar fi dorit o mulțime. Nici nu observă când tânărul domn plecă de lângă el. Ridică ochii și abia atunci își dădu seama. Se duse repede în sufragerie. Bărbatul trăsese sertarele de la bibliotecă și căuta prin ele.

- Ce faceți, spuse Alex îngrozit, dându-și sema ce greșeală făcuse să îl lase în casă.

- Hai, pliscul mic și arată-mi unde-și ține ai tăi banii și bijuteriile!

- Dar nu știu. Nu sunt bani în casă, spuse Alex sugrumat de frică.

- Pe bune?! Măi, puștiulică, știu prea bine cu ce se ocupă taică-tu și cam cât câștigă. M-am informat bine înainte, ce credeai?! rânji el.

Lui Alex îi înghețară vorbele în gât. Ar fi vrut să strige după ajutor, dar nu reușea.

- Hei, n-ai de gând să vorbești? și bărbatul se repezi spre copil, prinzându-l de umeri și scuturându-l ușor.

- Lasă-mă-n pace! strigă el smulgându-se din mâinile vlăjganului și smucindu-se ca să scape.

- Unde fugi? Treci încoace! N-am terminat cu tine!

Alex alergă spre ușă. A fost primul gând care i-a venit în minte: să fugă și să sune la 112. Puse mâna pe ușă și o deschise. În prag se izbi de cineva. Speriat ridică privirea. Nu-i venea să creadă. În fața lui era chiar un polițist.

- Domnule polițist, exclamă el cu suprindere!

- Da, liniștește-te, îl calmă polițistul. Unde e?

Alex îi arătă cu mâna spre sufragerie. Hoțul nu avea de gând să-l urmărească pe copil. Era suficient că-l speriase. Era în dormitor și tocmai dăduse peste bijuteriile mamei.

- Stai pe loc, mâinile sus!

Hoțul scăpă instantaneu ce avea în mâini. Nu înțelegea de unde apăruse polițistul. Și pentru Alex era o surpriză neașteptată: cum ajunsese aici?! El nu apucase să sune la 112. Polițistul se apropie de individ și îi puse cătușele. Apoi îl percheziționă.

- Astea sunt ale voastre? întrebă el scoțând din buzunarul hoțului niște inele.

- Da, sunt ale mamei.

- Ia-le și pune-le bine! Iar tu, hai să mergem! De când te caut...

- Domnule polițist, spuse Alex, îmi spuneți vă rog de unde ați știut că este aici?

Polițistul se întoarse și-l privi pe băiat.

- Îl urmărim de câteva săptămâni. A dat mai multe spargeri, profitând de copii ușor de păcălit, așa ca tine. O vecină a sunat la poliție, în urmă cu câteva minute. L-a văzut intrând în casa voastră, iar ea știa că tu ești singur acasă...

- Aaa, doamna Popescu, dânsa spionează tot vecinii. Ce mă bucur!

- Am plecat, dar ai grijă: nu te încrede niciodată în persoane necunoscute. Voi vorbi și cu părinții tăi.

- Bine, spuse Alex cu jumătate de gură, dar fericit că totul se terminase cu bine.

De acum va avea mare grijă și nu va deschide necunoscuților niciodată! Oricât de mare ar fi tentația și cât de încredere ar părea persoana de la ușă.

ŢINE MINTE!

- **Nu urca niciodată în lift cu un necunoscut.**
- **Când ești acasă, ține ușa încuiată.**
- **Dacă sună cineva la ușă, uită-te mai întâi pe vizor. Dacă nu îl cunoști, nu-i deschide!**
- **Nu accepta niciodată bomboane de la un necunoscut.**
- **Dacă ești în pericol strigă după ajutor și cere sprijinul celor din jur! Pentru a scăpa de un pericol poți ţipa, fugi sau chiar lovi. Apoi poţi suna la 112.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Cine era la uşa liftului când Alexandru a vrut să urce?
b) A acceptat băiatul să se alăture celor doi bărbați? De ce?
c) Cine a sunat la uşa lui când se afla singur în casă?
d) Ce i-a spus domnul simpatic?
e) A deschis Alexandru uşa?
f) Cu cine avea de-a face?
g) A apucat hoţul să fure din casă?
h) Cine l-a salvat pe băiat?
i) Ce credeţi că a învăţat copilul din această păţanie?

2. Bifează varianta corectă. Justifică-ţi răspunsul.

SITUAŢIA	DA	NU
Dacă nu cunosc persoana care sună la uşă, nu îi deschid.		
Nu urc niciodată în lift cu un necunoscut.		
Dacă persoana care sună la uşă îmi arată că mi-a adus dulciuri, îi deschid.		
Când sunt acasă, țin ușa încuiată.		
Dacă sună cineva la ușă, mă uit mai întâi pe vizor.		
Pentru a scăpa de un pericol pot ţipa, fugi sau chiar lovi.		

3. Ioana este singură acasă. La uşa ei sună o doamnă foarte draguţă care spune că este Angela, prietena mamei ei. Scrie un scurt text în care să îti imaginezi ce a făcut Ioana. I-a deschis uşa? Alege-i un titlu potrivit.

4. Redactaţi împreună cu doamna învăţătoare un set de reguli pe care trebuie să le respectaţi când sunteţi singuri acasă.

Regulile copilului singur acasă

NU TE CUNOSC, NU ÎȚI DESCHID!

Ce zi frumoasă și așteptată de cei trei copii ai familiei Dumitrescu! Maia, fetița cea mare, face ordine. Azi este ziua mamei și ea își dorește ca mama să găsească totul pus la punct când vine acasă de la serviciu. Ar vrea să și gătească, dar nu are decât 10 ani, așa că nu are voie la aragaz. Dar e foarte bucuroasă că a reușit să-i cumpere mamei un cadou fără ajutorul tatălui. A cumpărat cadoul împreună cu prietena ei cea mai bună, Sofia. Astăzi, când tatăl Sofiei i-a luat pe toți de la școală, au trecut pe la magazin.

Acum, Maia a așezat cadoul pe masa din sufragerie. Răzvan și Alin aleargă prin casă, hârjonindu-se.

- Hei, mai încet, că dărâmați totul! Mai bine mă ajutați că acuși vine mama!

- Cred că a și venit! Aud soneria. Și-o fi uitat cheia. Mă duc eu să-i deschid! spuse Răzvan alergând să deschidă.

- Stai, așteaptă! spuse repede Maia. Să vedem cine e! Mami, tu ești?

Răzvan deschisese deja ușa. Lanțul pus cu grijă de Maia când intraseră în casă lăsă ușa doar un pic întredeschisă.

- Bună ziua, nu sunt mama. Sunt Adela de la firma de decorațiuni. Avem o surpriză pentru mama voastră: trebuie să îi decorăm dormitorul. Este ziua ei astăzi, nu-i așa?

- Da, așa e, spune Maia privind sceptică la femeia frumoasă și aranjată care se vedea prin deschizătura mică a ușii. Dar nu vă cunosc, nu vă pot deschide.

- Nu v-a anunțat tatăl vostru? A spus că vă sună.

- Nu, nu ne-a anunțat. Stați să verific!

Maia se duse repede să-și caute telefonul. Negăsindu-l, își întrebă frații:

- Hei, copii, mi-ați văzut ghiozdanul?

- Da, spuse Alin, prichindelul de doar 5 anișori. Era pe bancheta din mașină când am coborât.

- Ooo, nu se poate, l-am uitat în mașina Sofiei... Am luat cadoul și mi-am uitat ghiozdanul.

- Hai să o sunăm pe mama de pe fix!

- Nu putem! Este ziua ei și e surpriză de la tata.

- Atunci sună-l pe tata!

Maia formează repede numărul tatei scris cu grijă lângă telefon alături de cel al mamei și alte câteva numere importante.

- Tata nu răspunde. Cred că e în ședință. Are telefonul oprit.

- Maia, eu zic să-i deschidem doamnei! Nu vezi ce drăguță este?! Ce ar putea fi rău? Și uite câte flori are! Crezi că ar putea să ne facă vreun rău?

- Nu, Răzvane. Mama și tata au spus să nu deschidem nimănui dacă nu îl cunoaștem, indiferent de ce spune și cum arată.

- Eu sun la 112, sări micuțul Alin, poznașul familiei! Doar am mai făcut-o.

- Alin, nu-i voie! Și nu cred că este cazul să sunăm la 112. Ți-am mai spus că dacă alertăm poliția și salvarea fără motiv, părinții or să primească amenzi usturătoare. Să nu mai faci asta niciodată, decât în cazuri grave! Off, cum de am uitat ghiozdanul în mașina Sofiei... Poate că tata mi-a trimis mesaj.

- Hei, copii, mă mai țineți mult la ușă? V-am spus că mai am și altă treabă astăzi, se auzi vocea puțin iritată a femeii de dincolo de ușă.

- Ura, Sofia, ce idee bună! strigă Răzvan, bucurându-se de ideea grozavă ce-i venise.

- Ce-i cu Sofia? Nu o pot suna. Nu știu numărul ei pe dinafară, zise Maia.

- Nu Sofia ta! Cealaltă Sofia, prietena noastră de la scara B. Nu știi? Tatăl ei este polițist. Poate ne ajută! Numărul ei este chiar aici, pe lista de lângă telefon.

- Vai, Răzvane, ce isteț ești! Ai dreptate! O sun chiar acum. Alo, Sofia? Sunt eu, Maia! Tatăl tău e acasă? Pot vorbi puțin cu el? Bună ziua, domnule polițist! Puteți veni până la noi la ușă, vă rugăm? Vă mulțumim frumos!

În doar câteva minute, la ușa familiei Dumitrescu, apăru tatăl Sofiei, polițistul de la scara B. Acesta, politicos, verifică actele doamnei decoratoare, se informă cu privire la comanda primită și ceru copiilor să deschidă ușa. Domnul polițist intră împreună cu doamna.

- Puteți să-mi arătați dormitorul părinților? Acolo trebuie să amenajez surpriza, spune decoratoarea mulțumită că în sfârșit își putea face treaba.

După ce îi arătă camera, Răzvan rămase acolo, atent să vadă ce se întâmplă. El mereu vrea să vadă tot.

- Bravo copii! Ați făcut foarte bine că m-ați chemat! De data aceasta totul este în regulă. A fost doar o mică neînțelegere, dar e foarte bine că nu v-ați grăbit să deschideți. Uneori aparențele te pot păcăli. Nu se știe niciodată ce se poate ascunde în spatele unui chip amabil și a unor buchete de flori.

- Da! Chiar și lupul le-a cântat iezilor cu amabilitate! zise cel mic.

- Da, așa este. Tocmai de aceea trebuie să fii sigur. Părinții voștri v-au învățat bine, iar voi ați știut să ascultați. În loc de trei iezi cucuieți, voi sunteți trei iezi ascultători. Mi-aș dori ca toți copiii să facă la fel! Nu ar mai avea loc atâte jafuri și nu ar mai fi atâția copii victimele hoților. Vreți să stau cu voi până termină doamna de decorat?

- Nu, nu-i nevoie! Vă mulțumim mult de tot că ați venit! Știți, mi-am uitat telefonul la o prietenă și n-am văzut mesajul de la tata. Altfel nu vă mai puneam pe drumuri.

- O, nu-i niciun deranj! Mă bucur că m-ați anunțat! Și aveți grijă: după ce pleacă doamna, încuiați ușa și puneți la loc lanțul până vin părinții.

- Mulțumim, la revedere!

- La revedere și distracție plăcută diseară! La mulți ani mamei voastre!

- Maia, vino repede! Vino să vezi ce frumos arată camera! strigă Răzvan.

Într-adevăr, aranjamentele florale, cu mirosul lor îmbătător, schimbaseră dormitorul părinților într-o cameră de basm, iar zâna care realizase aceasta fusese, din fericire, o zână bună.

ŢINE MINTE!

- **Dacă ești singur acasă, asigură-ți ușa cu un lanț.**
- **Nu spune necunoscuților unde locuiești și ce bunuri ai tu în casă.**
- **Dacă sună cineva la ușă, uită-te mai întâi pe vizor. Dacă nu-l cunoști, nu-i deschide ușa!**
- **Când ești singur acasă, ține ușa încuiată!**
- **Dacă simți că viața îți este pusă în pericol, sună la 112!**
- **Dacă observi că viața unei alte persoane este pusă în pericol, sună la 112.**
- **Nu face anunțuri false la 112 pentru că familia ta va primi amendă!**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Ce eveniment important sărbătoreşte familia Dumitrescu?
b) Cum se pregăteşte Maia?
c) De ce este ea bucuroasă?
d) Ce fac fraţii ei, Răzvan şi Alin?
e) Cine sună la uşă?
f) Cum reacţionează Răzvan?
g) De ce nu poate Maia să îl întrebe pe tatăl său dacă are voie să deschidă uşa?
h) Ce se întâmplă dacă suni la 112, alertând poliția și salvarea fără motiv?
i) Voi cum procedaţi când sună un străin la uşa voastră?

2. Colorează imaginea din "Capra cu trei iezi", de Ion Creangă. Imaginează-ţi că iedul cel mare nu ar fi deschis uşa lupului. Repovesteşte schimbând cursul poveştii.

3. Citeşte cu atenţie enunţurile de mai jos. Care dintre atitudini sunt greşite şi care nu?

SITUAŢIA	DA	NU
Mă laud la toţi colegii cu lucrurile de valoare pe care la am în casă.		
Când sunt singur acasă, îmi asigur uşa cu un lanţ.		
Dacă un străin sună la uşă, îi deschid ca să îi spun "Bună ziua!"		
Dacă simt că viața îmi este pusă în pericol, sun la 112!		
Nu deschid uşa necunoscuţilor.		
Transmit mesaje false la 112 când sunt singur şi mă plictisesc.		

4. Vizionează împreună cu părinţii filmul "Singur acasă".

Numeroasa familie McCallister pleacă la Paris pentru a sărbători Crăciunul şi îl uită acasă pe Kevin, băiatul lor de numai 8 anişori. Povesteşte-le colegilor peripeţiile prin care trece băiatul.Tu ce ai fi făcut dacă părinţii plecau fără tine în vacanţă şi ai fi rămas singur acasă? Scrie o scurtă compunere în care să îţi imaginezi acest lucru. Găseşte-i un titlu potrivit.

PE INTERNET

NU TE LĂUDA CU CE-I ÎN CASA TA!

Eric și-a terminat lecțiile. Coboară în fața blocului, unde se întâlnește, ca de obicei, cu prietenii din vecini. Rând pe rând, copiii se adună. Unii discută, alții se joacă și aleargă. Câțiva dintre ei au telefoane.

- Hai să vă arăt ceva, le spuse unul dintre copii.

Și toți se îngrămădesc să vadă ce le arată prietenul lor pe ecranul telefonului.

- Vedeți ăsta? E un aparat modern. L-a cumpărat tatăl meu chiar ieri.

- Da, e tare. Dar tati are unul mai performant decât ăsta. L-a adus când a fost plecat din țară data trecută. Și a mai adus și alte lucruri.

- Nu te cred! Te lauzi.

- Eu?! Nu-i adevărat! Nu mă laud! Am o mulțime de lucruri supertari. Uite, ca să-ți dovedesc, o să le fac chiar azi poze și le postez. Așa o să vezi și tu și ceilalți că nu mă laud.

Și Eric începe să vorbească despre o mulțime de lucruri extraordinare, spre uimirea prietenilor săi: aparatură electronică, jocuri, schiuri și câte și mai câte. Alături, la scara unui bloc, câțiva tineri stau de vorbă pe o bancă, apoi ciulesc urechile la discuția aprinsă dintre copii.

A doua zi, când era singur acasă, părinții săi fiind la serviciu, Eric făcu fotografii prin toată casa cu tot felul de lucruri scumpe și le postă ca să le vadă prietenii săi. Câteva ore mai târziu, sună telefonul. Deși nu cunoștea numărul, băiatul răspunse.

- Bună, Eric! Ce mai faci?

- Bună, bine! Cine e la telefon?

- Ei, nu contează cine sunt! Am auzit că ai acasă niște lucruri care m-ar putea interesa.

Eric, surprins, rămase puțin pe gânduri.

- Cum adică? Ce lucruri? Nu știu despre ce vorbești...

- Hai, lasă că știi, dar îți reamintesc.

Și individul de la telefon îi înșiră lucrurile pe care Eric le lăudase atâta în fața blocului și pe care le fotografiase și le postase pe net.

- Știi ceva?! Habar n-am despre ce vorbești! Așa că acum o să închid. Nu mă mai suna, te rog! Apropo, de unde ai numărul meu de telefon?

- Ei, ce contează?! Important este că îl am. Și nu închide! Să știi că pot oricând să pun mâna pe tine!

- Nu-mi pasă, nu mi-e frică! prinse Eric curaj. Am să le spun părinților.

- Încearcă, numai, și o să vezi în ce hal or să te certe. Or să te pedepsească. Crede-mă! Nu e prima oară când am de-a face cu pușți șmecheri ca tine. Ai înțeles?

Eric rămase cu mâna pe telefon, neîndrăznind să închidă. Dacă individul are dreptate?!... Dacă i-ar putea face vreun rău?!...

După câteva clipe, în care zeci de gânduri îi trecură prin minte, luă o hotărâre:

- Bine, ok. Ce mai vrei?

- Uite, mâine ai tăi sunt plecați la serviciu. Când vii de la școală, imediat ce ajungi acasă, vin la ușa voastră. Tu să-mi deschizi! Apoi e treaba mea. De restul mă ocup eu. Ai înțeles? Și, pușțiule, nu te pune cu mine! Pot să mă răzbun, să știi! Vreau doar câteva lucruri din cele aduse de tatăl tău. Nu-i mare pagubă! Poate aduce altele la prima deplasare în străinătate, nu-i așa?! râse individul de la telefon. Pe mâine dimineață!

- Bine, spuse Eric.

Telefonul se închise brusc. Doamne, ce făcuse!... El se lăudase cu ce are acasă. Probabil cineva îl auzise și acum se întâmplase asta. Și toate doar din vina lui. Se gândi, se răsuci și, după o vreme, se hotărî. Da, le va spune părinților! Deși îi era teamă de amenințările hoțului, Eric își dădea seama că este singura soluție. Ei vor ști cum să-l apere și-l vor ierta pentru greșeala făcută.

Ajunși acasă, părinții îl ascultară cu atenție. Nu-l certară că vorbise prea multe în fața blocului, dar îi spuseră ca altădată să fie mai atent.

- Ce ne facem acum, spuse Eric? Dacă ne va face rău? Nici nu știm cine este!

- Stai liniștit! Cred că știm ce avem de făcut. În primul rând, ne prefacem că nu știm nimic. Ne vom duce la serviciu ca de obicei! Este foarte probabil ca hoțul să ne urmărească, să fie cu ochii pe noi, ca să se asigure că am plecat.

- Vă duceți la serviciu?! Și eu ce fac singur cu hoțul?! se lamentă Eric panicat.

- Calmează-te! Nu vei fi singur! Vom aranja chiar acum totul. Știm care este cea mai bună soluție.

Părinții au dat câteva telefoane și au așteptat răspunsul. Apoi îi spuseră lui Eric:

- Mâine, când vii de la școală, să nu te sperii! În casă te va aștepta domnul polițist. Am vorbit cu dânsul și va veni înainte ca să îl poată prinde pe hoț. Va fi îmbrăcat civil, în haine obișnuite, ca să nu atragă atenția când intră în bloc. Tu doar respectă ce îți spune hoțul. La ora stabilită îi deschizi ușa și îl lași să intre în casă. De restul se ocupă domnul polițist.

- Da, ce idee grozavă! se entuziasmă cel mic. Ce bine că v-am spus! La început am stat pe gânduri...

- Întotdeauna să ne spui și împreună găsim cea mai bună soluție. Indiferent cât de vinovat te simți pentru ce ai făcut, ne spui. Tu ești copil și nu știi cum să rezolvi astfel de probleme.

- Dar, spuse Eric, puțin panicat, a zis că o să se răzbune.

- Poliția va avea grijă de asta. Vom sta cu toții de vorbă după ce se încheie toată povestea. Să îi povestești totul domnului polițist. De restul se ocupă poliția. Nu mai e treaba ta. Ai încredere și totul va fi bine!

Noaptea trecu greu. Somnul nu prea se lipea de Eric. Avea emoții mari. Nici la școală nu a fost prea prezent, dar lucrurile au decurs exact așa cum îi promiseseră părinții. Individul a fost prins și arestat. Era un tânăr certat cu legea, un golan care încerca să profite de copii.

Eric a învățat să își țină gura, mai ales în public, unde nu știi cine te poate auzi și cum poate profita de spusele tale!

ŢINE MINTE!

- **Dacă cineva te sună și îți cere bani sau bunuri din casă, nu îi da! Sună-ți părinții!**
- **Ai grijă ce fotografii postezi și unde! Nu poți ști cine și în ce scop le va utiliza.**
- **Nu spune necunoscuților unde locuiești și ce bunuri ai tu în casă.**
- **Dacă cineva te amenință sau te șantajează, spunând că le va face rău apropiaților tăi, nu ține secret. Povestește-le părinților care vor găsi o rezolvare.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde se joacă Eric de obicei?
b) Ce fac copiii în faţa blocului?
c) Ce greşeală face Eric?
d) Cine îl aude?
e) Cui povesteşte Eric?
f) Ce decizie iau părinţii săi?
g) Ce învăţăm din păţania lui Eric?

2. Învaţă personajele din poveşti să aibă siguranţă atunci când folosesc internetul.

a. Scufiţa Roşie s-a împrietenit pe internet cu Lupişor. Este un tânăr foarte amabil şi simpatic. Îi spune mereu vorbe frumoase. Acum îi cere adresa ei.

Ce ar trebui să facă Scufiţa Roşie? Ea are numai 9 ani, iar Lupişor nu se ştie sigur cât de mare este întrucât poza de profil este posibil să nu fie a lui.
De la ce vârstă avem voie să ne facem cont pe reţelele de socializare? Şi în ce condiţii?

b. Mândru nevoie mare de casa lui trainică, Naf-Naf a pozat-o şi a postat poza pe internet. Dintr-o dată, primeşte mesaj de la Lupişor-mare-şi-rău care îl ameninţă că

dacă nu îi spune locul din pădure în care a construit-o, le va face rău fraţilor săi, Nif-Nif şi Nuf-Nuf.

Cum ar trebui să procedeze el ?

3. Pornind de la imaginea alăturată, imaginează-ţi o întâmplare prin care a trecut Albă ca Zăpada. Telefonul copilei a rămas la pitici, în pădure. Ce crezi că s-a întâmplat?

4. Citeşte cu atenţie enunţurile de mai jos. Care dintre atitudini sunt greşite şi care nu ?

SITUAŢIA	BUN	RĂU
Dacă cineva mă sună și îmi cere bani sau bunuri din casă, nu îi dau.		
Am grijă ce fotografii postez și unde.		
Fac poze cu tot ce am mai frumos în casă şi postez pe internet.		
Dacă cineva mă șantajează, le povestesc părinților.		
Îmi scriu adresa pe internet ca să ştie toţi prietenii unde mă găsesc.		
Dacă cineva mă amenință, le povestesc părinților.		

5. Dacă ai fi fost Eric din poveste, tu cum ai fi procedat? Povesteşte în câteva rânduri.

PE INTERNET

EDUCĂ-TE FRUMOS

Bogdan s-a întors mai repede astăzi de afară decât de obicei. Se învârte prin sufragerie, unde mama lui urmărește un serial, apoi se duce în camera sa. Stă puțin întins pe pat, răsfoiește o carte cu benzi desenate, dar nu poate citi. O lasă pe birou și se întoarce în sufragerie.

- Mami, vreau să vorbesc ceva cu tine.

- Da, spune-mi, dragule, ce s-a întâmplat? îi răspunse mama, fără să-și ia ochii din telefon.

- E important! Vreau să te întreb câteva lucruri. Poți, te rog, să închizi telefonul și să mă asculți? îi spuse el, văzând că mama continuă să urmărească filmul.

Mama îl privi atent. Copilul era trist. Închise telefonul.

- E e, Bogdan, ce e cu tine? Ce s-a întâmplat? Te doare ceva? spuse ea îngrijorată, punându-i mâna pe frunte.

- Nu, mami, nu am nimic, dar vreau să te întreb câteva lucruri.

- Sigur, orice! Te ascult cu mare atenție.

- Crezi că sunt ciudat?

- Cum adică „ciudat”?! De unde ți-a venit ideea asta?

- Știi, copiii din fața blocului mi-au spus... Nu ți-am povestit până acum, dar ei vorbesc urât, iar eu mereu am încercat să-i corectez. Nu e frumos să vorbească așa! Când trec oameni pe lângă noi, ei continuă să vorbească urât, iar, dacă cineva le face observație, se strâmbă și comentează.

- De ce nu mi-ai spus până acum? întreabă mama.

- Îmi era teamă că nu mă mai lași afară, la joacă, iar în casă mă plictisesc. Nu sunt întotdeauna așa răi, dar uneori parcă sunt prea de tot.

- Și cum de mi-ai spus acum?

- Păi, astăzi un băiat mai mare a adus niște băutură într-o sticlă. Și toți au gustat din ea. Eu nu am vrut și au zis că sunt fraier... Mai târziu a venit alt băiat, pe care l-am văzut uneori fumând și a început să râdă și el de mine. A zis „Ce vă încurcați, mă, cu ciudatul ăsta?!

Nu vrea nici să bea, nici să fumeze, nu știe să se distreze.” Unii dintre copii au început să râdă de mine și m-am simțit tare prost. Nici nu mai îmi vine să ies afară la joacă.

- Și tu nu ai zis nimic?

- Când le-am spus că țigările le fac rău, au râs. Spuneau că nu-i adevărat, că unul dintre ei are un bunic de 86 de ani care a fumat toată viața!

Și Bogdan, întristat din ce în ce mai mult, se refugie în brațele mamei.

- Dragul meu, nu te mai necăji! Tu ești un copil minunat. Ești cuminte și bine-crescut. Asta contează mult mai mult decât să fii pe placul unor copii obraznici. Faptul că ești politicos și că vorbești frumos, te va ajuta mereu în viață, iar în ce privește alcoolul și fumatul, trebuie să știi că sunt foarte dăunătoare. Alcoolul afectează sănătatea copiilor, atât creșterea, cât și dezvoltarea intelectuală. Dacă adulții au voie să bea alcool cu măsură, la copii acest lucru este strict interzis. În ceea ce privește fumatul, lucrurile sunt clare: fumul afectează foarte rău plămânii și, chiar dacă la început tinerii care fumează nu simt nicio problemă, plămânii lor sunt îmbolnăviți puțin câte puțin și asta duce la complicații mai târziu. Îți spunea un copil de bunicul lui, dar nu ți-a spus cât de mult tușește, că îl dor plămânii și că îi este rău?! E minunat că a ajuns la vârsta aceasta, dar una este să duci o viață sănătoasă și să trăiești până la vârste înaintate fără dureri și alta e să te chinui și să te doară toate... Știi că lângă biroul unde lucrez eu este un spital. Și văd uneori pe geam oamenii din curtea spitalului cum tușesc și se strâng de durere. Așa că nu-i de glumă cu fumatul la nicio vârstă!

Când a sosit tatăl acasă, i-a găsit pe canapea, stând de vorbă.

- Hei, ce faceți acolo?! Stați să vin și eu să stăm împreună, spuse repede, aruncând servieta!

- Bogdan e trist. Copiii de afară l-au necăjit. I-am explicat eu, dar poate că i-ar prinde bine să-l încurajezi și tu să înțeleagă că-i un copil minunat.

După ce ascultă toată povestea, tatăl îi spuse:

- Chiar voiam să vă spun ceva: unul dintre colegii mei este acum anchetat de poliție. A fost implicat într-un accident și era băut. N-ar fi trebuit să conducă așa... Poliția nu iartă așa ceva! Acum gata! Cred că-ți ajung discursurile noastre. Mi-e o foame de lup! Ce avem de mâncare?

- Și mie mi-e foame, spuse Bogdan vesel.

- Haideți la bucătărie, să punem masa împreună!

Cei trei plecară spre bucătărie, să stea cu toții la masă. Băiatul se liniștise, iar părinții lui erau tare mândri că băiatul lor nu putea fi ușor păcălit de copii cu apucături rele.

ȚINE MINTE!

- **Copiii nu au voie să cumpere alcool și țigări! Cere-le părinților tăi să-ți vorbească despre riscurile alcoolului, tutunului și drogurilor.**
- **Cere-i părintelui tău să oprească telefonul și să te asculte.**
- **Nu fugi de reguli. Ele te pot face mai puternic.**
- **Alege-ți prieteni sinceri, cu obiceiuri frumoase!**
- **Nu întotdeauna când prietenii îți spun că e OK, ești în siguranță.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) De ce era Bogdan supărat?

b) De ce îl jigniseră copiii din faţa blocului?

c) De ce este alcoolul periculos pentru copii? Dar fumatul?

d) Ce ar trebui să facem atunci când cineva ne îndeamnă să acţionăm împotriva principiilor noastre?

e) Voi faceţi lucruri cu care nu sunteţi de acord doar ca să le fiţi altora pe plac?

2. Unele emoţii ne creează o stare de bine, altele ne fac să ne simţim rău. Sortează următoarele emoţii. Trece-le în tabelul de mai jos.

bucuros | speriat | îngrijorat | furios | trist | fericit | încântat | entuziasmat

MĂ SIMT BINE	MĂ SIMT RĂU

3. Fără să spui vreun cuvânt, mimează în faţa colegilor o emoţie.
Au reuşit să ghicească ce emoţie le-ai arătat? A fost distractiv, nu?

4. Întotdeauna spune cuiva dacă ai emoţii care te fac să te simţi rău !
Scrie pe spaţiile punctate persoanele cu care ai putea vorbi. Ajută-te de imagini!

PE INTERNET

NU CREDE TU, TOT CE POSTEAZĂ ALTU`

George e foarte încântat de noul joc pe care l-a primit de ziua lui. Și-l dorea mult și părinții i l-au cumpărat, chiar dacă a fost scump. Fusese cuminte și merita acest cadou. Acum e la calculator și încearcă noul joc. După primul nivel, îi vine o idee. Auzise de la colegii din clasă că poți juca și în rețea, cu alți jucători. Așa că se uită cu atenție, caută cu ochișorii pe ecran și reușește.

„Tii, acum să vezi distracție!" își spune el și se avântă în joc, alături de alți jucători pe care nu-i cunoaște.

Încântat, vede un mesaj pe ecran: „Hei, joci bine! Te pricepi. Ai jocul original?" citi George pe ecran.

- Da, zise George cu glas tare, încântat, tastând cât putea el de repede. L-am primit de ziua mea.

Cei doi începură să discute despre ce jocuri are fiecare. George știa că nu e bine să vorbească cu persoane pe care nu le cunoaște. Îi spuseseră părinții și auzise asta și la școală.

Între timp, lângă el veni și sora lui, Maria.

- Cu cine vorbești pe calculator? întrebă micuța Maria.

- Îi scriu unui prieten.

- Ce prieten! Că nu-l cunosc.

- Păi, acum l-am cunoscut și eu. la uite, ce spune aici: că îi plac foarte mult niște jocuri mai vechi, dar pe care nu le are. Eu le am, dar nici nu mă mai joc cu ele... Incredibil! Are în schimb cele mai noi jocuri. Extraordinar! Zice că și el le-a primit tot de ziua lui.

George tasta de zor, încântat de tot ce îi spunea noul său prieten. Deodată, sare de pe scaun, ia ghiozdanul și începe să îndese în el toate jocurile sale.

- Ce faci? întrebă Maria nedumerită.

- Prietenul meu mi-a propus să ne întâlnim în parc ca să îmi arate jocurile lui, iar eu vin cu ale mele. Poate facem un schimb.

- Dar știi că nu ai voie să dai jocurile.

- Maria, nu îți dai seama ce ocazie este?! Băiețelul acesta își dorește niște jocuri vechi, pe care eu nici nu le mai joc, dar are în schimb unele noi, scumpe, pe care eu mi le doresc!

- Mama și tata știu? Ți-au dat voie?

- Hai, Maria, chiar nu înțelegi?! Păi eu îi ajut așa pe mama și pe tata căci fac economie: nu mai trebuie să-mi cumpere ei alte jocuri, le iau de la băiatul ăsta. Uită-te la fotografia lui de profil! E un copil ca și mine!

- Și de ce ți le-ar da, dacă jocurile lui sunt noi și scumpe?

- Mi le dă fiindcă lui nu-i plac, e simplu! Mă întorc repede. Hai, încuie după ce ies și pune lanțul la ușă! Dacă vine mama între timp, poate să mă sune pe mobil. Îl iau cu mine.

Și fără să ceară voie cuiva, George plecă în grabă către parc. Ajuns aici, așteptă puțin și, spre surprinderea lui, un om în toată firea se apropie de el.

- Bună, George! Ce mai faci?

- Bună ziua! spuse el nedumerit. Nu vă cunosc. De unde știți cum mă cheamă?

- Ei, sigur că știu! Sunt tatăl copilului cu care ai discutat mai devreme pe net. Am venit să îți arăt jocurile și să facem schimb.

- Păi, eu credem că...

Bărbatul din fața lui scoase dintr-o sacoșă mare câteva jocuri.

- Uite! zise el încântat. Tu ce ai? Ia să vedem! Hai, nu-ți fie rușine sau teamă! Arată-mi și mie ce jocuri ai! Doar nu am venit degeaba până aici!

George nu se simțea bine în această situație, dar puse ghizdanul pe bancă și scoase jocurile.

- Uită-te și tu la jocurile mele. Le știi? Eu mă uit la ale tale. Ia să văd!

Bărbatul luă jocurile din mâna lui George și începu să comenteze încontinuu, că ăla e așa, că celălalt e nu știu cum... George se uită și el la jocurile pe care bărbatul le pusese pe bancă, lângă ghiozdanul său, dar fu dezamăgit. Nu erau jocuri originale, ci doar niște discuri vechi, zgâriate, cu coperțile trase la xerox...

- Nu vă supărați, dar aș vrea să merg acasă! spuse el în sfârșit...

- Da, sigur, nicio problemă! Îmi strâng jocurile și am plecat. Stai că te ajut eu!

Bărbatul îi bagă jocurile lui George în rucsac, apoi își strânse jocurile sale și le puse înapoi în sacoșă.

- La revedere, George! Pa!

- La revedere! spuse și George dezamăgit, apoi gândi în sinea sa: „Uff, bine că am scăpat!... Ce întâmplare ciudată! Să mă întoc repede acasă."

Când ajunse, Maria îl întrebă imediat:

- Ai fost în parc, cum e prietenul tău?

- Păi, nu știu, că nu a venit. M-am dus degeaba.

George se așeză înapoi la calculator și scoase din rucsac jocul cel nou.

- Aoleu! Jocul meu!

- Ce e? Ce ai pățit? sări Maria speriată de strigătul lui.

- Jocul meu a dispărut! Carcasa e goală!...

- O fi căzut în rucsac!

- Nu, nu e! Uite! Vai de mine! Toate carcasele sunt goale. Pungașul acela mi-a furat jocurile și mi-a pus înapoi în rucsac carcasele goale... S-a făcut că se uită la ele și, de fapt, mi le-a furat...

- Păi, nu ziceai că nu a venit la întâlnire?!

- Nu a venit el, ci tatăl lui.

- Poftim?! Cum adică? Unde ai mai pomenit tu tatăl unui băiețel să facă schimb de jocuri?

- Ai dreptate! spuse George trist, înțelegând adevărul Era un hoț care m-a păcălit...

Nici nu cred că are un băiat. De aceea știa tot ce am vorbit: el scrisese, dându-se drept copil...

- Sună-l repede pe tata și spune-i ce s-a întâmplat!

- Așa e, îl sun acum.

Dar George avu parte de încă o surpriză neplăcută: din buzunarul de la rucsac, dispăruse și telefonul...

- Vai de mine! Ce mă fac? zise el necăjit.

- Când vin acasă mama și tata, mergem la poliție și povestim totul, zise surioara cea mică. Poate că poliția o să îl prindă și n-o să mai păcălească și alți copii...

Maria avea dreptate. Asemenea oameni trebuie prinși și pedepsiți. George a rămas și fără cadoul său și fără telefon. S-a ales totuși cu... o lecție: niciodată n-o să mai facă așa ceva!

ȚINE MINTE!

- **Nu te întâlni niciodată cu o persoană cunoscută doar în mediul online.**
- **Nu folosi cuvinte urâte în spațiul virtual (dar nici în cel real), chiar dacă îți imaginezi că nimeni nu te poate identifica.**
- **Persoanele cu un caracter frumos au un vocabular și un comportament civilizat.**
- **În spatele unui profil cu poză de copil (pe site-urile de jocuri sau rețelele de socializare) se poate afla un adult care să vrea de la tine fotografii indecente ori datele de pe cardul de credit al părinților, de exemplu. Anunță-ți imediat părinții dacă primești astfel de solicitări. În niciun caz nu le da curs.**
- **Nu divulga nimănui parolele conturilor tale de e-mail sau de pe rețelele de socializare. Persoana care îți cere parola poate trimite mesaje în numele tău altor persoane sau poate face postări pe care tu nu le-ai face, făcându-ți astfel rău.**
- **Tu deții controlul pe Internet! Dacă cineva te deranjează, spune STOP! Raportează cazul la www.safernet.ro.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) De ce era George foarte încântat?
b) Cu ce ocazie primise jocul?
c) Ce idee îi vine băiatului?
d) Cine îl abordează pe internet?
e) Ce îi propune?
f) Ce decizie ia George?
g) Ce surpriză are când ajunge în parc?
h) Ce descoperă George când ajunge acasă?
i) Cui povesteşte întâmplarea?
j) Unde a greşit George?
k) Ce ai fi făcut în locul lui?

2. Iată o serie de reguli pentru evitarea celor mai frecvente ameninţări on-line. Completează-le cu încă trei.

a. Foloseşte calculatorul în prezenţa unui adult.

b. Stai doar 10-15 minute pe zi în faţa calculatorului.

c. Alege un soft educaţional mai degrabă decât un joc on line.

d. Păstrează secretă parola oricărui dispozitiv.

e) _____

f) _____

g) _____

3. Cele trei capre scriu pe internet lucruri urâte despre lup şi îi trimit mesaje răutăcioase. Ce ar tebui să facă lupul? Scrie mai jos răspunsurile tale.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

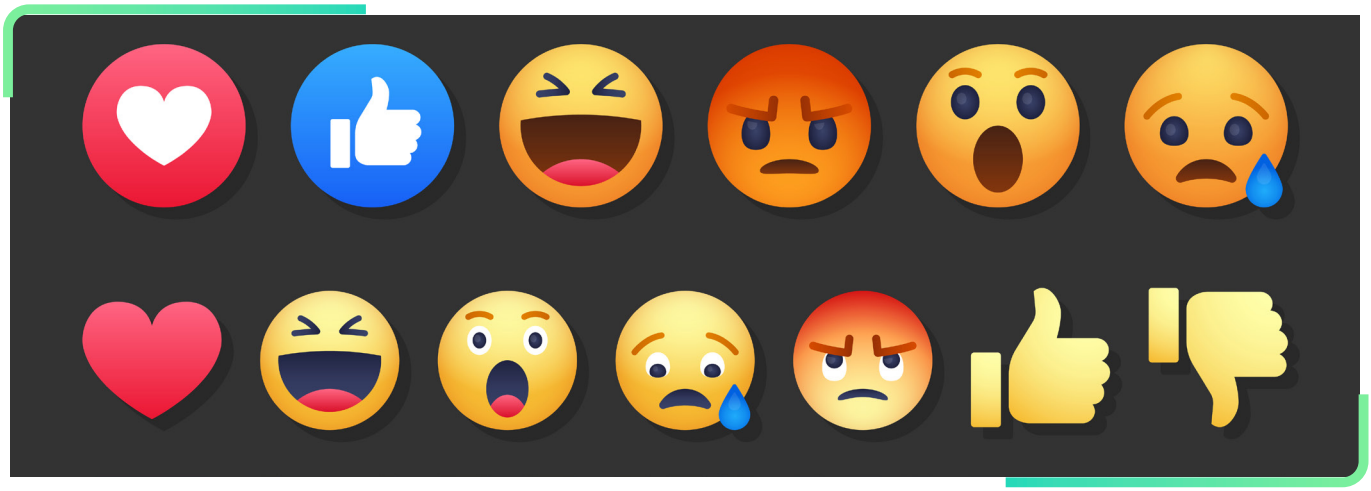

4. Albă-ca-Zăpada joacă un joc on-line cu un jucător numit Regina-rea. Acesta îi spune că o place şi că ar vrea să o întâlnească să îi aducă ciocolată. Ii cere adresa şi numărul de telefon. Ce ar trebui să facă Albă-ca-Zăpada? Scrie răspunsul.

5. Încercuieşte răspunsurile corecte.

a. Cetăţenii lumii digitale îşi protejează detaliile private.
b. Se menţin în siguranţă în mediul on-line făcând alegeri corecte.
c. Îşi dau adresa şi numărul de telefon prietenilor virtuali.
d. Îi respectă pe ceilalţi când comunică on-line.
e. Se opun intimidării în mediul on-line.
f. Le trimit mesaje răutăcioase celor care îi enervează.
g. Fac şi alte activităţi departe de dispozitivele electronice.

PE INTERNET

NU DESCHIDE UȘA CALCULATORULUI!

Cristina este încântată și nerăbdătoare. Se apropie ziua ei și părinții i-au promis o surpriză. Oare ce va fi?! Mai sunt doar două zile până atunci, dar Cristina nu mai are răbdare. Oare va primi bicicleta pe care și-o dorește? Ia să o mai vadă o dată! Se așează la calculator și caută site-ul magazinului de biciclete.

„Tii, ce frumoasă este!" își zise ea încântată. „Dar ce-i asta aici, în partea de jos a ecranului?! O reclamă la un model nou. Ia să dau click, să văd mai bine. Oau, ce ghidon are și ce culoare!"

Cristina privea încântată și dădea click după click, pierzând noțiunea timpului. Dintr-una într-alta și dintr-un site în altul, se trezi că se uită la rochițe.

„Ce frumoasă e asta, ce modernă e și ce culoare extraordinară! Ia uite, scrie aici că o pot comanda on-line și vine acasă. Nu trebuie decât să plătesc cu cardul. Dar eu n-am card..." oftă dezamăgită fetița. Deodată, îi veni o idee. Sări entuziasmată de pe scaunul de la birou și fugi în sufragerie. Deschise un sertar de unde scoase un card.

„Am găsit soluția: cardul cu alocația mea. Doar sunt banii mei, nu?!" Mama spunea să nu scoatem alocația de pe card, să lăsam banii aici, să fac economii și să strâng o sumă mai mare. Dar e alocația mea, nu e mare lucru dacă îmi cumpăr o rochiță frumoasă," își spuse ea ca să se încurajeze singură.

Fugi înapoi la calculator unde urmă pașii de pe ecran și plăti cu cardul.

„Nici nu a fost greu! Mai trebuie să trec adresa și gata. Mâine o să primesc rochița acasă. O s-o îmbrac chiar de ziua mea și o să fie o surpriză pentru mama și tata. Nici nu le spun că am cumpărat-o."

A doua zi, când a venit de la școală, a întrebat-o pe bunica ei, care pregătea masa:

- Sărut-mâna, buni! A venit cineva cât am fost eu la școală?

- Bună, draga mea! Bine ai venit! Nu a fost nimeni, de ce? Trebuia să vină cineva? Mama nu mi-a spus nimic.

- Eee, da, trebuia să vină cineva să îmi aducă ceva. E o surpriză.

Cristina nu mai înțelegea nimic. Oare ce s-o fi întâmplat?! Probabil au fost multe comenzi și mai durează, dar pe site-ul acela scria clar că a doua zi primești comanda.

„Ei, dar de ce îmi fac eu griji? Doar e devreme, Ziua nu s-a terminat. Sigur o să vină curierul cu coletul meu!"

Dar nu a venit nimeni. Orele treceau una după alta și... degeaba. Nimeni nu suna la ușă.

- Cristina, tu nu ieși afară, la joacă?

- Nu, buni, mai stau aici!

Bunica nu înțelegea cum de ea, care ar fi mers toată ziua afară, la joacă, stătea acum în casă.

Ziua trecu toată, dar nimeni nu aduse nimic. Cristina se culcă tristă, sperând că e vorba doar de o întârziere și că a doua zi va veni comanda sa.

- Buni, buni! strigă ea când se întoarse iar de la școală. Astăzi a venit cineva? Vreun curier sau domnul poștaș?

- Da, a fost mai devreme poștasul.

- Ura! Și ce ne-a adus? sări încântată Cristina, plină de nerăbdare.

- Păi, ce să ne aducă? Niște facturi. Atât.

- Cum atât... se bosumflă fetița.

Seara, când părinții au venit de la serviciu, Cristina le-a povestit tot. Tatăl a luat cardul și l-a verificat. Nu mai era niciun ban pe el. A sunat la secția de poliție din apropiere și imediat un domn polițist a venit la ei acasă. După ce a stat de vorbă cu Cristina, a lucrat atent pe calculator, ca să verifice site-ul și comanda, apoi le-a spus:

- Draga mea, din păcate nu ești prima victimă a acestor hoți. Mai mulți copii cad în asemenea capcane și comandă tot felul de lucruri, jucării, câte și mai câte, încântați fiind de reclamele strălucitoare și de prețurile mici afișate. Există site-uri și magazine on-line bune și de calitate, dar cumpărăturile se fac doar de către adulți. Copiii nu au voie să comande și în niciun caz nu au voie să plătească cu cardul sau să ofere parole de acces la calculator sau telefon.

- Păi, de ce?! întrebă dezamăgită Cristina.

- În primul rând pentru că părinții trebuie să știe ce fac copiii. Apoi, mai e un motiv: pe internet sunt și multe site-uri false, unde se ascund tot felul de hoți și infractori, gata să profite. Tu ai intrat pe un asemenea site, ai făcut plata cu cardul și acum ai rămas și fără rochiță și fără bani. Alți oameni au pățit asta cu telefonul, în care erau toate datele de acces. Ai mare grijă și nu mai face așa ceva niciodată. Chiar ieri am avut cazul unui băiețel care a intrat pe un joc on-line și, fără să își dea seama, a cheltuit o mulțime de bani din contul părinților.

- Vai de mine! spuse Cristina surprinsă. O să fiu atentă. Îmi pare tare rău!

Apoi, după o clipă de liniște, Cristina întrebă:

- Mai am voie la calculator?

- Desigur, dar să nu intri niciodată pe site-uri care nu ți-au fost recomandate. Există și pagini bune, folositoare pentru copii, dar acestea îți sunt prezentate la școală, de doamna învățătoare și de profesori, sau acasă, de părinți. Consultă-te cu dânșii și întreabă-i. În rest, internetul poate fi un loc periculos, plin de capcane - îi explică domnul polițist cu răbdare.

Părinții au iertat-o. I-au explicat că trebuie să fie mai atentă și să se consulte întotdeauna cu ei. Și, fiindcă era o fetiță cuminte și bună și a promis că nu se va mai întâmpla, mama a luat-o a doua zi cu ea în oraș, unde i-a cumpărat o rochiță frumoasă, exact ca cea pe care și-o dorea. Până la urmă a primit rochia, așa cum ar fi trebuit să facă de la început. Și, pe lângă rochiță, s-a ales și cu o lecție importantă: să aibă mereu grijă pe internet și să nu mai umble niciodată cu cardurile părinților.

ŢINE MINTE!

- **Nu divulga nimănui parolele conturilor tale de e-mail sau de pe rețelele de socializare. Persoana care îți cere parola poate trimite mesaje în numele tău altor persoane sau poate face postări pe care tu nu le-ai face, făcându-ți astfel rău.**
- **Nu descărca programe, jocuri etc. de pe Internet fără să le spui părinților despre intenția de a face acest lucru. Nu da click pe linkuri din mesaje/email-uri pe care nu le cunoști. Toate acestea pot conține viruși ce pot fura informații importante din calculator.**
- **Vorbește cu părinții sau profesorii tăi despre site-uri educaționale ce pot fi accesate în siguranță, dar și despre indiciile care îți pot trezi suspiciuni cu privire la autenticitatea conținutului sau pericolele de pe anumite site-uri.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Ce căuta Cristina pe internet?
b) Ce se hotărăşte ea să facă?
c) Cum plăteşte rochiţa?
d) Ce observă după două zile?
e) Ce descoperă Cristina după ce le spune părinţilor?
f) Ce lecţie a învăţat fetiţa?
g) Voi umblaţi cu cardurile părinţilor?
h) De ce nu trebuie să o facem?

2. Cardul de mai jos este cel cu care Cristina şi-a cumpărat rochiţa. Ea nu ştie când expiră. Poţi să o ajuţi? Urmăreşte explicaţiile cu înscrisurile de pe el. Dacă sunt termeni pe care nu îi înţelegi cere-i doamnei învăţătoare informaţii suplimentare.

1. Logoul băncii emitente
   (De la ce bancă provine cardul)
2. Chip
3. Hologramă
4. Numărul cardului de credit
5. Logoul tipului de card
6. Data de expirare a cardului
7. Numele proprietarului

3. Itsy si Bitsy vor să îşi cumpere role. Ajută-i tu să ajungă la card.

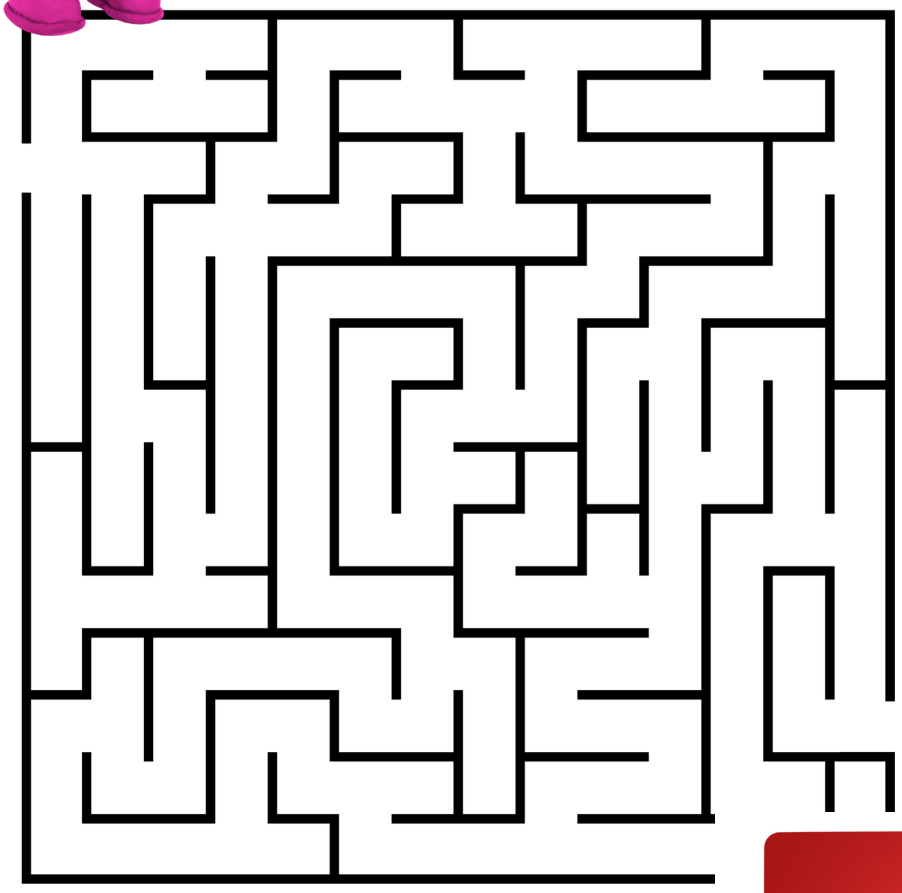

4. Alcătuieşte două propoziţii în care cuvântul "bancă" să aibă înţelesuri diferite.

PE INTERNET

ATENTIE MARE LA ORICE POSTARE

În camera sa, Ilinca butonează telefonul. Stă acolo de ceva vreme.

- Ilinca, gata cu telefonul! se aude vocea mamei din camera alăturată.

- Imediat! Încă cinci minute, te rog!

- Bine, doar cinci minute, apoi închide-l!

Trece o vreme, iar Ilinca nu-și dezlipește ochișorii de pe ecran. Citește, scrie, postează.

- Ilinca! se aude din nou vocea mamei.

- Da, mami, acum, doar puțin...

Dar promisiunea fetiței e doar verbală căci degețelele fac altceva decât spusele ei. Ușa se deschide și în prag apare mama.

- Ilinca, ce faci?! Ți-am zis să închizi! Nu ne mai înțelegem?!

- Dar, mami, vorbeam cu Maria.

Maria este prietena ei cea mai bună. Se înțeleg foarte bine încă de la grădiniță. Și, cum Ilinca nu mai are frați, Maria e aproape ca o soră.

- Vorbești cu Maria? Eu nu am auzit niciun cuvânt. Vorbiți prin mesaje? De când?!

- Nu, mami, nu pe mesaje... pe facebook! Maria e plecată în vacanță cu ai ei și îmi trimite poze de peste tot. Uite, aici au fost ieri. Vezi ce peisaje frumoase? Aici au dormit. Ce cabană grozavă! Aș vrea să mergem și noi acolo. Putem, mami?

- Ilinca, de când ai tu cont pe facebook?!

- Păi, mi-am făcut cont luna trecută. Ne-am făcut mai mulți colegi ca să putem comunica mai bine atunci când nu ne vedem. Hai să-ți arăt! Uite, aici este Daria, iar aici e Alex! Ce poză haioasă a postat, vezi?!

- Ilinca, cine ți-a dat voie să-ți faci cont? Ați vorbit cu doamna învățătoare?

- Nu, de ce? Trebuia să vorbim cu dânsa? Am făcut ceva rău?

- Ia dă-mi telefonul!

După ce se uită puțin, mama devine din ce în ce mai încruntată. Se uită în grupul de prieteni ai fiicei sale și vede poze cu familiile lor, poze făcute în casă, în fața

blocului, adrese și numere de telefon.

- Ilinca, părinții Mariei știu că vorbiți pe facebook?

- Nu știu. De ce?

- Draga mea, sunteți prea mici pentru a conversa pe facebook. Colegi de-ai tăi și-au dat adresele și au pus poze din interiorul locuințelor. Nu cred că este în regulă. Nu știi cine poate vedea toate astea. Eu cred că nu-i bine; sunt foarte multe informații la discreția oricui ar putea deveni interesat de aceste lucruri. Eu zic să vorbim cu tata imediat ce ajunge acasă.

- Cu tata?!... Ce legătură are el cu colegii mei?! spuse Ilinca îmbufnată. Nu vreau să interveniți voi! Sunt colegii mei și nu am făcut nimic rău. Sunt doar poze frumoase! Nu deranjăm pe nimeni. Te rog, mami, nu-i spune lui tati!

- Ilinca, tati sigur știe mai bine! Doar lucrează la Poliție. Poate că sunt niște reguli despre care ar trebui să știm mai multe, și tu, dar și eu. Hai, acum închide telefonul și hai la bucătărie! Cred că s-a răcit deja plăcinta.

- Ai făcut plăcintă?! întreabă Ilinca înviorându-se dintr-odată. Sper că de mere.

- Cum altfel?! Doar e preferata ta și a tatei.

Luându-și fetița de după umeri, mama plecă la bucătărie să taie bunătate de plăcintă. Orele trecură înghiontindu-se una pe alta și seara poposi peste orașul obosit.

De îndată ce tata sosi acasă, mama Ilincăi îi povesti tot ce se întâmplase. Ilinca fu chemată imediat să ia parte și ea la discuție.

- Draga mea, îi spuse tatăl, mama mi-a povestit despre discuția voastră de astăzi.

- Ești supărat, tati?

- Nu, nu-s supărat. Ai greșit că nu te-ai consultat cu noi sau cu doamna învățătoare înainte de a-ți crea contul.

- Dar nu am crezut că e ceva rău...

- Da, ar fi trebuit să fiu și eu mai atent... Mulți copii pățesc asta, iar la unii se întâmplă mult prea devreme. Internetul vă atrage și vă distrage de la alte activități. Nici tu și niciun alt copil nu aveți voie să vă faceți cont pe facebook sau pe alte rețele, înainte de 13 ani. Ești prea mică pentru așa ceva. Privește, colegii tăi au postat deja poze și nume reale! Știi că unele persoane răuvoitoare pot profita de aceste informații?! Uite, de exemplu, prietena ta, Maria, este plecată de trei zile de acasă împreună cu familia și postează poze de la distanțe foarte mari de casă. În timpul acesta casa lor este vulnerabilă, adică poate fi jefuită. Un hoț ar putea vedea pozele și ar putea sparge locuința, știind că nu este nimeni acasă. Așa cum văd eu asta acum, doar pe facebook, fără să-mi spui tu nimic, la fel o poate face oricine. Și, din păcate, există și oameni răi, care abia așteaptă să se ivească ocazii de acest fel pentru a putea profita. Sper că acum totul este în regulă, dar voi vorbi cu toți părinții colegilor tăi, să șteargă conturile și tot ce mai poate fi șters.

- Dar colegii mei se vor supăra pe mine! spuse Ilinca tristă, gata-gata să izbucnească în plâns.

- Nu cred, draga mea! Le voi explica părinților că intențiile voastre au fost bune. Voiați să țineți legătura. Nu ați făcut nimic îngrozitor, doar că nu ați avut toate informațiile. Și i-ați copiat pe cei mari... Când vei împlini 14 ani îți vei putea face cont, dar și atunci trebuie făcut cu atenție și precauție. Și acum, înainte de a șterge acest cont, ce zici de o ultimă postare? O întâlnire în parc, mâine. Invită-i pe toți colegii! Vă veți putea vedea, vă veți povesti și juca fără să fie nevoie de telefon. Ei, ce zici?!

- Da, tati, e o idee foarte bună! spuse Ilinca surâzând. Abia aștept să mergem cu toții în parc!

ŢINE MINTE!

- **Fă-ți cont pe rețele sociale (Facebook, TikTok, Instagram etc.) numai după împlinirea vârstei de 13 ani!**
- **Întreabă-ți părinții înainte de a-ți face un cont pe o rețea de socializare.**
- **Nu posta pe Internet informatii precum: numele, școala la care înveți, adresa de acasă, numărul de telefon sau alte asemenea. Dezvaluirea lor poate duce la fraude si abuzuri nedorite.**
- **Nu posta poze din vacanțe. Un hoț ar putea înțelege că locuința voastră este neprotejată.**
- **Nu adăuga prieteni necunoscuți în contul tău de (Facebook, TikTok, Instagram etc.). Nu știi ce gândesc și ce pot face.**
- **Ai grijă ce fotografii postezi și unde! Nu poți ști cine și în ce scop le va utiliza.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Ce greşeală a făcut Ilinca?
b) Când avem voie să ne facem cont pe Facebook?
c) Cum se expuneau pericolelor colegii Ilincăi?
d) Unde era plecată Maria, prietena Ilincăi?
e) Ce postase ea pe Facebook ?
f) De ce este periculos să facem publice poze cu familiile noastre, poze făcute în casă, în fața blocului, adrese și numere de telefon?
g) Voi cum aţi fi procedat dacă eraţi în locul Ilincăi?

2. Scrie cinci reguli pe care trebuie să le respectăm astfel încât Internetul să nu reprezinte un pericol pentru noi.

3. Taie cu o linie ce nu trebuie să faci cunoscut unui străin cu care vorbeşti în viaţa reală sau în mediul on-line.

mâncarea preferată

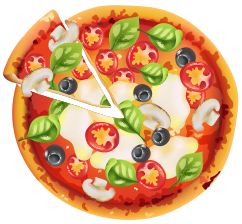

fotografii cu tine sau cu familia ta

numele tău

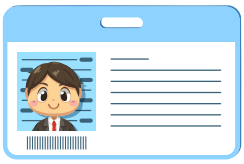

numele animalului tău de companie

jocul tău preferat

o parolă

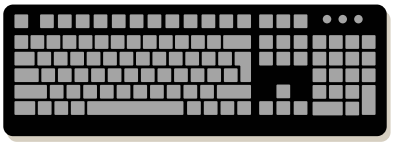

numele eroului preferat

adresa la care locuiești

numele școlii la care înveți

ce ai mâncat la prânz

cântecul preferat

numărul de telefon

LA ȘCOALĂ

NU PLECA FĂRĂ ȘTIREA ALTCUIVA

Bianca stă rezemată de gardul școlii. Orele s-au terminat și ea o așteaptă pe mama, care trebuie să sosească. Rând pe rând, copiii părăsesc curtea școlii, urcând în mașinile părinților.

Dar mama întârzie. Bianca se întoarce și privește în jur. Curtea școlii s-a golit, doar lângă poartă mai sunt o fetiță și un băiețel.

O mașină roșie opri la poarta școlii. Coborî o doamnă cochetă și le deschise ușa celor mici. Atrasă parcă de eleganța femeii, Bianca se îndreptă spre ei. Mămica se întoarse și îi zâmbi. Se uită la ceas, apoi o întrebă:

- Nu a venit nimeni să te ia?
- Nu, cred că mami are treabă. O fi intervenit ceva. Nu s-a mai întâmplat până acum.
- Unde stai?
- Pe strada Zorelelor, în blocul de lângă biserică.
- Dacă vrei, te pot duce eu. Este în drumul nostru.

Bianca se uită o clipă spre ușa școlii. Ar trebui să spună cuiva că pleacă acasă, în caz că apare mama ei. Din mașina micuță și roșie cei doi copilași îi fac semn cu mâna să urce, zâmbindu-i.

- Vin, spuse ea repede. Și o sun pe mama de îndată ce ajung acasă, ca să nu își facă griji și să mă caute.
- Bine, vino! Ei sunt copiii mei: Luca și Ema.
- Bună! spuse Bianca încântată de noile ei cunoștințe.

Mașina se așternu cuminte la drum, purtându-i pe cei trei prichindei spre casele lor. Imediat ce mașina roșie se făcu nevăzută, în fața școlii opri altă mașină, din care coborî mama Biancăi. Se uită grăbită de jur-împrejur, alergă prin curte în sus și în jos, dar nu-și găsi copila. Porni iute spre intrarea școlii.

- Bună ziua! salută ea pe portar.
- Sărut-mâna, doamnă, ce doriți?
- Am întârziat. A fost un accident și am stat blocați aproape o oră în trafic. Fiica mea nu mai este în curte. E cumva în școală?

- Nu, doamnă, toți cei mici au plecat. Nu mai este niciun copil de la I-IV.

- Nu a venit o fetiță să vă anunțe dacă pleacă cu altcineva?

- Nu a venit nimeni, îmi pare rău!

- Pot măcar să sun acasă? Vă rog, mi-am uitat telefonul la serviciu.

- Sigur, poftiți! îi întinse portarul cu amabilitate telefonul său.

În aparat, se auzea cum telefonul fix de acasă suna prelung, fără ca cineva să răspundă. După câteva încercări, femeia se panică de-a binelea.

- Ce mă fac?! Nu răspunde, nu-i acasă.

- Doamnă, liniștiți-vă! Nu vă panicați! Sun la poliție ca să vină să vă ajute, îi spuse portarul. Poate a plecat cu alt părinte!

- Doamne, sper să nu fi plecat cu cine nu trebuie... Să nu o fi răpit cineva... Ce mă fac?! spuse femeia speriată, cu lacrimi în ochi.

Chemat prin telefon, polițistul din zonă sosi imediat. Mama îi povesti tot. După ce își notă semnalmentele fetei, polițistul dădu două telefoane scurte, apoi spuse:

- Doamnă, am sunat la secție. Nu a fost niciun incident în zonă și nici nu a raportat cineva un copil pierdut. Haideți să vedem dacă nu cumva a ajuns acasă!

- Da, așa e! Cum de nu m-am gândit?! spuse mama cu speranță. M-am speriat așa de tare că m-am panicat.

- Vă conduc să vedem dacă totul este în regulă.

Cei doi porniră spre strada Zorelelor. Mama, imediat ce intră în bloc, urcă în grabă scările, fără să mai aibă răbdare să aștepte liftul. Deschise ușa cu emoție și strigă:

- Bianca, Bianca, ești acasă?

- Da, mami, îi răspunse fetița. Sunt la baie, vin imediat.

Femeia se prăbuși pe un scaun și izbucni în plâns. Era un plâns de bucurie și de ușurare.

- Vă rog să mă iertați! îi spuse polițistului. Vă mulțumesc pentru ajutor!

- Nu vă cereți scuze! E normal. Orice părinte ar reacționa așa. Dar nu plec, vreau să vorbesc și eu cu fetița.

- Sigur! cum să nu?!

- Bună, mami! spuse Bianca veselă, repezindu-se să își pupe mama. Dar ce e? ce s-a-ntâmplat?

- Nu-i nimic! Acum totul e în regulă, spuse mama strângându-și cu drag odorul în brațe. Am fost tare îngrijorată când nu te-am găsit la școală. Nu am știut ce să fac și l-am chemat pe domnul polițist să mă ajute.

- Dar, mami, te-am sunat de pe fix imediat ce am intrat în casă. Nu ai răspuns și ți-am lăsat mesaj. Nu l-ai ascultat?

- Of, Bianca, am plecat în grabă și am uitat telefonul la serviciu. Apoi am fost blocată în trafic și am întârziat. Tu cu cine ai venit?

- Cu o doamnă drăguță. Are doi copii, Luca și Ema. I-am cunoscut azi. Sunt tare drăguți.

Polițistul ascultă cu atenție, apoi interveni:

- Nu ai făcut bine că ai plecat! Chiar dacă doamna aceea te-a invitat. Trebuia să îți aștepți mama, oricât ar fi durat. Uneori pot interveni evenimente neprevăzute, așa ca astăzi. Dar mama ar fi venit oricum sau ar fi trimis pe cineva cunoscut și ar fi anunțat școala. Nu e bine să ai încredere în străini. Niciodată nu poți să știi ce gânduri și ce intenții au. Să ai încredere doar în părinții tăi! Ai înțeles?

- Da, sigur, îmi pare rău! mai spuse Bianca strângându-și și mai tare mama în brațe.

- În regulă! Am plecat acum. Să aveți o zi bună! le ură polițistul întorcându-se spre ușă.

Și cele două rămaseră îmbrățișate, mama privind cu drag chipul drăgălaș al fiicei sale, ca pe o minune nemaiîntâlnită.

ŢINE MINTE!

- **Nu urca sub nicio formă în mașina unui necunoscut.**
- **Nu pleca niciodată cu un necunoscut, chiar dacă spune că a fost trimis de părinții tăi. Mai bine sună-i pe părinți.**
- **Pe cât posibil, încearcă să pleci alături de încă un coleg (sau mai mulți) de la școală spre casă.**
- **Nu spune necunoscuților unde locuiești și ce bunuri ai în casă.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Ce făcea Bianca rezemată de gardul şcolii?
b) Cu cine a plecat ea acasă?
c) Cum a reacţionat mama când nu şi-a mai găsit fetiţa?
d) Cum a ajutat-o domnul poliţist?
e) Ce i-a spus acesta fetiţei când a găsit-o acasă?
f) De ce nu este bine să pleci cu străini?
g) Voi cum procedaţi când părinţii întârzie să vă ia de la şcoală?

2. Umple ghiozdanul Biancăi cu sfaturi de care orice copil ar trebui să ţină seama. Colorează-l aşa cum doreşti.

3. George nu ştie cu cine are voie să plece de la şcoală spre casă. Uneşte imaginea lui cu persoanele cu care o poate face.

4. Comentează proverbul: "Paza bună trece primejdia rea!"
Caută şi tu alte două proverbe despre "primejdie". Îi poţi întreba şi pe adulţii din familie dacă ei ştiu. Citeşte-le colegilor de clasă la orele de dezvoltare personală sau educație civică şi discutaţi-le împreună cu doamna învăţătoare.

LA ȘCOALĂ

FII INTELIGENT, NU FI VIOLENT!

E pauza mare! Rareș și colegii lui au ieșit în curtea școlii. Un băiat a adus o minge și acum se joacă cu toții, o pasează de la unul la altul. Fetele se retrag, de obicei, la umbră și discută de-ale lor. Mingea șutată de un copil trece de colegul lui și se oprește în piciorul unui băiat mai mare. Acesta vine spre copii cu mingea la picior.

- Vreți mingea înapoi?
- Sigur.
- 5 lei!

Copiii îl priviră uimiți pe elevul cel mare, așteptând să-l vadă zâmbind. Dar el nu glumea.

- Vorbesc serios, 5 lei!
- Hei, dă-le mingea copiilor și haide! îi strigă un coleg.
- Bine, dar nu uitați: îmi sunteți datori 5 lei.

Copiii își primiră mingea și jocul se reluă. În scurt timp se sună de intrare. Ziua a trecut repede, ca orice altă zi, fără ceva ieșit din comun.

A doua zi, la pauza mare, băiatul veni din nou lângă cei mici.

- Hei, mi-ați adus banii?
- Ce bani? întrebară copiii, care uitaseră de incident.
- Păi, datoria de ieri! Văd că nu aveți bani. Dar tu ce ai aici? întrebă el, smulgând din mâna unui copilaș pachețelul. Sandviș cu șuncă! Îmi place! spuse el și începu să înfulece mâncarea celui mic. Știi ce? - spuse el după două înghițituri - Nu mai vreau banii voștri. Dar în fiecare zi primesc câte un sandviș de la voi! Eu zic că e un târg corect.

Copiii nu spuseră nimic. Se uitau intimidați la elevul care pusese stăpânire pe pauza și pe mâncarea lor.

- Tipul acesta e ciudat! spuse Alex. Eu zic să-i dăm fiecare, pe rând, câte un sandviș și scăpăm de el. Ce ziceți?!
- Da, cred că e o idee bună! Și așa eu nu mănânc mereu două sandvișuri, câte îmi pune mama, spuse George.

Zilele treceau. În fiecare zi, unul dintre copii îi dădea din porția lui elevului mai mare. Toți

păreau împăcați, cu excepția lui Rareș. Nu i se părea corect ce se întâmplă. I se apropia și lui rândul să-i dea din mâncarea sa.

- Băieți, eu nu mai suport asta! spuse el după o săptămână.
- Ce anume? întrebară colegii.
- Faptul că îl hrănim pe individul acesta.
- Și ce vrei să faci?
- Ce-ar fi să vorbesc cu vărul meu dintr-a VIII-a? Rezolvă el problema, spuse Rareș.
- Sigur e o idee bună?! Încearcă.

Zis și făcut. A doua zi, în pauză, când elevul veni să-și ia porția de mâncare, lângă el apăru vărul lui Rareș:

- Ce faci aici? De ce te iei de cei mici?
- Știi ceva?! Nu e treaba ta!
- Ba poate că este, răspunse celălalt.

Și, dintr-o vorbă în alta, cei doi începură să ridice vocile, apoi să se jignească. De aici, până la încăierare a mai fost doar un pas. Cei doi începură să se lovească.

Atrași de gălăgia creată, mai mulți copii se strânseră să vadă ce se întâmplă. La un moment dat, vărul lui Rareș îl lovi așa tare cu piciorul, încât celălalt de dezechilibră și căzu pe spate. În cădere se lovi destul de rău la braț.

- Au, mă doare! începu el să se vaite. Mâna mea!
- Hai, că te prefaci! spuseră unii copii.
- Ba nu! Am fost operat la mână și acum am căzut pe ea, spuse el cu durere, ținându-se de braț.
- Ce se întâmplă aici? întrebă supraveghetorul școlii, care venise imediat ce auzise gălăgie.
- Cei doi s-au bătut, spuseră repede spectatorii.
- Cum să vă bateți? Sunteți în codru, în epoca de piatră?! adăugă supărat supraveghetorul, apropiindu-se de cel rănit. Tu ce ai pățit?
- Brațul meu! Mă doare!
- El a început, spuse repede Rareș, vrând să-și apere vărul. Ne cerea mereu mâncarea din pachet și nu era corect să i-o dăm.

Între timp se apropiară și alți profesori. Elevul rănit fu dus imediat la cabinet.

- Nu trebuie să vă faceți singuri dreptate! Suntem aici și pentru a rezolva astfel de probleme, spuse doamna directoare. Rareș, tu și colegii tăi, de ce nu ați vorbit cu doamna învățătoare? Trebuia să îi povestiți totul. Nu să acceptați tot ce vă cerea elevul mai mare. Iar tu, se adresă doamna directoare vărului lui Rareș, în niciun caz nu trebuia să te iei la bătaie!
- Dar nu am avut intenția asta, am vrut doar să vorbesc cu el, să-i lase în pace pe cei mici. Lucrurile s-au încins și am ajuns să dăm unul în altul.
- Da, din păcate lucrurile s-au terminat rău. Colegul vostru a fost rănit. Trebuie să chemăm poliția să vadă ce este de făcut. Oricum, și tu și cel rănit veți avea notele scăzute la purtare. Și acum haideți toți în clase! S-a sunat de intrare.

Copiii se împrăștiară fiecare la clasa lui. Rareș și colegii lui erau cei mai triști. Din cauza lor s-au întâmplat toate. Totul ar fi fost așa de simplu dacă ar fi spus încă de la început, dacă i-ar fi povestit doamnei învățătoare și părinților și nu ar fi acceptat „târgul" acelui băiat. Era suficient să anunțe pe cineva din școală, pe supraveghetor sau pe profesori. Și toți și-au promis, în sinea lor, să nu mai lase niciodată să se întâmple astfel de lucruri.

ŢINE MINTE!

- **Dacă te simți în pericol la școală, vorbește cu profesorul tău sau consilierul școlar sau sună la telefonul copilului: 116111, apel gratuit în rețeaua Telekom.**
- **Dacă vezi că un coleg sau un alt copil din școală este agresat, anunță imediat un profesor.**
- **Semnalează profesorilor dacă în jurul școlii se află persoane care lovesc, amenință ori cer bani sau alte bunuri de la elevi.**
- **Fii inteligent, nu fi violent!**
- **Nu fi agresiv cu alți copii la ora de sport.**
- **Nu reacționa violent dacă intrați în dispută cu alți elevi!**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde se afla Rareş împreună cu colegii lui?
b) Cine le-a luat mingea?
c) Ce le-a cerut elevul mai mare ca să le-o înapoieze?
d) Ce a vrut el în fiecare zi de la copiii mai mici?
e) Cum au procedat aceştia?
f) Ce ar fi trebuit ei să facă?
g) Tu cum ai fi gestionat situaţia în locul lor?

2. Uneşte întrebările cu răspunsurile potrivite.

Întrebări	Răspunsuri
Ce faci în cazul în care vezi pe cineva că este intimidat?	Nu manifest atitudine negativă faţă de intimidator.
Ce nu faci dacă vezi că cineva este intimidat?	Sunt prezent dacă are nevoie de ajutor, încerc să îi fiu prieten.
Cum poţi ajuta?	Comunic acest lucru unui profesor sau supraveghetor.

3. Cum crezi că se simte cineva care este hărţuit? Taie variantele care nu se potrivesc.

bucuros	exclus	speriat
singur	jignit	fericit

4. Sunt mai multe feluri de hărţuire. Tu ştii ce presupune fiecare? Uneşte corespunzător.

Tipul de hărţuire		Descriere
Hărţuire fizică	○	○ Include jignirea, tachinarea, ameninţările.
Hărţuire verbală	○	○ Împrăştierea de bârfe, excluderea intenţionată
Hărţuire socială	○	○ Orice tip de hărţuire care are loc prin folosirea dispozitivelor electronice (telefon mobil, calculator, tabletă etc)
Hărţuire on-line	○	○ Include îmbrâncirea, împingerea, muşcarea, lovirea cu mâinile şi cu picioarele.

5. Victima cărui tip de hărţuire este băiatul din imagine. Cum ar trebui să procedeze el? Scrie în câteva rânduri.

LA ȘCOALĂ

NU TE LĂSA ATRAS DE UN PRIETEN FALS

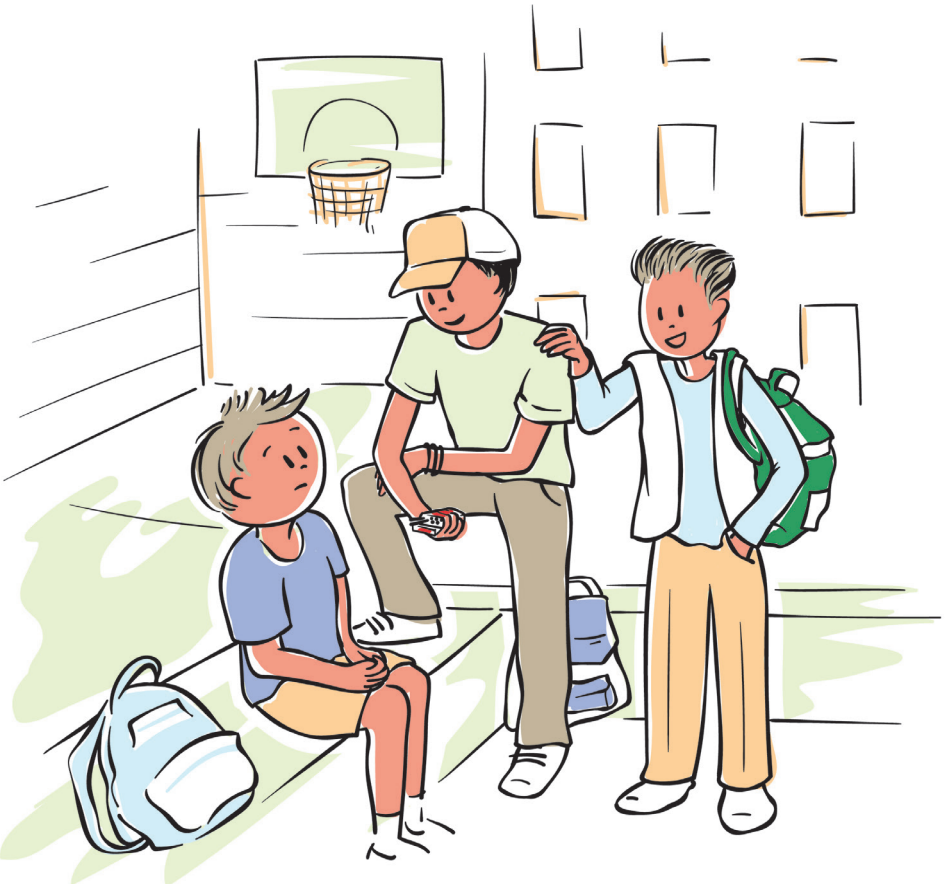

S-a sunat de pauză. Luca și colegii săi au ieșit în curtea școlii. Și-au scos pachețelele și au început să mănânce, povestind despre una și alta. Spre ei se îndreaptă Cosmin și Radu, doi copii din clasele mari.

- Bună, Luca, ce mai faci? îi întinseră ei mâna prietenește.

- Bună, sunt bine. Voi?

- La fel. Când ai timp și vrei să te joci, îți dau telefonul meu, îi spuse Cosmin binevoitor.

- Da, mulțumesc! Poate mai încolo.

Cei doi se îndepărtează. Colegii lui Luca rămân uimiți.

- Luca, tu ești prieten cu cei mari?! Sunt cei mai șmecheri din școală. Ce haine și ce frizuri au!... Cum ai reușit să te împrietenești cu ei?

- Păi, mergem împreună acasă, cu același autobuz, spuse Luca. Ei m-au băgat în seamă. Vorbim pe drum, dar parcă sunt cam mari. Nu prea am ce vorbi cu ei.

- Glumești?! Tu, un pici dintr-a patra, să ai așa prieteni și să nu te bucuri?! Hai că nu te înțeleg, îi spuse un coleg de clasă, privind după cei doi copii mai mari.

Și, în fiecare zi, în pauză, Cosmin și Radu îl salutau și, uneori, Luca stătea de vorbă cu ei. Zilele treceau și prietenia dintre cei trei copii părea să se lege și mai trainic. Luca își petrecea din ce în ce mai multe pauze cu ei.

Într-o zi, îndreptându-se spre autobuz, Cosmin îi spuse lui Luca:

- Vreau să te rog ceva: mergi tu să-i cumperi țigări tatei? El are un picior în ghips și stă în pat. Dar nu poate sta fără țigări.

- De ce nu te duci tu? îl întrebă Luca.

- I-am mai luat de câteva ori, dar vânzătoarea nu-mi mai dă. Tu nu ai fost niciodată.

- Și dacă nu vrea să îmi dea?!

- E, îi spui că sunt pentru tatăl tău. Inventezi tu ceva. Uite, poți să-i spui că e în mașină și nu a găsit loc de parcare. Ei, ce zici? Hai, te rog! Tata e foarte nervos când nu are țigări.

Luca privi la cei doi prieteni ai lui. Cosmin părea sincer. La urma urmei și ei se purtaseră atât de frumos cu el. Putea să facă măcar atâta lucru.

Vânzătoarea îl privi suspicios când acesta ceru țigări. Dar, cum Luca părea așa de cuminte, iar minciuna era așa de plauzibilă, aceasta îi dădu țigările cerute.

- Mulțumesc, frate, ești tare! îi spuse Cosmin luând țigările și băgându-le în buzunar. Apoi îl luă de după umeri și așteptară toți trei autobuzul care îi ducea spre casă.

A doua zi, în pauză, Cosmin și Radu se întâlniră, ca de obicei, cu Luca.

- Hai, vino cu noi! Vrem să îți arătăm ceva!

Luca porni bucuros, sperând că cei doi îi vor arăta ceva interesant. Se îndepărtară de ceilalți copii și se duseră toți trei în spatele sălii de sport. Cosmin scoase din buzunar pachetul de țigări. Luă o țigară, îi dădu una lui Radu, apoi îi întinse pachetul lui Luca.

- Hai, ia și tu! Cred că nu ai mai încercat până acum, nu?!

Luca privi stupefiat la cei doi. Nu-i venea să creadă. Cei doi își aprinseseră țigările, trăgeau din ele și le ascundeau în palmă, să nu fie văzuți și descoperiți.

- M-ați mințit! Țigările erau pentru voi! Să ghicesc: tatăl tău nici nu are piciorul în ghips, nu-i așa?!

- Hai, frate, nu te supăra! Dacă-ți spuneam adevărul, nu te duceai să cumperi. Știi că ținem la tine. Dacă voiam să te păcălim, nu te chemam aici, acum, nu?! Dar ești prietenul nostru. Nu-i nimic dacă nu vrei să fumezi acum. Mai așteptăm...

- Nu-mi vine să cred! V-ați folosit de mine! Mi s-a părut mie ciudat că doi tipi ca voi sunt interesați de mine... De fapt, nu voiați să fim prieteni, ci doar să profitați de mine.

Și Luca vorbea apăsat, printre dinți, strângând din pumni. Îi venea să plângă de ciudă, dar s-ar fi făcut de râs.

- Hei, ce faceți voi acolo?!

Cei doi copii mai mari aruncară țigările, privind speriați spre colțul clădirii. Dar întrebarea nu venise din curtea școlii, ci de dincolo de gard. Era o doamnă polițist. Panicați, cei doi copii o luară la fugă spre școală. Luca rămase calm și o salută politicos.

Doamna polițist intră în curtea școlii, unde Luca îi povesti toată întâmplarea.

- Doamna polițist, acum ce să fac? Dacă îi spun și doamnei învățătoare, colegii or să creadă că sunt un pârâcios.

- Orice lucru rău trebuie îndreptat. Este foarte bine să îi povestești doamnei învățătoare. Dar și mai bine este să le spui părinților tăi. Ei trebuie să știe întotdeauna ce se întâmplă cu tine ca să îți poată da cele mai bune sfaturi. În plus, poate că părinții tăi vor sta de vorbă cu părinții celor doi copii mai mari, iar aceștia se vor liniști și nu vor mai fuma. Iar tu ai grijă mereu să fii înconjurat de prieteni sinceri, care îți vor binele!

Luca îi mulțumi frumos doamnei și păși plin de încredere spre școală. Luase cea mai bună hotărâre: să nu-și mai facă prieteni nepotriviți și să nu urmeze niciodată sfaturile rele ale altora. Deocamdată va rămâne la prietenii și colegii de vârsta lui.

ŢINE MINTE!

- **Alegeți prieteni sinceri, cu obiceiuri frumoase.**
- **Nu întotdeauna când prietenii îți spun că e OK, ești în siguranță.**
- **Copiii până în 18 ani nu au voie să cumpere alcool și țigări! Cere-le părinților tăi să-ți vorbească despre riscurile alcoolului, tutunului și drogurilor.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde se afla Luca?
b) În ce clasă era el?
c) Cu cine se împrieteneşte la şcoală?
d) Ce doreau Cosmin şi Radu de la Luca?
e) Ce a înţeles băiatul din clasa a patra?
f) Ce decizie a luat el?
g) Ce trebuie să înţelegem noi din această lectură?

2. Spune două proverbe despre prietenie şi discută-le cu ai tăi colegi de clasă.

3. Continuă regulile prieteniei de mai jos cu încă trei reguli nemenţionate.

- Ne jucăm împreună.
- Ne spunem cuvinte amabile.
- Ne aşteptăm rândul.
- Ne ajutăm la nevoie.
- Ne distrăm împreună.

4. Andreea este foarte supărată. Colegele din trupa de dans au exclus-o din echipă întrucât nu îi reuşea un exerciţiu. Plânge într-una şi stă retrasă într-un colţ. Se simte singură şi abandonată. Ce sfaturi le-ai da prietenelor sale?

5. Ghici ghicitoarea mea!

Nu se poate cumpăra,
Nici măcar nu se va da
Ea e cea mai preţioasă,
Dar e şi pretenţioasă.

.....

6. Completează etichetele cu ce aştepţi tu de la un prieten.

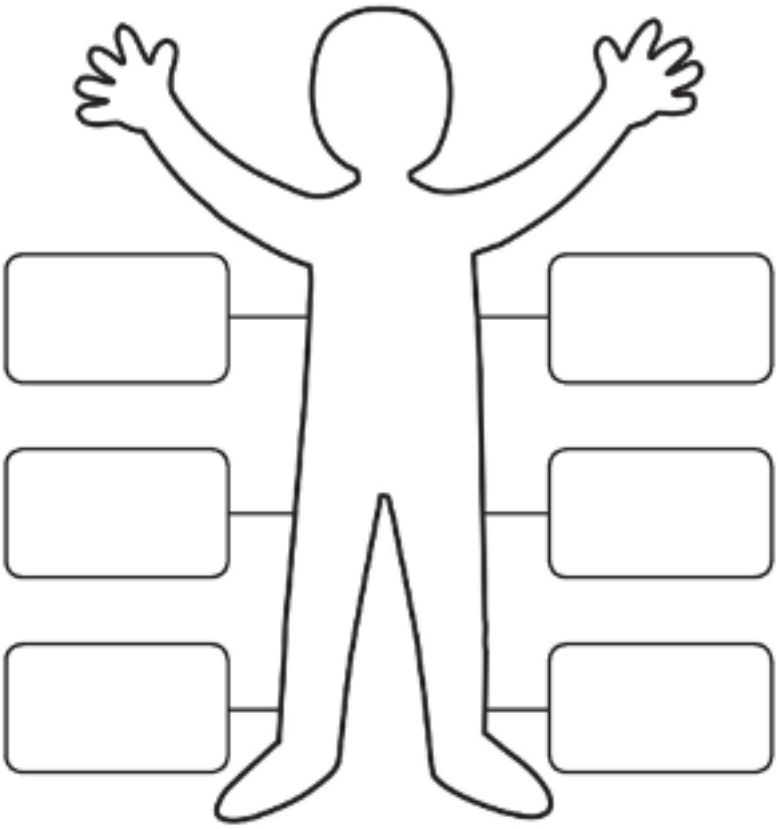

SĂ FIE SINCER.

SĂ FIE VESEL.

SĂ FIE DRĂGUȚ.

SĂ FIE DARNIC.

SĂ FIE CURAJOS.

SĂ NU FIE EGOIST.

SĂ FIE GRIJULIU.

SĂ ÎI PLACĂ SĂ CITEASCĂ.

SĂ ȘTIE SĂ ASCULTE.

SĂ SPUNĂ GLUME.

SĂ VORBEASCĂ FRUMOS.

SĂ MĂ AJUTE.

LA ȘCOALĂ

PRIMA ZI DE ȘCOALĂ

Tatăl Ralucăi a fost detașat cu serviciul în alt oraș. Așa că ea merge de acum la altă școală. Raluca e o fată prietenoasă și este convinsă că se va simți bine la această nouă școală.

- Dragi copii, le spuse doamna învățătoare din clasa a III-a, ea aste Raluca, noua voastră colegă.

- Bună, Raluca! Bine ai venit! îi urară noii colegi.

Copiii erau drăguți, iar Raluca era încântată. Da, cu siguranță îi va fi foarte bine și aici. Când clopoțelul anunță pauza, doamna învățătoare îi spuse Ralucăi:

- Hai să îți prezint școala! Așa vei ști singurică unde sunt sălile de clasă, cabinetele de biologie și istorie, sala de sport și toate celelalte. Raluca o urmă încântată pe doamna învățătoare, străduindu-se să memoreze fiecare lucru indicat. Nu era prea greu: jos erau clasele mici și sala de sport, iar la etaj clasele mari și cabinetele. La pauza mare primiră corn și lapte. Raluca le primi încântată, dar le puse în ghiozdan. Avea pachețelul de acasă, care îi era suficient. Următoarea oră aveau arte vizuale şi abilităţi practice. Ralucăi îi plăcea foarte mult să deseneze. Trebuia să facă un peisaj de toamnă. Ea desenă un parc cu aleile acoperite de frunze îngălbenite.

- Uite, Mara, îți plac culorile mele? își întrebă Raluca colega de bancă. Tu ce ai desenat?

Dar Mara nu desenase nimic. Se ținea cu mânuțele de burtică.

- Ce ai, te simți rău?!

- Da, mă doare burtica.

- Doamna învățătoare, Mara nu se simte bine! îi spuse repede Raluca doamnei învățătoare.

Doamna veni imediat la fetiță și îi puse mâna pe frunte. Nu avea febră.

- Mara, ai băut laptele de la școală? o întrebă doamna.

- Da, am mâncat și cornul.

Raluca scoase repede laptele din ghiozdan și verifică termenul de valabilitate.

- Nu cred că este de la lapte, spuse Raluca. M-am uitat și nu este expirat.

- Da, știu că nu sunt expirate, dar poate să o doară și de la lapte. Ce altceva ai mai mâncat?

- Niște fructe, dar în cealaltă pauză.

- Copii, stați liniștiți! le spuse doamna învățătoare. Continuați să desenați până mă întorc! O duc pe Mara la cabinet.

- Da, doamna învățătoare, îi răspunseră copiii înviorați. Le plăcea să rămână singuri în clasă. Era încă o „pauză” în timpul orei.

Doamna se întoarse repede.

- Cum se simte Mara? întrebară copiii.

- E bine. A rămas acolo. Doamna asistentă va avea grijă de ea. Ia să vedem ce ați desenat!

Copiii îi arătară foile vesele și însorite sau triste și mohorâte de ploile toamnei. Urma ultima pauză. Raluca se hotărî să o aștepte pe Mara pe hol. Nu îi cunoștea pe ceilalți copii, așa că deocamdată stătea singură. Ușa clasei a IV-a se izbi de perete. Băieții alergau după un coleg, urmărindu-l. Copilul trecu de Raluca în fugă și urcă scările spre etaj. Plutonul urmăritor nu se lăsă mai prejos.

- Au! se auzi din dreptul scărilor. Raluca privi într-acolo. Un băiețel se împiedicase, împins de ceilalți colegi în grabă și se lovise la gleznă într-o treaptă. Probabil că se lovise tărișor, căci se tânguia amarnic.

- Hei, ce este? Ce s-a-ntâmplat?! întrebă un domnul profesor de sport, scos din cancelarie de văicăreala celui mic.

- M-am lovit de scară, spuse băiețelul smiorcăindu-se.

Domnul îi ridică pantalonul și îi trase șoseta.

- Nu ai nimic. Nu te-ai zgâriat. A fost doar o izbitură. Stai un pic liniștit, mai spuse el masând locul încetișor. Hai să mergem la cabinet!

- Gata! Nu mă mai doare! Sări micuțul pregătit să o ia la goană.

- Nu mai alergați pe holuri! Ieșiți afară că-i soare și frumos! mai spuse el elevilor. Cei mici o și zbughiră spre curtea școlii. Raluca se întoarse în clasă. Mai avea o oră și se termina prima zi la noua ei școală. Dar colega ei nu se întorsese. Doamna învățătoare intră în clasă, așteptându-i pe toți să se așeze în bănci.

- Ce face Mara? întrebară copiii.

- E bine, încă o mai doare puțin burtica. Am învoit-o. Vor veni părinții să o ia acasă. Raluca, poți tu să-i duci ghiozdanul la cabinet? o întrebă doamna învățătoare. Ia să văd dacă ai reținut unde este cabinetul medical.

- Sigur! spuse repede Raluca. Știu unde este, îi duc ghiozdanul numaidecât.

Și Raluca, încântată de încrederea ce-i era acordată încă din prima zi, luă ghiozdanul colegei de bancă și porni spre cabinet. Da, cu siguranță îi va fi foarte bine în această școală! Deja simțea să face parte din noul colectiv și era foarte fericită! Cea mai mare temere a ei, de când se mutase în oraș, dispăruse.

ŢINE MINTE!

- **În cazul în care te doare ceva sau te simți rău, vorbește cu un profesor.**
- **În prima săptămână de școală, roagă pe cineva abilitat să-ți facă un tur al școlii pentru a nu te rătăci sau accidenta.**
- **Nu alerga, nu pune piedică și nu împinge colegii în apropierea scărilor.**
- **Pentru a fi in siguranță, nu părăsi incinta școlii pană la terminarea orelor.**

ACTIVITĂŢI INDIVIDUALE ŞI LA CLASĂ

1. Răspunde la întrebări:

a) De ce a trebuit să îşi schimbe Raluca şcoala?
b) În ce clasă era fetiţa?
c) Cu cine a fost aşezată Raluca în bancă?
d) Ce i s-a întâmplat Marei în prima zi de şcoală?
e) Ce a făcut Raluca atunci când a văzut că îi era rău?
f) Unde a stat Mara până când părinţii au venit să o ia de la şcoală?
g) Cine i-a dus ghiozdanul la cabinetul medical?
h) De ce a fost Raluca încântată?
i) Tu cum procedezi când observi că unui coleg îi este rău?

2. Starea de bine este starea în care te simţi confortabil, sănătos şi fericit. Cum putem îmbunătăţi starea de bine în şcoală ? Creează o listă cu idei.

STAREA DE BINE A ELEVILOR	STAREA DE BINE A PROFESORILOR

3. Cum a fost prima zi de şcoală pentru tine? Găseşte trei însuşiri care s-ar potrivi foarte bine să o descrii.

4. Raluca pregăteşte o scrisoare pentru prietena ei, Sara, care a rămas în oraşul în care fusese vechea ei şcoala. Vrea să îi dea cât mai multe informaţii despre şcoala şi colegii ei. Oferă-i tu un model de descriere!

Totul despre clasa mea

Mă numesc ..... *și sunt în clasa* .....

Școala mea se numește .....

Numele învățătoarei mele este .....

În clasă, suntem ..... *elevi*

Stau lângă .....

5. Completează rebusul "Din nou la şcoală".

ORIZONTALĂ

1. După ce folosesc toaleta mă ..... pe mâini.
2. Împrumut cărţi de la .....
3. Pe caiet scriu cu .....
4. Când sunt în clasă stau în .....
5. Acasă îmi fac .....
6. În timpul pauzelor ne putem .....

VERTICALĂ

Locul unde copiii învaţă multe lucruri.

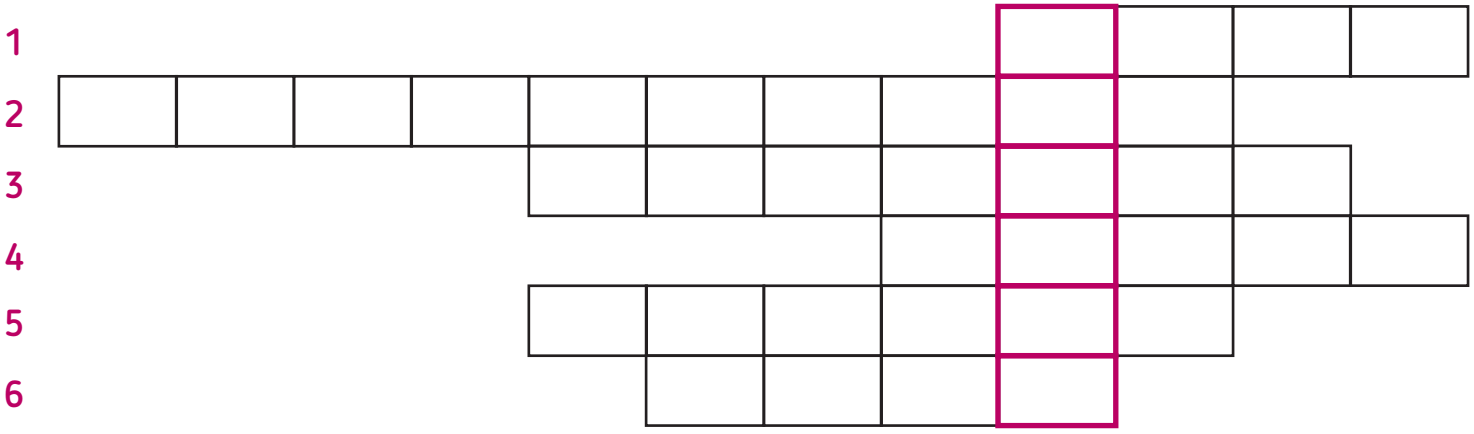

Listă ajutătoare de cuvinte:

juca | spăl | temele | bibiotecă | bancă | stiloul

CREȘTEM
ÎN SIGURANȚĂ

100 DE MESAJE ANTIVICTIMALE

1. Toți oamenii au drepturi și responsabilități egale.
2. Nu trebuie să ne comportăm diferit sau urât cu persoane care sunt altfel decât noi din anumite puncte de vedere (vorbesc altă limbă, au altă religie, se îmbracă altfel, sunt de altă etnie sau au altă culoare a pielii, de exemplu).
3. Nu lega prietenii cu persoane care au un comportament antisocial, care te îndeamnă la lucruri rele.
4. Dacă ești în pericol strigă după ajutor și cere sprijinul celor din jur! Pentru a scăpa de un pericol poți ţipa, fugi sau chiar lovi. Apoi poţi suna la 112.
5. Nu uita, răspunzi în fața legii începând cu vârsta de 14 ani! Până la 14 ani răspunzători sunt părinții. Un copil devine major la vârsta de 18 ani.
6. Dacă cineva te amenință sau te șantajează, spunând că le va face rău apropiaților tăi, nu ține secret. Povestește-le părinților, care vor găsi o rezolvare.
7. Discernământul este atunci când tu înțelegi urmările faptelor tale.
8. Dacă te pierzi de părinţi în magazin, rămâi pe loc şi vorbește cu un poliţist sau cu casierele; vor anunţa la recepţie cum te numești, iar părinții te vor găsi de îndată.
9. Memorează numărul de telefon al unui părinte. În cazul în care te rătăcești, poți ruga pe cineva de încredere să îl sune.
10. Dacă te rătăcești într-un loc public deschis (târg, concert etc.), poți apela cu încredere la un polițist în uniformă, la un jandarm, polițist local, la un pompier, ambulanțier sau un angajat al unei firme de pază. Rămâi în locuri circulate până când cineva de la poliție ori părinții tăi ajung la tine.
11. La mare, respectă indicațiile salvamarilor: steagul roșu înseamnă ”scăldatul interzis”, steagul galben înseamnă ”marea este agitată, scăldatul este permis numai înotătorilor experimentați”, steagul roșu cu galben, ”salvamarul este prezent, scăldatul este permis”, iar un steag roșu cu galben alături de un steag galben înseamnă că „salvamarul este prezent, dar înotul nu este recomandat”.
12. Copiii până la 18 ani nu au voie să cumpere alcool și țigări. Tutunul și alcoolul provoacă boli cardiovasculare.
13. Joacă-te în spații special amenajate. Strada poate fi periculoasă.
14. Nu te juca pe partea carosabilă a drumurilor publice!
15. Nu umbla pe străzi necirculate, noaptea. Evită să te deplasezi pe alei întunecate sau străzi lăturalnice!
16. Dacă trebuie să ieși pe stradă seara târziu, alege să fii însoțit de un adult!

17. Nu accepta niciodată cadouri sau bomboane de la un necunoscut.
18. Nu urca sub nicio formă în mașina unui necunoscut.
19. Nu purta la vedere obiecte de valoare (telefoane, bijuterii etc.). În parc sau la mare, nu-ți lăsa bunurile nesupravegheate.
20. Nicio persoană nu are voie să te atingă fără acordul tău. Spune adultului de încredere dacă cineva a încercat acest lucru.
21. Spune-le părinților care este traseul tău înspre și dinspre școală, dacă mergi pe jos. Împreună cu ei stabilește cel mai sigur traseu, chiar dacă este un pic mai lung.
22. Dacă cineva te urmărește pe stradă, intră în cel mai apropiat magazin și cere ajutor.
23. Dacă simți că îți este pusă în pericol viața, sună la 112!
24. Dacă observi că unei alte persoane îi este pusă viața în pericol, sună la 112!
25. Nu face anunțuri false la 112 pentru că familia ta va primi o amendă.
26. Un copil hipoacuzic, dar nu numai, poate anunța un pericol prin mesaj text la 113 (număr de urgență)!
27. Dacă ești mai mic de 1,20 m, poartă pe stradă mereu ceva reflectorizant asupra ta. Te va feri de accidente!
28. Nu traversa strada prin locuri nesemnalizate.
29. Nu traversa niciodată prin fața sau prin spatele autobuzului oprit în stație.
30. Traversează numai pe culoarea verde a semaforului sau pe zebră.
31. Chiar dacă traversezi pe zebră, asigură-te înainte că nu vine nicio mașină. Privește mai întâi la stânga, apoi la dreapta, iar la stânga și doar dacă nu există niciun pericol, traversează!
32. Nu-i lăsa pe părinții sau bunicii tăi să traverseze pe culoarea roșie, chiar dacă aceștia spun că e în regulă, „nu vine nicio mașină”.
33. Nu folosi telefonul atunci când traversezi. Atenția ta nu va mai fi alocată în întregime trecerii în siguranță a străzii.
34. Nu încurca indicatorul dreptunghiular (alb/albastru/negru) ce indică prezența în zonă a unei treceri de pietoni, cu indicatorul triunghiular (roșu/alb/negru) ce presemnalizează faptul că în față urmează o trecere pentru pietoni și este dedicat vehiculelor.
35. Dacă părinții tăi conduc cu o viteză foarte mare, spune-le că te-ai simți mai liniștit dacă ar conduce mai încet, astfel încât să ajungeți cu toții în siguranță la destinație.
36. Toți pasagerii din mașină trebuie să poarte centuri de siguranță, inclusiv cei de pe bancheta din spate. Centura de siguranță poate salva vieți în caz de accident.
37. Un copil poate sta pe scaunul din față al mașinii numai după împlinirea vârstei de 12 ani.
38. Când călătorești cu mașina, folosește de fiecare dată scaunul de mașină și centura de siguranță. Așa poți fi ferit de accidente.

39. Poți merge pe bicicletă numai după împlinirea vârstei de 14 ani și numai după ce te-ai informat cu privire la semnele de circulație.
40. Întotdeauna trebuie să cobori de pe bicicletă, la traversarea străzii pe trecerea de pietoni.
41. Atunci când mergi cu bicicleta trebuie să porți o cască de protecție pentru cap. Asigură-te că bicicleta funcționează corect. În special frânele.
42. De la vârsta de 6 ani un copil trebuie să aibă legitimație de călătorie într-un mijloc de transport în comun.
43. Validează-ți cardul ori de câte ori circuli într-un mijloc de transport în comun. Transportul public nu e gratuit, iar tu te poți alege cu o amendă!
44. Persoanele cu handicap sunt scutite de la plata taxelor de călătorie pe liniile urbane.
45. Nu circula stând pe scările mijlocului de transport.
46. În mijloacele de transport în comun, nu purta banii sau telefonul mobil în buzunarele din spate ale pantalonilor. Acestea sunt cele mai vulnerabile.
47. Transportul cu trenul este gratuit pentru copiii până la 5 ani, dacă nu se cere loc separat.
48. Copiii cu vârsta între 5 și 10 ani au reducere 50% la biletul de tren.
49. Când mergi cu trenul, îndepărtează-te de ușă până când trenul oprește în gară.
50. Când mergeți cu trenul, aveți grijă să nu adormiți. Un hoț ar putea să vă ia bagajele.
51. Unii copii se urcă pe trenuri pentru a-și face poze. Din păcate unii dintre ei se electrocutează din cauza curentului electric invizibil dintre acoperișul trenului și firele electrice de deasupra. Anunță întotdeauna un adult dacă vezi un copil care încearcă să se urce pe tren.
52. Nu urca niciodată în lift cu un necunoscut.
53. Când ești acasă, ține ușa încuiată!
54. Dacă ești singur acasă, asigură-ți ușa cu un lanț.
55. Dacă sună cineva la ușă, uită-te mai întâi pe vizor. Dacă nu-l cunoști, nu-i deschide ușa.
56. Dacă cineva forțează ușa de la intrare, fă zgomote puternice și alertează vecinii.
57. Nu părăsi niciodată locuința fără acordul părinților și nici locul de joacă unde aceștia ți-au permis să mergi.
58. Nu spune la telefon niciodată că ești singur acasă. Prefă-te că îți strigi părinții. (Exemplu: Tatăăă... la telefon! Îmi pare rău, este la baie acum. Nu poate veni.)
59. Dacă cineva te sună și îți cere bani sau bunuri din casă, nu îi da. Sună-ți părinții.
60. Nu spune necunoscuților unde locuiești și ce bunuri ai tu în casă.
61. Nu te juca niciodată cu focul. Flăcările pot cuprinde o întreagă casă foarte rapid.
62. Nu te juca niciodată la aragaz. Dacă respirăm aer într-o încăpere în care gazele sunt pornite, ne putem sufoca.

63. Nu te juca niciodată la prize sau cu fire căzute pe stradă (în urma unei furtuni, de exemplu). Curentul electric este foarte periculos.
64. Ascultă sfaturile părinților și ale profesorilor. Ei îți vor întotdeauna binele.
65. Copiii până in 18 ani nu au voie să cumpere alcool și țigări! Cere-le părinților tăi să-ți vorbească despre riscurile alcoolului, tutunului și drogurilor.
66. Consumul medicamentelor fără prescripție este periculos.
67. Cere-i părintelui tău să oprească telefonul și să te asculte.
68. Nu fugi de reguli. Ele te pot face mai puternic.
69. Spune-le părinților tăi dacă cineva te agresează verbal sau fizic în mod repetat.
70. Bătaia nu e corectă, nici măcar atunci când este aplicată de părinți. Dacă cineva te bate acasă, spune profesorului tău sau sună la Telefonul copilului: 116 111, gratuit in reteaua Telekom.
71. Dacă te simți în pericol la școală, vorbește cu profesorul tău sau consilierul școlar. Sau sună la telefonul copilului: 116111, apel gratuit în rețeaua Telekom.
72. Dacă vezi că un coleg sau un alt copil din școală este agresat, anunță imediat un profesor.
73. Semnalează profesorilor dacă în jurul școlii se află persoane care lovesc, amenință ori cer bani sau alte bunuri de la elevi.
74. Nu pleca niciodată cu un necunoscut, chiar dacă spune că a fost trimis de părinții tăi. Mai bine sună-i pe parinți.
75. Pe cât posibil, încearcă să pleci alături de încă un coleg (sau mai mulți) de la școală spre casă.
76. Fii inteligent, nu fi violent!
77. Nu fi agresiv cu alți copii la orele de sport.
78. Nu reacționa violent dacă intri într-o dispută cu alți elevi!
79. Alege-ți prieteni sinceri, cu obiceiuri frumoase!
80. Nu întotdeauna când prietenii îți spun că e OK, ești în siguranță.
81. În cazul în care te doare ceva sau te simți rău, vorbeste cu un profesor.
82. În prima săptămână de școală, roagă pe cineva abilitat să-ți facă un tur al școlii, pentru a nu te rătăci sau accidenta.
83. Nu alerga, nu pune piedică și nu împinge colegii în apropierea scărilor.
84. Pentru a fi in siguranță, nu părăsi incinta școlii pană la terminarea orelor.
85. Întreabă-ți părinții înainte de a-ți face un cont pe o rețea de socializare.
86. Fă-ți cont pe rețele sociale (Facebook, TikTok, Instagram etc.) numai după împlinirea vârstei de 13 ani!
87. Nu posta pe Internet date precum: numele, școala la care înveți, adresa de acasă, numărul de telefon sau altele asemenea.

88. Nu posta poze din vacanțe. Un hoț ar putea înțelege că locuința voastră este neprotejată.

89. Nu adăuga prieteni necunoscuți în conturile tale sociale (Facebook, TikTok, Instagram etc.) Nu știi ce gândesc și ce pot face.

90. Nu te întâlni niciodată cu o persoană cunoscută doar în mediul online.

91. Nu folosi cuvinte urâte în spațiul virtual (dar nici în cel real), chiar dacă îți imaginezi că nimeni nu te poate identifica. Persoanele cu un caracter frumos au un vocabular și un comportament civilizat.

92. Nu accepta să fii fotografiat în ipostaze indecente! Evita să devii victima traficului de persoane.

93. Ai grijă ce fotografii postezi și unde! Nu poți ști cine și în ce scop le va utiliza.

94. În spatele unui profil cu poză de copil (pe site-urile de jocuri sau rețelele de socializare) se poate afla un adult care să vrea de la tine fotografii indecente ori datele de pe cardul de credit al părinților, de exemplu. Anunță-ți imediat părinții dacă primești astfel de solicitări. În nici un caz nu le da curs.

95. Nu divulga nimănui parolele conturilor tale de e-mail sau de pe rețelele de socializare. Persoana care îți cere parola poate trimite mesaje în numele tău altor persoane sau poate face postări pe care tu nu le-ai face, făcându-ți astfel rău.

96. Tu deții controlul pe Internet! Dacă cineva te deranjează, spune STOP! Raportează cazul la www.safernet.ro.

97. Cere sfatul părinților dacă primești un mesaj care ți se pare rușinos sau te face să te simți inconfortabil.

98. Dacă te simți amenințat sau stânjenit de ceva întâlnit pe Internet, raportează cazul la www.safernet.ro., după ce discuți și cu părinții.

99. Nu descărca programe, jocuri etc. de pe Internet fără să le spui părinților despre intenția de a face acest lucru. Nu da click pe linkuri din mesaje/email-uri pe care nu le cunoști. Toate acestea pot conține viruși ce pot fura informații importante din calculator.

100. Vorbește cu părinții sau profesorii tăi despre site-uri educaționale ce pot fi accesate în siguranță, dar și despre indiciile care îți pot trezi suspiciuni cu privire la autenticitatea conținutului sau pericolele de pe anumite site-uri.

Proiect cofinanțat de Primăria Sectorului 2
PRIMĂRIA SECTORULUI 2 MUNICIPIUL BUCUREȘTI
Itsy fm Bitsy
I.S.M.B.
Asociația Părinților Isteți